ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

■ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

■ Διερεύνηση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών και των διατροφικών συνηθειών των οικογενειών στον Δήμο Άνω Λιοσίων : Ο ρόλος της μητέρας (εργαζόμενης ή μη) στη διαμόρφωσή τους.

■ Σταυρινός Βασίλειος : Υπεύθυνος
■ Πάσσος Μιχαήλ : Επιβλέπων
■ Αποστολόπουλος Κων/νος : Μέλος Κριτικής Επιτροπής

■ **ΑΘΗΝΑ Ε. ΚΑΛΑΦΑΤΗ**

■ ΑΘΗΝΑ 1997

ΠΤΥ
ΚΑΛ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ

Διερεύνηση των κοινωνικοοικονομικών χαρακτηριστικών και των διατροφικών συνηθειών των οικογενειών στο Δήμο Άνω Λιοσίων : Ο ρόλος της μητέρας (εργαζόμενης ή μη) στη διαμόρφωσή τους.

Σταυρινός Βασίλειος : Υπεύθυνος
Πάσσος Μιχαήλ : Επιβλέπων
Αποστολόπουλος Κων/νος : Μέλος κριτικής επιτροπής

Αθηνά Ε. Καλαφάτη

ΑΘΗΝΑ 1997

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

"Στους γονείς μου"

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Εν πρώτοις ευχαριστώ τον κ. Σταυρινό Βασίλειο, Αναπληρωτή Καθηγητή του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, ως υπεύθυνο της μελέτης, για την τιμή που μου έκανε να αναλάβει την επίβλεψη αυτής. Τον κ. Πάσσο Μιχαήλ, Λέκτορα του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, ως επιβλέποντα της μελέτης, ο οποίος ακούραστα μου παρείχε, βοήθεια και ηθική συμπαράσταση δίνοντάς μου τις πολύτιμες συμβουλές του. Επίσης ευχαριστίες εκφράζω προς τον κ. Αποστολόπουλο Κων/νο, Επίκουρο Καθηγητή του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου, ως μέλος της κριτικής επιτροπής, για τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις - διορθώσεις στο παρόν πόνημα .

Τον δήμαρχο Άνω Λιοσίων κ. Παπαδήμα Νικόλαο, το διευθυντή της Επιχείρησης Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης (Ε.Π.Α.) του Δήμου Άνω Λιοσίων κ. Ραφτόπουλο Δημήτριο, το διευθυντή του γραφείου κοινωνικής μέριμνας του Δήμου Άνω Λιοσίων κ. Μανουρά Ευάγγελο, τη διευθύντρια της Δημοτικής Επιχείρησης Ανάπτυξης (Δ.Ε.Α.Δ.Α.Λ.) του Δήμου Άνω Λιοσίων κ. Κατσανού Έλλη, τον όμιλο επιχειρήσεων "Τσόγκας Α.Ε", τη σύμβουλο μάρκετινγκ κ. Τσόγκα Σωτηρία, την ψυχολόγο κ. Ντάκουρη Παναγιώτα, την καθηγήτρια φυσικής αγωγής κ. Ντάκουρη Αικατερίνη, τη μάνατζερ επιχειρήσεων κ. Αλεξοπούλου Ανθή.

Τέλος ευχαριστώ θερμά τους Δημότες και τις Δημότισσες των Άνω Λιοσίων που ανταποκρίθηκαν στη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της έρευνας.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ..... 6

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ..... 8

2.1. Οι αμοιβαίες σχέσεις εργασίας και οικογένειας..... 8

2.2. Επιδράσεις της εργασίας στην οικογένεια - Παροχή κοινωνικοοικονομικών πόρων..... 9

2.3. Οι εξωτερικοί περιορισμοί / εξαναγκασμοί που η εργασία δημιουργεί στην οικογένεια..... 13

2.4. Οι ψυχολογικές επιδράσεις της εργασιακής εμπειρίας στην οικογένεια..... 15

2.5. Επιδράσεις της οικογένειας στην εργασία..... 18

2.5.1. Κοινωνικοποίηση των παιδιών..... 18

2.6. Προτεινόμενα μέτρα για μια σωστή κοινωνικοοικονομική πολιτική στην οικογένεια 21

2.7. Οικογένεια και διατροφή..... 23

2.8. Εργασία και διατροφή..... 25

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ..... 29

3.1. Στόχοι, βασικά ερωτήματα - υποθέσεις και τρόπος επεξεργασίας της έρευνας..... 29

4. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ..... 31

4.1. Ιστορική αναδρομή..... 31

4.1.1. Αρχαιότητα..... 31

4.1.2. Το Τείχος..... 31

4.1.3. Μεσαιωνικά μνημεία..... 31

4.2. Φυσικά χαρακτηριστικά - θέση / ένταξη στο χώρο..... 32

4.3. Η πρόσβαση στο Δήμο..... 33

4.4. Οικιστική οργάνωση..... 33

4.5. Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά..... 35

4.5.1. Περιγραφή του πληθυσμού..... 35

4.5.2. Μορφωτικό επίπεδο..... 35

4.5.3. Κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού..... 36

4.6. Πληθυσμιακές ομάδες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά..... 36

4.6.1. Πόντιοι..... 36

4.6.2. Τσιγγάνοι..... 37

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....38
5.1. Γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά του δείγματος..... 38
5.2. Ανάληψη οικογενειακών ευθυνών - μορφωτικό επίπεδο γονέων.....39
5.3. Οικονομικά οικογένειας.....42
5.4. Προμήθειες ειδών διατροφής από την οικογένεια.....47
5.5. Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εκτός νοικοκυριού).....49
5.6. Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εντός νοικοκυριού).....51
5.7. Ειδικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας - ποιότητα διατροφής.....53
5.8. Φυσική κατάσταση δείγματος - παράγοντες που την επηρεάζουν.....54
5.9. Διερεύνηση σχέσεων αλληλεξάρτησης μεταξύ δύο διαφορετικών χαρακτηριστικών των νοικοκυριών του δείγματος.....58
6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ..... 64
7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ..... 73
8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ..... 77
9. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....86
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α : ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ...88
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β : ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ..... 90
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Γ : ΧΑΡΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ.. 92
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Δ : ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ.....143

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Κατά τη διάρκεια των τελευταίων δεκαετιών έχουν συντελεστεί βασικές δομικές αλλαγές στην κοινωνία (όπως η : εξέλιξη της τεχνολογίας και η χειραφέτηση της γυναίκας) και στην οικογένεια ειδικότερα. Η μείωση της γονιμότητας, η αυξανόμενη ταχύτητα των διαζυγίων και η γενικότερη ανοδική τάση των μονογονεϊκών οικογενειών έχει συνοδευτεί με την απότομη εισροή παντρεμένων γυναικών στο εργατικό δυναμικό. Οι ταυτόχρονες αυτές αλλαγές έχουν συγκεντρώσει τη δημόσια προσοχή στις αλληλεξαρτήσεις επαγγελματικής απασχόλησης και οικογένειας. Υπάρχει δε, αυξημένο επιστημονικό αλλά και δημοσιογραφικό ενδιαφέρον για το θέμα αυτό. Είναι κοινά αποδεκτό πως εργασία και οικογένεια συνδέονται αναπόσπαστα και επηρεάζει η μία την άλλη με πολυάριθμους τρόπους ανεξάρτητα απ' το γεγονός ότι είναι διαφορετικοί θεσμοί .Επιπλέον υπάρχουν σημαντικές αποδείξεις ότι δεν είναι μόνο η εργασία που επηρεάζει την οικογενειακή ζωή αλλά και η οικογένεια επίσης επηρεάζει τη συμπεριφορά του εργασιακού χώρου. Μερικές δε από αυτές τις επιδράσεις είναι ταυτόχρονες, για παράδειγμα γεγονότα στο χώρο της εργασίας έχουν άμεση επιρροή στην οικογένεια. Πρόσφατα οι μελετητές έχουν γίνει ιδιαίτερα κριτικοί στον τρόπο με τον οποίο οι δεσμοί εργασίας και οικογένειας έχουν ερευνηθεί (Spade, 1981).

Οι Bron Febrenner και Crouter (1981) σε έρευνά τους έχουν περιγράψει τις ανόμοιες υποθέσεις υπογραμμίζοντας ότι η προσοχή εστιάστηκε στις επιβλαβείς συνέπειες της ανεργίας για τις οικογένειες των ανδρών και για τις επιζήμιες επιπτώσεις της εργασίας για τις οικογένειες των γυναικών. Έτσι (για τους άνδρες) η εργασία θεωρήθηκε φυσιολογική. Μια διάλυση στην εργασία αναμενόταν να διαλύσει και την οικογένεια. Όμως και μία εποχή όταν οι γυναίκες ήταν γενικά έξω από το εργατικό δυναμικό, οι ερευνητές έψαχναν για στοιχεία αρνητικών συνεπειών της εργασίας ειδικά
για τα παιδιά (Nye και Hoffman , 1963) .

Τέτοιες αποκλίνουσες υποθέσεις, σύμφωνες με τα παραδοσιακά πρότυπα του ρόλου του φύλου ισχύουν ακόμα και τώρα στο χώρο της εργασίας. Ο Feldberg και Clenn (1979) μιλούν για το "εργασιακό μοντέλο" για τους άνδρες και για τις γυναίκες. Όταν οι άνδρες μελετούνται, η προσοχή εστιάζεται στις παραλλαγές που παρουσιάζονται στις επαγγελματικές τους εμπειρίες καθώς και στον τρόπο με τον οποίο αυτές οι εμπειρίες επηρεάζουν τις ζωές τους εκτός δουλειάς. Όμως όταν οι γυναίκες μελετούνται, το απλό και μόνο γεγονός ότι εργάζονται αποκτά μέγιστη σημασία. Επιπλέον εξετάζονται τα οικογενειακά χαρακτηριστικά, (όχι τα εργασιακά

γνωρίσματα) συχνά υποθέτουν το επίπεδο των ανεξάρτητων μεταβλητών και οι διακλαδώσεις τους, για την επαγγελματική αποκατάσταση των γυναικών, τη διαμάχη των ρόλων, (των φύλων). Όμως, τώρα που η πλειοψηφία των παντρεμένων γυναικών, όπως των ανδρών εργάζονται, υπάρχει σημαντική δικαίωση για μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση.

Επίσης, προσπαθούμε να εφαρμόσουμε το ίδιο πλαίσιο αντίληψης σε μία εξέταση των συνδετικών κρίκων ανάμεσα στην εργασία και στην οικογένεια για τους άνδρες και τις γυναίκες. Εάν οι ειδικές συνθήκες των ανδρών ή των γυναικών είναι το αντικείμενο προσοχής, οι επιδράσεις εργασίας στην οικογενειακή ζωή μπορεί να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες : α) η δουλειά παρέχει κοινωνικοοικονομικούς πόρους για την οικογένεια, β) θέτει χρονικούς και τοπικούς περιορισμούς στις δραστηριότητες των μελών, ιδιαίτερα στο χρόνο, στον οποίο μπορούν να βρίσκονται μαζί και γ) τελικά επηρεάζει την οικογένεια μέσα από τις επιδράσεις του πάνω στις στάσεις, αξίες και προσωπικότητα του εργαζόμενου μέλους (π.χ. διατροφή, χαρακτήρα κ.ο.κ.).

Οι επηρεασμοί όμως, της οικογένειας πάνω στην εργασία μπορούν να ενταχθούν σε δύο κατηγορίες : επαγγελματική κοινωνικοποίηση - η οικογένεια προετοιμάζει κάθε νέα γενιά εργαζομένων - μπορεί όμως και να στηρίξει ή να εμποδίσει την επαγγελματική καριέρα των μελών της.

Έτσι, λοιπόν και στη συγκεκριμένη αυτή μελέτη διερευνήθηκε και δόθηκε ιδιαίτερη προσοχή στις σχέσεις αλληλεξάρτησης ανάμεσα στην επαγγελματική απασχόληση της μητέρας -συζύγου και τις επιπτώσεις αυτής σε ορισμένα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά της οικογένειας, με ιδιαίτερη έμφαση στις διατροφικές συνήθειες των μελών της κάθε οικογένειας.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ - ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1. Οι αμοιβαίες σχέσεις δουλειάς και οικογένειας

Η δουλειά, που είναι υψίστης σημασίας, παρέχει κοινωνικό γόητρο για την οικογένεια, στην κοινότητα και οικονομικούς πόρους για κατανάλωση, ενώ ανεβάζει τα όρια του επιπέδου ζωής. Η δουλειά επίσης μπορεί να δώσει ευκαιρίες για κοινωνική κινητικότητα, όταν το επάγγελμα δομείται σαν καριέρα. Εναλλακτικά, μπορεί να παρουσιάσει απειλές στην οικονομική ασφάλεια, όπως σε πολλές δουλειές γραφείου και υπηρεσιών όπου οι προσωρινές απολύσεις είναι συχνές (Chez και Becker, 1975). Όταν οι οικογένειες λαμβάνουν νέες επαγγελματικές ευκαιρίες ή όταν αντιμετωπίζουν με μία διάλυση στις πηγές, πρέπει να αλλάξουν τις δραστηριότητες τους και μερικές φορές να αλλάξουν ολόκληρο τον οργανισμό τους. Η οικογένεια μπορεί να μετακινηθεί σε μια άλλη γεωγραφική περιοχή, όπου οι προοπτικές εργασίας είναι καλύτερες.

Δεύτερον, η δουλειά βάζει εσωτερικούς εξαναγκασμούς περιορισμούς στον οργανισμό και τις δραστηριότητες της οικογένειες. Αυτοί οι εξαναγκασμοί - περιορισμοί περιλαμβάνουν τη διάρκεια του χρόνου που αφιερώνεται στην εργασία και στον σχεδιασμό της εργασίας. Οι εργαζόμενοι γονείς συχνά παραπονιούνται ότι οι απαιτήσεις της δουλειάς τους δεν τους αφήνει αρκετό χρόνο για την ενασχόλησή τους με τα παιδιά τους. Ο συγκεκριμένος χρόνος δουλειάς μπορεί επίσης να επηρεάζει και να διαλύει την λειτουργία της οικογένειας. Σε μία πρόσφατη έρευνα τα θέματα σχετικά με το χρόνο και σχεδιασμό εργασίας αποδείχθηκαν ως ιδιαίτερα προβληματικά για τους εργαζόμενους γονείς (Quinn και Stainess,1979). Περισσότεροι περιορισμοί - εξαναγκασμοί στην οικογένεια θέτονται από τις απαιτήσεις για την γεωγραφική κινητικότητα. Όμως, είναι αποδεδειγμένο ότι οι οικογένειες δειλιάζουν σε μερικές από αυτές τις απαιτήσεις, όπως συχνές γεωγραφικές μετακινήσεις, στις οποίες συχνά έχουν μικρή επιλογή. Πρέπει είτε να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις του εργοδότη, είτε να ψάξουν για μία θέση αλλού.

Τρίτον, οι εμπειρίες δουλειάς επηρεάζουν την οικογένεια επιδρώντας στις στάσεις, αξίες και προσωπικότητα των εργαζόμενων μερών. Μπορεί να υπάρχουν εμπειρίες στον τόπο εργασίας που προκαλούν μη ικανοποίηση και άγχος για τον εργαζόμενο, που η οικογένεια πρέπει να αντιμετωπίσει όταν ο

εργαζόμενος επιστρέψει σπίτι. Σε άλλες περιπτώσεις, η εργασία μπορεί να είναι τόσο απαιτητική που να έχει μείνει λίγη ενέργεια στον / στην εργαζόμενο / νη για τα μέλη της οικογένειάς τους. Έχει συζητηθεί σοβαρά το θέμα του εάν οι ανταποκρίσεις των εργαζόμενων στις δουλειές τους χαρακτηρίζονται από διαδικασίες κατάτμησης και επανόρθωσης από τη μια μεριά ή γενικότητας και πλεονάσματος από την άλλη (Piotrkowski,1978). Σύμφωνα με την πρώτη υπόθεση, οι εργαζόμενοι κατατέμνουν τη ζωή τους, βγάζοντας απ' έξω τις σκέψεις της δουλειάς όταν είναι σπίτι ή προσπαθούν ν' αποζημιώνονται για τις μη ικανοποιήσεις της δουλειάς με το να ψάχνουν κίνητρα και ευγνωμοσύνη στις αργίες ή στις οικογενειακές δραστηριότητες. Σύμφωνα με τη δεύτερη, οι επιδράσεις της δουλειάς πάνω στον εργαζόμενο βρίσκονται πάνω στις σφαίρες χωρίς εργασία. Εκεί φαίνεται να ισχύει περισσότερο η υπόθεση της γενικότητας παρά η άλλη.

Απ' την άλλη πλευρά οι επιδράσεις της οικογένειας στη δουλειά, στις περισσότερες μελέτες του παρελθόντος, η οικογένεια έχει ειπωθεί ως συμβιβαστική στη δουλειά. Όμως η οικογένεια στο χώρο της εργασίας κάνει ζωτικές συνεισφορές όπως : κοινωνικοποιεί κάθε νέα γενιά εργαζόμενων, ενσταλάζοντας τις περισσότερες βασικές στάσεις και αξίες που έχουν σχέση με τη σημασία της δουλειάς (Mortimer και Kumka,1982 - Spenner,1981), επηρεάζει τις επαγγελματικές προτιμήσεις και τους επαγγελματικούς προορισμούς. Μια μεγάλη έρευνα έχει μελετήσει τη διαδικασία επίτευξης του γοήτρου δείχνοντας τον τρόπο με τον οποίο η οικογένεια επηρεάζει τους επαγγελματικούς προορισμούς των τέκνων (Featherman,1980).

Η οικογένεια επηρεάζει τις επαγγελματικές επιτεύξεις των μελών της. Οι οικονομικές ανάγκες της οικογένειας παρέχουν ένα μέγιστο κίνητρο για τους άντρες αλλά και για τις γυναίκες να ψάξουν για εργασία και να επιτύχουν στην καριέρα τους (Harris, 1981 - Piotrkowski, 1978 -Rubin, 1976 - Sennett Cobb, 1972). Οι ερευνητές έχουν δείξει ιδιαίτερη προσοχή στα όρια της επαγγελματικής επίτευξης των γυναικών, που σχετίζονται με τον γάμο και τη γονιμότητα. Την ίδια στιγμή, υπάρχει σταθερή απόδειξη, ότι οι παντρεμένοι άνδρες έχουν υψηλότερη κοινωνικοοικονομική επίτευξη απ' ότι οι ανύπαντροι (Card - Steel - Wise, 1980 - Havens, 1973 - Sewell - Hauser και Wolf, 1980). Έτσι, είναι αποδεδειγμένο ότι οι οικογένειες γενικά εμποδίζουν τις καριέρες των γυναικών αλλά υποστηρίζουν τις καριέρες των ανδρών.

2.2. Επιδράσεις της εργασίας στην οικογένεια - Η παροχή κοινωνικοοικονομικών πόρων

Μεγάλο ποσοστό των ερευνών που έχει εστιαστεί πάνω στους συνδέσμους των ανδρών στην εργασία και στην οικογένεια, έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο

της παραδοσιακής οικογένειας , όπου ο ένας μόνο γονιός την στηρίζει οικονομικά. Παρόλο που τέτοιες οικογένειες αποτελούν μειονότητα (Steel και Wise, 1980 - Duncan, Featherman, 1972), είναι σημαντικό να καταλάβουμε τους συνδέσμους της εργασίας και της οικογένειας σε αυτό το πλαίσιο.

Επειδή στις προηγούμενες γενιές τέτοιες οικογένειες αποτελούσαν την πλειονότητα, η εργασία συχνά συνεχίζει να δομείται σαν να ήταν αυτός ο παραδοσιακός τύπος οικογένειας, ο επικρατέστερος. Προσόντα της εργασίας, ιδιαίτερα σε υψηλά κοινωνικοοικονομικά επίπεδα φαίνεται να ταιριάζουν περισσότερο με τη δομή της παραδοσιακής οικογένειας. Η μελέτη των παραδοσιακών οικογενειών δείχνει ότι ο επαγγελματικός ρόλος του συζύγου δομεί και τον οικογενειακό ρόλο της συζύγου.

Σύμφωνα με το μοντέλο ανταλλαγής της δυναμικής της οικογένειας (Scanzoni, 1970), ο σύζυγος στην παραδοσιακή οικογένεια παρέχει οικονομική υποστήριξη στη σύζυγο σαν αντάλλαγμα των οικιακών της καθηκόντων, της φροντίδας των παιδιών, της συντροφικότητας και της στήριξης. Γενικά, καθώς το επαγγελματικό γόητρο και τα έσοδα του συζύγου αυξάνονται, η συζυγική ικανοποίηση και η σταθερότητα αυξάνονται ομοίως, όπως και η δύναμη του συζύγου και η νομιμότητά του ως κεφαλή της οικογένειας (Scanzoni, 1970). Όμως, στα υψηλότερα επίπεδα, οι απαιτήσεις της εργασίας στην οικογένεια μπορούν σε μεγάλο ποσοστό ν' αντισταθμίσουν υψηλές επαγγελματικές αμοιβές (Wilensy, 1960).

Οικογένειες όπου εργάζονται οι γονείς συχνά αντιμετωπίζουν μοναδικές πιέσεις καριέρας, και μια διαδοχή θέσεων / πόστων μέσα από τις οποίες τα άτομα αναμένεται να μετακινούνται (Marshall, 1993). Η επιτροπή μελέτης του Michigan υποστηρίζει μια θεωρία (Taylor Nelson, 1990), σύμφωνα με την οποία οι επαγγελματικές επιτεύξεις του συζύγου μπορεί να έχουν μεγάλο κόστος αλλά και προνόμια για την οικογένεια. Όσο πιο επιτυχημένοι είναι οι παντρεμένοι άνδρες τόσο περισσότερες δυσκολίες αντιμετωπίζουν. Δυσκολίες που προέρχονται από πολλές ώρες εργασίας, κούρασης, απασχόλησης με προβλήματα στο γραφείο, πολλά ταξίδια και μετακινήσεις (Mortimer,1980).

Στο άλλο κοινωνικοοικονομικό φάσμα, (σύζυγοι με μικρότερη επαγγελματική καταξίωση) σπάνια υπάρχει κάθετη γραμμή καριέρας. Νεαροί άνδρες έχουν συνήθως μη σταθερή ιστορία εργασίας. Πηγαίνουν από δουλειά σε δουλειά καθώς ψάχνουν για υψηλότερους μισθούς και καλύτερες συνθήκες εργασίας (Rubin, 1976). Όμως, γύρω στη μέση ηλικία, οι περισσότεροι από αυτούς τους άνδρες "κλειδώνονται" στις δουλειές τους ανίκανοι να βελτιώσουν τις συνθήκες εργασίας και τις αμοιβές τους . Μια τέτοια κινητικότητα μπορεί ν΄ απειλεί την αρχαιότητα, την σύνταξη, και

άλλα προνόμια, δημιουργώντας ρίσκο για την οικογένειά τους . Σαν αποτέλεσμα, αυτοί οι άνδρες (και οι οικογένειές τους) είναι συνήθως προσκολλημένοι σε δουλειές "αδιέξοδες". Επιπλέον, οι κατώτεροι επαγγελματικά άνδρες και οι οικογένειές τους συνήθως ζουν με το φόβο των μειώσεων των ωρών εργασίας, της μείωσης του μισθού της υπερωρίας και της απόλυσης. Πολλοί από αυτούς τους άνδρες έχουν μικρή ασφάλεια στις δουλειές τους εξαιτίας των διακυμάνσεων στην οικονομία. Πολλές μελέτες έχουν δείξει τις επιβλαβείς συνέπειες της περιθωριακής εργασίας και ανεργίας για την οικογένεια (Elder, 1974 - Schorr και Moen, 1979 - Steinmetz και Straus, 1974). Η αυξανόμενη κυριαρχία της εργασίας των γυναικών έξω από το σπίτι έχει αυξήσει τις οικογενειακές πηγές (οικονομικές) και έχει μειώσει τα έξοδα για την οικογένεια όταν η ανεργία χτυπάει τους άνδρες. Το 1900 μόνο το 18% όλων των γυναικών πάνω από 14 χρονών ήταν εργαζόμενες, οι περισσότερες, από τις οποίες ήταν ανύπαντρες (Smith,1979). Μέχρι το 1980, το εργατικό δυναμικό περιελάμβανε 51% των παντρεμένων γυναικών (U.S. Dept of Labor, 1980α). Τον Μάρτη του ίδιου χρόνου το 57% των μητέρων με παιδιά κάτω των 18 χρόνων ήταν στο εργατικό δυναμικό και σχεδόν μισές από τις μητέρες με παιδιά κάτω των 6 χρόνων.

Όμως παρά την εισροή αυτή των γυναικών στο εργασιακό δυναμικό, οι δουλειές με τις οποίες οι γυναίκες ασχολούνται και οι μισθοί που βγάζουν δεν έχουν ουσιαστικά αλλάξει. Συνολικά, το εισόδημα των γυναικών είναι περίπου 59% αυτού των ανδρών, μια κατάσταση που έχει επικρατήσει τις τελευταίες δεκαετίες. Οι άνδρες πιο συχνά πηγαίνουν σε θέσεις υψηλότερου γοήτρου, ενώ οι γυναίκες παραμένουν στο ίδιο επίπεδο γοήτρου ή πέφτουν (Rosenfeld, 1979 - Sewell, 1980). Τα κέρδη των ανδρών επίσης αυξάνονται ουσιαστικά περισσότερο κατά τη διάρκεια της καριέρας τους απ' ότι των γυναικών (Barret, 1979). Επιπλέον, σχετικά με τα εισοδήματά τους οι άνδρες έχουν περισσότερα προνόμια από τη μόρφωσή τους και το επαγγελματικό τους γόητρο παρά οι γυναίκες (Featherman και Hauser,1976).

Εν μέρει, αυτό το χάσμα των επαγγελματικών επιτεύξεων και κερδών αντανακλά το ρόλο του φύλου που επικρατεί κοινωνικά. Τα νεαρά κορίτσια έχουν οραματιστεί το ρόλο τους στο μέλλον ως σύζυγοι και μητέρες, και όχι τόσο ως εργαζόμενες. Η υποτίμηση της συμμετοχής τους στο εργατικό δυναμικό (συγκρινόμενη με την εμπειρία στην εργασία των ενήλικων γυναικών) μπορεί να περιορίσει τις επενδύσεις τους στην εκπαίδευση, κατάρτιση και εμπειρίες δουλειάς τοποθετώντας τους σε μειονεκτική θέση στο χώρο εργασίας αργότερα (Sexton, 1977). Όμως, πρόσφατη έρευνα δείχνει ότι οι νεαρές γυναίκες αναμένονται όλο ,και περισσότερο να

συνδυάζουν τις υπευθυνότητες της οικογένειας και της καριέρας (Regan και Roland, 1982).

Ο Featherman και Hauser εκτίμησαν ότι το 84% της διαφοράς του εισοδήματος ανάμεσα στους άνδρες και γυναίκες είχε σχέση με τη διάκριση των φύλων. Η λανθασμένη εντύπωση ότι οι γυναίκες είναι δευτερεύουσες παίρνοντας περιττό εισόδημα, χρησιμοποιείται μερικές φορές για να δικαιολογήσει το μειονέκτημα του εισοδήματός τους. Στην πραγματικότητα τα 2/3 των εργαζόμενων γυναικών είναι μόνες, χωρισμένες, χήρες ή σε διάσταση, ή παντρεμένες με χαμηλόμισθους άνδρες (National Commission on Working Wommen,1982).

Εν τέλει, η μεγάλη διαφορά στα εισοδήματα ανδρών και γυναικών δεν μπορεί να αποδοθεί στην κοινωνικοποίηση και στις ανθρώπινες κεφαλικές επενδύσεις μόνο. Συνήθως η μεγάλη διαφορά στο εισόδημα συνδέεται με τον επαγγελματικό διαχωρισμό. Σε μια διαχωρισμένη αγορά εργασίας, κάποια επαγγέλματα θεωρούνται γυναικεία ως προς το μισθό επαγγελματικές θέσεις που συνήθως προσφέρουν μικρές ευκαιρίες για προοπτικές.

Παρά τα υψηλά μορφωτικά τους προσόντα οι "γυναικείες" θέσεις δίνουν λίγα σχετικά χρήματα (Oppenheimer, 1975) . Αυτός ο διαχωρισμός στην αγορά εργασίας όπου στοιβάζει τις γυναίκες σε σχετικά λίγες θέσεις, έχει παρουσιάσει μικρή αλλαγή παρά την εισροή των γυναικών στην αγορά εργασίας (Oppenheimer, 1975). Δυστυχώς, ο αριθμός των εργασιών σ' αυτόν τον γυναικείο τομέα δεν συμβαδίζει με τον αυξανόμενο αριθμό των γυναικών που ψάχνουν για δουλειά (Barrett, 1979). Ο επαγγελματικός "στοιβαγμός" των γυναικών τείνει να μειώσει τους μισθούς τους και ν΄ αυξήσει την ανεργία τους.

Οι γυναίκες θεωρούνται ως υποστηρικτικές, μορφωμένες και εκφραστικές γνωρίσματα, που εναρμονίζονται καλά με τους στερεότυπους επαγγελματικούς τους ρόλους (Kanter, 1977b). Οι γυναίκες σπάνια τοποθετούνται σε θέσεις εξουσίας εκτός και αν επιτηρούν άλλες γυναίκες. Μη έχοντας κατακόρυφη γραμμή καριέρας, και προσόντα γεωγραφικής κινητικότητας, αυτά τα γυναικεία επαγγέλματα είναι σύμφωνα με τις απαιτήσεις της καριέρας των συζύγων (ανδρών) (Mortimer - Hall και Hill, 1978). Όταν οι γυναίκες προσπαθούν να είναι σε θέσεις παραδοσιακά ανδρικές, αντιμετωπίζουν συνήθως σεξουαλικές παρενοχλήσεις και ένα σφιχτά πλεγμένο ανδρικό, "φιλικό" σύστημα (Barrett, 1979).

Η οικονομική δύναμη των γυναικών έχει σημαντικές συνέπειες για τις οικογένειές τους. Οι εργαζόμενες - παντρεμένες γυναίκες αυξάνουν τις οικονομικές πηγές της οικογένειας, συνεισφέροντας, κατά μέσο όρο, περίπου το 1/4 του οικογενειακού εισοδήματος και 40% εάν εργάζεται πλήρες ωράριο (Hayghe, 1979). Όμως σύμφωνα με τη θεωρία της δυναμικής της

οικογένειας, η δύναμη στην οικογένεια αυξάνει κατευθείαν με τις οικονομικές συνεισφορές (Scanzoni, 1972, 1979). Όμως, η σχετικά χαμηλές οικονομικές συνεισφορές των γυναικών και η επακόλουθη εξάρτησή τους από τους συζύγους τους μειώνει τη δύναμή τους και μπορεί να τις τοποθετήσει σε μια σχετικά φτωχή θέση, όσον αφορά τις διαπραγματεύσεις στις εργασίες του σπιτιού, τη φροντίδα των παιδιών, στις οικογενειακές γεωγραφικές μετακινήσεις ανάλογα με τις ευκαιρίες εργασίας, ώρες εργασίας κτλ. Επομένως οι γυναίκες εμπλέκονται σ' ένα φαύλο κύκλο. Οι οικονομικές εισφορές στην οικογένεια δεν τους παρέχουν επαρκή βάση πόρων για ν' αλλάξουν τις παραδοσιακές ευθύνες με αποτέλεσμα η υποταγή στις απαιτήσεις των οικογενειών τους και στις καριέρες των συζύγων τους να διαιωνίζει την οικονομική τους μειονεξία. Επιπλέον όσο οι γυναίκες περιορίζονται σε δουλειές με χαμηλό μισθό στη διαχωριστική αγορά εργασίας, ο περιορισμός της επαγγελματικής τους καριέρας είναι η πιο λογική πορεία για τις οικογένειές τους.

Μια μεγάλη συνέπεια του επαγγελματικού διαχωρισμού είναι οι φανερές οικονομικές δυσκολίες που αντιμετωπίζονται από πολλές γυναίκες, ιδιαίτερα μόνες μητέρες (Kamerman, 1980). Περίπου το 1/3 των οικογενειών που αρχηγός είναι η γυναίκα στις Η.Π.Α. είναι φτωχές, δηλαδή κάτω από το όριο φτώχειας (U.S. Commission Civil Rights, 1982). Παρόλο, που οι γυναίκες συνεχίζουν ν' αντιμετωπίζονται σαν δευτερεύοντες εργαζόμενοι στο εργατικό δυναμικό, τα δικαστήρια έχουν αρχίσει να τις θεωρούν ικανές να υποστηρίζουν τους εαυτούς τους και τα παιδιά τους χωρίς τη βοήθεια των πρώην συζύγων τους. Έτσι, το 1978 μόνο στο 60% των χωρισμένων μητέρων δόθηκε οικονομική υποστήριξη στο παιδί και μόνο οι μισές από αυτές πήραν ολόκληρο το επίδομα που έπρεπε (U.S. Census Burean, 1981).

2.3. Οι εξωτερικοί περιορισμοί / εξαναγκασμοί που η εργασία δημιουργεί στην οικογένεια

Οι απαιτήσεις τις εργασίας σίγουρα περιορίζουν το χρόνο που οι εργαζόμενοι μπορούν να διαθέσουν για τις οικογένειές τους. Σε υψηλού επιπέδου επαγγέλματα, υπάρχουν συχνά πολλές χρονικές δεσμεύσεις που τραβούν τον σύζυγο μακριά από την οικογένεια τοποθετώντας το μεγαλύτερο βάρος της οικογενειακής ευθύνης στη σύζυγο (Bailyn, 1971 - Pahl και Pahl, 1971 - Young και Willmott, 1973). Αφού, οι καριέρες είναι γενικά αρκετά απαιτητικές ιδιαίτερα στις πρώτες φάσεις, ο υποψήφιος καριερίστας μπορεί να αισθάνεται ότι η δουλειά ποτέ δεν τελειώνει. Δεν είναι ασυνήθιστο για νεαρούς επαγγελματίες να έχουν εργασία κατά μέσο όρο 60 ώρες την εβδομάδα και με λίγο χρόνο για την οικογένεια ακόμα και

τα απογεύματα και τα Σαββατοκύριακα. Με τέτοιες συνθήκες, η γυναίκα γίνεται ένας μόνο γονέας. Στο Michigan Panel Study (1990), ο χρόνος εργασίας αναδύθηκε ως ένας πρωτεύων περιορισμός στην οικογενειακή ζωή. Όταν οι άνδρες ρωτήθηκαν "Έχουν οι απαιτήσεις της δουλειάς σου προκαλέσει διάσπαση ή δυσκολία στην οικογενειακή σου ζωή", το 59% ανέφεραν "πολλές ώρες, λόγω της ανάγκης να δουλέψω τη νύχτα ή τα Σαββατοκύριακά".

Έτσι, οι πολλές ώρες εργασίας των ανδρών - συζύγων τοποθετούν μεγάλη ευθύνη στη γυναίκα τους για τη φροντίδα του σπιτιού και των παιδιών. Εξ αιτίας της ασυμμετρίας των ρόλων των φύλων οι άνδρες επιτρέπεται να "διασπάσουν" τις οικογένειές τους στο κυνήγι των επαγγελματικών τους στόχων (Pleck, 1977). Όμως, οι γυναίκες έχουν πολύ λίγη βοήθεια από τις οικογένειές τους στο ν' ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις χρόνου και στις πιέσεις της δουλειάς. Όταν η σύζυγος γίνεται επιτυχώς εργαζόμενη, γενικά διατηρεί τις προσδοκίες του ρόλου της έχοντας υποχρέωση να είναι μια νοικοκυρά, μητέρα και εισφορέας στην καριέρα του συζύγου της. Επιπλέον, έχει αποδειχθεί πως ο οικογενειακός ρόλος της γυναίκας, αν είναι απαραίτητο θα μειώσει ή θα περικόψει την εργασιακή της δραστηριότητα. Έτσι, οι γυναίκες έχουν ένα διπλό φορτίο δουλειάς, και στην οικογένεια και στην εργασία, ακόμα και όταν δουλεύουν πλήρες ωράριο.

Σύμφωνα με την μελέτη του Pleck και Rustad (1980), παρόλο που οι εργαζόμενες γυναίκες ξοδεύουν περίπου 28 ώρες στην οικογενειακή εργασία κάθε βδομάδα, οι σύζυγοί τους συνεισφέρουν μόνο 13 ώρες. Όταν ο σύζυγος συνεισφέρει, είναι πιο πιθανό να φροντίζει τα παιδιά από το να κάνει εργασίες ρουτίνας για το σπίτι (Pleck, 1977). Όμως, οι εργαζόμενες - παντρεμένες γυναίκες ξοδεύουν λιγότερο χρόνο στις δουλειές του σπιτιού απ' ότι οι απλές νοικοκυρές (Pleck και Rustad, 1980).

Καθαρά, οι συνδυασμένες ευθύνες δουλειάς και σπιτιού των εργαζομένων γυναικών αποτελούν σοβαρή αιτία υπερφόρτωσης και δυσκολίας. Σαν αποτέλεσμα, πολλές παντρεμένες γυναίκες προτιμούν να δουλεύουν μειωμένο ωράριο ή να δουλεύουν κατά διαστήματα. Το 1978, μόνο το 44% εργαζόμενων γυναικών δούλευαν πλήρες ωράριο για ένα χρόνο (U.S. Dept. of Labor, 1980b). Πολλές γυναίκες διαλέγουν εργασία που είναι κοντά στα σπίτια τους, που έχει λίγες υπερωρίες, λίγα ταξίδια, νυχτερινά και γεωγραφική κινητικότητα. Αυτοί οι περιορισμοί στην εργασία σίγουρα περιορίζουν την κοινωνικοοικονομική καταξίωση των γυναικών, την ικανότητά τους να συνεισφέρουν στους οικονομικούς πόρους των οικογενειών τους και να στηρίζουν τους εαυτούς τους σε περίπτωση διάλυσης της οικογένειας.

Μπορεί επίσης να αισθάνονται υπερβολική πίεση χρόνου, προσπαθώντας ν' ανταποκριθούν στις απαιτήσεις που απορρέουν από δύο καριέρες μαζί με τα καθήκοντα του σπιτιού και των παιδιών. Στις οικογένειες με "διπλή καριέρα" και οι δύο σύζυγοι μπορεί να αισθάνονται ότι η παραγωγικότητα και η επαγγελματική τους επιτυχία περιορίζονται από τις ευθύνες του σπιτιού (Holmstrom, 1972). Οι απαιτήσεις της καριέρας, περιλαμβάνοντας ολονύχτια εργασία και την αναγκαιότητα να φέρνεις δουλειά στο σπίτι τα απογεύματα και τα Σαββατοκύριακα, μπορούν να προκαλέσουν ιδιαίτερα προβλήματα στις μητέρες οι οποίες αισθάνονται επιβαρημένες με τις απαιτήσεις των παιδιών τους (Poloma - Pendleton και Garland, 1981). Αυτές οι αντίθετες πιέσεις και δυσκολίες έχουν οδηγήσει μερικούς κοινωνιολόγους στο ν' αναρωτιούνται για τη βιωσιμότητα της "διπλής καριέρας" (Beuenson, 1981 - Hunt και Hunt, 1981).

2.4. Οι ψυχολογικές επιδράσεις της εργασιακής εμπειρίας στην οικογένεια

Υπάρχουν πολλές ενδείξεις, κυρίως από έρευνες πάνω σε άνδρες ότι οι εργασιακές εμπειρίες επιφέρουν ψυχολογική αλλαγή, με σημαντικές επιπτώσεις στην οικογενειακή ζωή. Η δεκάχρονη μελέτη των Kohn και Schorr (1978), πάνω σ' ένα αντιπροσωπευτικό δείγμα ανδρών - εργαζομένων σε παγκόσμια κλίμακα δείχνει ότι οι εμπειρίες στον εργασιακό χώρο, ιδιαίτερα σχετικά με την αυτοκατεύθυνση, επηρεάζουν τις γονεϊκές αξίες, αυτοπεποίθηση και αυτο - αποδοκιμασία, διανοητική ελαστικότητα και τη διατήρηση της αυθεντίας.

Η εργασία της Mortimer και των συνεργατών της (1979), μας δίνει στοιχεία για το μοντέλο της "γενικοποίησης", ότι δηλαδή η εργασιακή εμπειρία ιδιαίτερα η αυτονομία στη δουλειά επηρεάζει τις διαστάσεις της προσωπικότητας . Πάνω από μια περίοδο 10 χρόνων, η εργασιακή αυτονομία περιλαμβάνοντας ελευθερία στη λήψη αποφάσεων, πρόκληση, προσόντα και καινοτομική σκέψη - δυνάμωσε την αυτοαντίληψη των ανδρών (Mortimer και Corence 1979a). Κάτω από αυτές τις συνθήκες εργασίας, η ατομική αίσθηση της προσωπικής ικανότητας και επίδοσης αυξήθηκε. Οι εμπειρίες αυτονομίας στο χώρο εργασίας επίσης αύξησε το επίπεδο συμμετοχής στην εργασία (Corence και Mortimer, 1981).

Μια άλλη παράμετρος αφορά το άγχος της δουλειάς . Το εργασιακό άγχος μπορεί να πάρει τη μορφή πιέσεων και στερήσεων . Οι πιέσεις παράγονται από μια ασυμφωνία ανάμεσα στις απαιτήσεις της δουλειάς και στις ικανότητες του εργαζόμενου.

Επιπλέον, το άγχος της εργασίας μπορεί να έχει ουσιαστική σημασία για την ικανοποίηση ζωής και την υγεία των εργαζομένων και για τη συμπεριφορά τους, όταν επιστρέφουν σπίτι.

Έρευνα σε χαμηλόμισθους άνδρες δείχνει πως τα προβλήματά τους στην εργασία επηρεάζουν την οικογενειακή "αλληλεπίδραση" (Farrell και Rosenberg, 1981). Ο Piotrkowski (1978) αναφέρει ότι όταν οι εργαζόμενοι ήταν αγχωμένοι και δυσαρεστημένοι στη δουλειά εξαιτίας της διαμάχης του ρόλου και της υπερφόρτωσης, της ρουτίνας και της υποβάθμισης των ικανοτήτων, έρχονταν σπίτι κουρασμένοι, εκνευρισμένοι και ανήσυχοι. Επίσης προσπάθησαν να δημιουργήσουν "προσωπικό χώρο" ανάμεσα στους εαυτούς τους και στα άλλα μέλη της οικογένειας, αποξενώνοντας τον εαυτό τους απ' τις γυναίκες τους και τα παιδιά τους. Οι γυναίκες προσπαθούσαν να βοηθήσουν τους συζύγους τους, κρατώντας τα παιδιά λίγο μακριά, δίνοντάς τους χρόνο για ξεκούραση και "ανάρρωση". Τα παιδιά επίσης, μάθαιναν να έχουν μιαν απόσταση από τον εργαζόμενο γονέα. Όταν δε διατηρούσαν αυτή την απόσταση, οι πατεράδες θύμωναν και εκνευρίζονταν. Ο Piotrkowski ονόμασε αυτόν τον σύνδεσμο ανάμεσα στη δουλειά και στην οικογενειακή ζωή "αρνητική μεταφορά".

Ένα δεύτερο δείγμα ονομάζονταν " εξάντληση ενέργειας", δηλαδή υπήρχε απλώς λίγη ενέργεια ακόμα για να συναναστραφεί με τη σύζυγο και τα παιδιά, και οι εργαζόμενοι αποσύρονταν από τις οικογένειές τους. Όμως, όταν οι πατεράδες αισθάνονταν ικανοποιημένοι από τις δουλειές τους, ένα πολύ διαφορετικό δείγμα αναδύετο, μια " θετική μεταφορά", όπου ο εργαζόμενος επιστρέφοντας σπίτι ερχόταν ενεργά σε επαφή με τα μέλη της οικογένειάς του. Οι αλληλεπιδράσεις τους χαρακτηρίζονταν από ενδιαφέρον, φροντίδα, ζεστασιά και εσωτερική επαφή.

Η μελέτη του Piotrkowski, προτείνει ότι η παραδοσιακή λειτουργία της οικογένειας, σαν μια όαση υποστήριξης, που ανανεώνει τον αρσενικό προμηθευτή, όπου έχει εμπειρία άγχους στη δουλειά, μπορεί να υπάρξει με κάποιο κόστος στις συζύγους, στα παιδιά και στο χαρακτήρα της οικογενειακής ζωής γενικότερα. Αν ο εργαζόμενος εκτίθεται σε παρατεταμένο άγχος, η απώλεια ενέργειας και η χαμηλή αντίσταση σε αρρώστιες (Veninguand και Spradley,1981) θα έχουν μεγάλες συνέπειες για τα άλλα μέλη της οικογένειας.

Είναι ευρέως αποδεκτό ότι οι γυναίκες επηρεάζονται λιγότερο από τη δουλειά που κάνουν σε σχέση με τους άνδρες, εξαιτίας της προηγούμενης

σχέσης τους με το σπίτι. Αν και, γυναίκες και άνδρες ανταποκρίνονται παρόμοια στα εργασιακά τους περιβάλλοντα (Komarovsky,1972). Επιπλέον η πλειοψηφία των γυναικών εισβάλλοντας στο εργατικό δυναμικό σε απάντηση οικονομικών κινήτρων, λαμβάνουν όχι μόνο οικονομικές αμοιβές από τη δουλειά τους (Rubin, 1979 - Feree, 1976 - Walshok, 1979) αλλά αποκομίζουν και μια αίσθηση χρησιμότητας και αυτοεκτίμησης (Hoffman,1974).

Παρομοίως, η Miller και οι συνεργάτες της (Miller, 1982) ανακάλυψαν ότι και για τις γυναίκες και για τους άνδρες σε παγκόσμιο δείγμα, οι συνθήκες εργασίας που επιτρέπουν αυτοκατεύθυνση, σχετίζονται με την αυτοεκτίμηση, ελαστικούς και ανεκτικούς προσανατολισμούς απέναντι στους άλλους, καθώς και αποτελεσματική διανοητική λειτουργία. Αντίθετα οι πιέσεις της εργασίας και οι ανασφάλειες παράγουν αρνητικές αυτοαντιλήψεις, αγωνία και μειωμένη πνευματική ελαστικότητα. Αυτές οι σχέσεις δεν ήταν υποθετικές στην επαγγελματική δέσμευση της γυναίκας, στην αίσθηση υπευθυνότητας για τη συνεισφορά στο οικογενειακό εισόδημα, στις ώρες εργασίας ή στην παρουσία μικρών παιδιών στο σπίτι.

Όμως, ενώ οι άνδρες και οι γυναίκες ανταποκρίνονται παρόμοια στις ίδιες συνθήκες εργασίας, γενικά δεν έχουν συγκρίσιμες εμπειρίες δουλειάς. Πρόσθετα, στους περιορισμούς στις ώρες αργίας και στην πιθανή υπερφορτωμένη εργασία, που προέρχεται από τις διπλές υπευθυνότητες, οι γυναίκες μπορεί ν' αντιμετωπίζουν κοινωνική αποδοκιμασία για την παραβίαση παραδοσιακών κοινωνικών κανόνων. Οι κυρίαρχες στάσεις απέναντι στην εργασία της μητέρας μπορεί να οδηγήσει τις εργαζόμενες στο να υποστούν άγχος και ενοχές και στο να αισθάνονται υποχρεωμένες ν' αναπληρώνουν τη συμπεριφορά τους απέναντι στα παιδιά τους (Hoffman, 1974).

Εργαζόμενες σύζυγοι και μητέρες μερικές φορές, αισθάνονται απογοητευμένες όσον αφορά την ανικανότητά τους ν' ανταποκριθούν στις δεσμεύσεις του ρόλου τους, όπως να διατηρούν επαφή με φίλους, να συμμετέχουν στο σχολείο και στην κοινότητα και να ξοδεύουν χρόνο με τους συγγενείς. Ο εργασιακός ρόλος επίσης, μπορεί να έχει επιπλοκές και συνέπειες στις σχέσεις της συζύγου με το σύζυγο. Οι απαιτήσεις της συζυγικής σχέσης είναι ιδιαίτερα υψηλές από την "διπλή κατάσταση καριέρας" (Rice, 1979), ιδιαίτερα όταν και οι δύο σύζυγοι όμοια έχουν την εμπειρία υψηλών προσόντων στις καριέρες τους (Rapoport και Rapoport, 1971).

Οι εργασιακές εμπειρίες επομένως, έχουν σημαντικές επιπτώσεις για την πνευματική και φυσική κατάσταση των μελών της οικογένειας. Οι περισσότερες μελέτες πάνω στις επιδράσεις της εργασίας στην υγεία έχουν

επικεντρωθεί στους άνδρες παρόλο που τα ευρήματά τους έχουν συνέπειες και στις γυναίκες.

Επιπλέον, οι γυναίκες θέτουν περισσότερο την υγεία τους σε ρίσκο απ' ότι οι άνδρες, εξαιτίας της δυσανάλογης έκθεσής τους σ' αυτές τις συνθήκες, σαν αποτέλεσμα της διαφοροποίησής τους στις παραδοσιακά γυναικείες δουλειές, που επιτρέπουν λίγες ευκαιρίες για διακρίσεις. Τα ρίσκα υγείας των γυναικών, επίσης μπορεί να επιδεινώνονται από την υπερφορτωμένη εργασία, που σχετίζεται με τις διπλές ευθύνες του σπιτιού και τις δουλειάς.

Οι λίγες μελέτες, που επικεντρώθηκαν στις επιδράσεις της εργασίας των γυναικών στην υγεία, έχουν αναγνωρίσει τα χαρακτηριστικά κλειδιά των εργασιών των γυναικών, οι οποίες αυξάνουν τα ρίσκα υγείας (Haynes και Feinleib, 1980 - Severne, 1982). Ο Haynes και Feinleib (1980) ακολούθησαν μια ομάδα ανδρών, εργαζομένων γυναικών και συζύγων γυναικών ανάμεσα στις ηλικίες 45 και 64 για οχτώ χρόνια και παρατήρησαν την ανάπτυξη της στεφανιαίας νόσου (CHD). Στην πραγματικότητα, οι γυναίκες που δουλεύουν μόνες και πολλές ώρες σε σχέση με άλλες γυναίκες έχουν λιγότερες πιθανότητες ανάπτυξης στεφανιαίας νόσου. Όμως, ανάμεσα στις εργαζόμενες γυναίκες, το ρίσκο της στεφανιαίας νόσου ήταν υψηλότερο στις γυναίκες με τις περισσότερες οικιακές ευθύνες, όπως εκτιμήθηκε από το συζυγικό επίπεδο και τον αριθμό των παιδιών. Επιπλέον ήταν ιδιαίτερα υψηλό στους υπαλληλικούς εργαζόμενους.

Συνοπτικά, παρόλο που οι γυναίκες ανταποκρίνονται στις εργασιακές συνθήκες παρόμοια με τους άνδρες, γενικά δεν αντιμετωπίζουν τις ίδιες συνθήκες εργασίας. Ο διαχωρισμός και η κατάτμηση της αγοράς εργασίας περιορίζουν τις γυναίκες σε χαμηλόμισθες εργασίες, προσφέροντας λίγες ευκαιρίες για κινητικότητα. Επιπλέον, εργαζόμενες - παντρεμένες γυναίκες συνεχίζουν να σηκώνουν το βάρος των οικιακών εργασιών και της φροντίδας των παιδιών. Παρά όμως, τα άγχη που αντιμετωπίζουν στην προσπάθειά τους ν' ανταπεξέλθουν σ' αυτές τις αντιμαχόμενες απαιτήσεις, οι γυναίκες γενικά είναι ικανοποιημένες από τις δουλειές τους και αναφέρουν ότι η εργασία τους, τους προσφέρει μια υψηλή αίσθηση χρησιμότητας.

2.5. Επιδράσεις της οικογένειας στη δουλειά

2.5.1. Κοινωνικοποίηση των παιδιών

Τεράστιο θέμα στην έρευνα για την πατρότητα είναι ότι οι άνδρες προσπαθούν να δώσουν στα παιδιά τους και ιδιαίτερα στους γιούς τους αξίες και πρότυπα συμπεριφοράς τα οποία είναι χρήσιμα στη δικιά τους

απασχόληση. Σύμφωνα με τον Kohn's (1969) όταν η δουλειά είναι ρουτίνα και εποπτεύεται πολύ στενά, οι άνδρες θα μεταδώσουν στα παιδιά τους αξίες όπως η υπακοή στους ανωτέρους και συμπεριφορές οι οποίες είναι αναγκαίες στο επαγγελματικό τους περιβάλλον. Σε άλλες περιπτώσεις όταν η δουλειά τους απαιτεί ανεξάρτητη και περίπλοκη σκέψη, θα μεταδώσουν στα παιδιά τους αυτοέλεγχο αυτοπεποίθηση, όπως και για τον εαυτό τους.

Ο Mc Kinley (1964) πίστευε ότι οι άνδρες από κατώτερες τάξεις είναι περισσότερο πειθαρχικοί και τιμωρούν τα παιδιά τους εξαιτίας της απογοήτευσής τους και την χαμηλή ικανοποίηση που τους δίνει η δουλειά τους.

Αναφέρεται συχνά στη βιβλιογραφία ότι τα γονικά κοινωνικοοικονομικά επίπεδα συσχετίζονται θετικά με τις υποστηρικτηκές σχέσεις με τα παιδιά (Gecas, 1979). Η γονική υποστήριξη επίσης προκαλεί ψυχολογικές συμπεριφορές στους γιούς που αυξάνει την επομένη της επαγγελματικής τους επιτυχίας : μια υπέροχη αίσθηση ικανότητας ή προσωπικής αποτελεσματικότητας, υψηλότερη ενασχόληση στη δουλειά και δυνατότερες επαγγελματικές αξίες.

Ωστόσο η έρευνα έχει δείξει άλλες διαστάσεις της απασχόλησης του πατέρα ως πηγές απόκλισης της κοινωνικοποίησης (Naegele, 1980- Benson, 1968 - Kinley, 1964 - Steinments, 1972). Έχει βρεθεί ότι η επαγγελματική απασχόληση του πατέρα συσχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με τον επαγγελματικό προσανατολισμό των παιδιών του (Kahn, 1968 και Turner, 1970). Η έρευνα της Mortimer (1975- 1976) παρέχει αποδείξεις ότι ο χαρακτήρας της απασχόλησης του πατέρα είναι μια αποφασιστική αξία που υιοθετεί ο γιός. Επίσης από την ίδια έρευνα βρέθηκε ότι όσο αυξανόταν η επικοινωνία του πατέρα, και η συζήτηση σε σχέση με την επαγγελματική του απασχόληση, αυξανόταν και ο επαγγελματικός προσανατολισμός του γιού. Σε αντίθεση, στις επιχειρηματικές οικογένειες η γονική υποστήριξη φαίνεται να δυναμώνει τις επαγγελματικές αξίες.

Επιπλέον, αυτές οι διαφορές στην αξία της κοινωνικοποίησης βρέθηκε να έχουν επιπλοκές για την επαγγελματική κατεύθυνση των γιών (Mortimer και Kumka, 1982 - Mortimer και Lorence, 1979b).

Από έρευνες που έχουν γίνει στους άνδρες είναι φανερό ότι οι οικογένεια παίζει καθοριστικό ρόλο στην κοινωνικοποίηση της επόμενης γενιάς των εργαζομένων. Καθώς αλλάζει η γονική πατέντα δουλειάς και οι κοινωνικές νόρμες, η κοινωνικοποίηση των παιδιών είναι και αυτή επίσης επηρεασμένη. Πολλές έρευνες έχουν εξετάσει τις επιπτώσεις της αυξανόμενης απασχόλησης των γυναικών στα παιδιά τους.

Οι επιπλοκές της μητρικής απασχόλησης βέβαια ποικίλουν με την ηλικία του παιδιού. Εξαιτίας των σχέσεων ανάμεσα στο παιδί και τον ενήλικα, που

τα προσέχει είναι πολύ σημαντικές κατά τη διάρκεια της διαμορφωτικής νηπιακής ηλικίας και εξαιτίας της παραδοσιακής υπευθυνότητας της μητέρας για τη φροντίδα του παιδιού, σημαντική προσοχή έχει δοθεί στις επιδράσεις της εργαζόμενης μητέρας στο νήπιο.

Ο Bronfenbrenner (1979) στις μελέτες του προτείνει ότι τα παιδιά που φροντίζονται σε μεγάλα γκρούπ με άλλα παιδιά μαζί γίνονται περισσότερο αποπροσανατολισμένα από ότι τα παιδιά που ανατρέφονται με παραδοσιακό τρόπο. Αυτό κάνει τα μεγαλύτερα παιδιά και ιδιαίτερα τα αγόρια να μην ανταποκρίνονται στην ενήλικη επίβλεψη και να έχουν μικρότερες επιδόσεις στο σχολείο.

Από άλλες έρευνες είναι φανερό ότι η μεγαλύτερη επίδραση της εργαζόμενης μητέρας στα έφηβα κορίτσια είναι στο να επεκτείνουν της αντιλήψεις τους στους δικούς τους μελλοντικούς ρόλους και τις ενθαρρύνουν να αναλάβουν μεγαλύτερες και σημαντικότερες υπευθυνότητες (Hoffman, 1974 - Hartley, 1961). Οι κόρες των εργαζόμενων γυναικών έχει βρεθεί ότι είναι περισσότερο πιθανόν να σχεδιάζουν να δουλέψουν όταν ενηλικιωθούν από ότι τα κορίτσια που η μητέρα τους δεν εργάζεται, και στο επίπεδο κολεγίου φιλοδοξούν να καταλάβουν ρόλους όχι παραδοσιακούς . Η σχέση αυτή της μητρικής εργασίας και των επαγγελματικών βλέψεων της κόρης μπορούν να μεσολαβήσουν από την συμπεριφορά της μητέρας απέναντι στην εργασία της.

Οι εργαζόμενες μητέρες, και ιδιαίτερα οι πολύ μορφωμένες, που απολαμβάνουν τη δουλειά τους, είναι πιθανότερο να ενθαρρύνουν τα παιδιά τους να είναι ανεξάρτητα από ότι οι γυναίκες που δεν δουλεύουν (Hoffman, 1974, 1980). Αυτή η εκπαιδευτική ανεξαρτησία συνδυαζόμενη με το ρόλο του μοντέλου της εργαζόμενης μητέρας ενισχύουν τις βλέψεις και την μακροπρόθεσμη επιτυχία της κόρης. (Hoffman, 1974,1980 - Miller και Garrison, 1982 - Tangri, 1972).

Ενώ η μεγαλύτερη προσοχή έχει συγκεντρωθεί στις επιδράσεις της μητρικής εργασίας στην επαγγελματική συμπεριφορά της κόρης και στις επιλογές της, υπάρχουν αποδείξεις ότι η μητρική εργασία επίσης δυναμώνει και τα ενδιαφέροντα για την καριέρα των αγοριών (Hoffman, 1974). Έχει βρεθεί ότι και οι γιοί και οι κόρες έχουν πιο ευπροσάρμοστες αντιλήψεις για τους ρόλους τους, αντιλαμβάνονται τους γυναικείους και αντρικούς ρόλους που ταιριάζουν για τον καθένα, εγκρίνουν την γυναικεία εργασία, την κοινωνική ισότητα για την γυναίκα και δίνουν αξία στον γυναικείο ανταγωνισμό. Ακόμα η μητρική εργασία εμφανίζεται να μειώνει την τάση στο να καθορίζεται η προσωπικότητα του ατόμου ανάλογα με το φύλο του.

Ωστόσο ο Hoffman (1980) σημειώνει ότι μπορεί να υπάρξουν μερικές αρνητικές επιπλοκές στα αγόρια από τη μητρική απασχόληση. Για

παράδειγμα έρευνα για τους γιούς των εργαζομένων γυναικών με χαμηλό εισόδημα έδειξε ότι υπάρχει μια πίεση στη σχέση πατέρα - γιού, πιθανόν οφειλόμενη στην παραδοσιακή κατεύθυνση του ρόλου του φύλου. Αυτές οι γυναίκες φαίνεται να αντανακλούν την πατρική ανεπάρκεια ως οικονομικού "προμηθευτή".

Συμπερασματικά οι επιδράσεις στα παιδιά διαφέρουν και εξαρτώνται από τον τρόπο που η μητρική εργασία επηρεάζει τη δυναμική δομή της οικογένειας, την δυναμική της ανατροφής των παιδιών και τον προσανατολισμό και των δύο γονιών προς τη δουλειά τους και την οικογένειά τους.

2.6. Προτεινόμενα μέτρα για μια σωστή κοινωνικοοικονομική πολιτική στην οικογένεια

Πολλές μελέτες έχουν αποκαλύψει την διασπαστική επίδραση της περιθωριακής και ασταθούς εργασίας για την οικογένεια. Για να προαχθεί η ευημερία της οικογένειας, σίγουρα η πλήρης απασχόληση θα πρέπει να είναι εθνικός σκοπός. Κατά δεύτερο εξάλλου ο χρόνος εργασίας καταπατάει (σφετερίζεται) το χρόνο της οικογένειας, συχνά υπερβολικά.

Περισσότερο ευέλικτες εργάσιμες ώρες και μεγαλύτερη ελευθερία στις υπερωρίες θα βοηθήσουν τους εργαζόμενους, οι οποίοι απορροφούνται από τις απαιτήσεις τις δουλειάς, να παραμένουν οικογενειάρχες και να ανατρέφουν σωστά τα παιδιά τους. Επιπλέον έχουμε δει ότι οι εμπειρίες της δουλειάς έχουν σημαντικές επιδράσεις στην ψυχολογική λειτουργία και επίσης μεγάλη επιρροή στην υγεία του ατόμου. Για ν' αυξηθεί η ψυχολογική και σωματική καλή κατάσταση των εργαζομένων πρέπει να γίνουν προσπάθειες ν' αυξηθούν οι ευκαιρίες τους για αυτονομία και αυτοέλεγχο στη δουλειά τους, το ενδιαφέρον και οι προκλήσεις στην εργασία τους και τέλος να μειωθεί η πίεση και το άγχος.

Κάθε μία από αυτές τις αλλαγές κατεύθυνσης μπορούν να αναπτυχθούν - επεξεργαστούν με μεγάλη λεπτομέρεια. Ωστόσο πρέπει να επικεντρώσουμε το ενδιαφέρον μας σε ένα μεγάλο και σημαντικό πρόβλημα : στην ανισότητα των ανδρών και γυναικών στην εργατική δύναμη και στην οικογένεια. Είναι προφανές από την άποψή μας ότι η ανισότητα αυτή στο χώρο της δουλειάς και στην οικογένεια πρέπει να υπηρετούν την ενίσχυση η μία της άλλης.

Επιπλέον, τα κορίτσια θα πρέπει να κοινωνικοποιηθούν να σχεδιάσουν το δικό τους μέλλον ως εργαζόμενες, καθώς επίσης και ως μητέρες και σύζυγοι. Τα αγόρια απαιτούν εμπειρίες οι οποίες θα ενισχύσουν τη θέληση και την

ικανότητά τους, να είναι ενεργά μέλη στη διαχείριση του σπιτιού και στις οικογενειακές υποχρεώσεις. Για τη γενιά τους η δυναμική ενασχόληση στην οικογένεια και η ίση συμμετοχή και επιτυχία στην εργασία, παραμένουν ως πιθανότητα. Η συνεχόμενη πίεση από την κίνηση των γυναικών, των μέσων επικοινωνίας και τη νόμιμη μεσολάβηση είναι επίσης αναγκαίο ν' αλλάξουν νόρμες.

Αλλά η εξίσωση της συνεισφοράς του εισοδήματος το οποίο οι άνδρες και γυναίκες φέρνουν στην οικογένεια, είναι απαραίτητο ν' αυξήσει τους βασικούς πόρους για την γυναικεία ισότητα στο μερίδιο της οικογένειας. Για τις γυναίκες για ν' αυξήσουν τα εισοδήματά τους, πρέπει να σπάσουν το διαχωρισμό φύλου, στην εργατική αγορά, να κερδίσουν την επιτυχία σε δουλειές, οι οποίες έχουν καθοριστεί ως ανδρικά πόστα. Η αυστηρή εφαρμογή των νόμων που υποστηρίζουν τις ίσες ευκαιρίες στη μισθοδοσία, προαγωγή και η απαγόρευση των διακρίσεων στο χώρο εργασίας είναι απαραίτητο. Η πολιτική της ίσης πληρωμής για την ίδια δουλειά όχι μόνο θ' αυξήσει τη θέση των γυναικών αλλά και θα προάγει την οικονομική τους ανεξαρτησία και σε κάθε περίπτωση θα στηρίζονται στο δικό τους εισόδημα - αν διαλέξουν να παραμείνουν ανύπαντρες, σε περίπτωση χωρισμού, διαζυγίου ή χηρείας.

Επιπλέον, η παροντική δομή της δουλειάς είναι σχεδιασμένη για ν' αυξήσει την παραγωγικότητα και όχι για να ικανοποιεί τις ανάγκες τις οικογένειας. Παρέχοντας ένα περισσότερο ελαστικό ωράριο θα επιτρέψει στις οικογένειες ν' ανταποκρίνονται καλύτερα στις υποχρεώσεις του σπιτιού. Ορισμένες εταιρίες προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες για μερική απασχόληση δουλειάς, η εργασία μοιράζεται ή μπορεί να μεταφερθεί στο σπίτι (Polit, 1979). Μείωση των απαιτήσεων για ταξίδια και γεωγραφική κινητικότητα και η άδεια στους γονείς για τα άρρωστα παιδιά του, θα βοηθήσει πολύ τις οικογένειες. Μεταβολή της πίεσης στην επιτυχία της καριέρας σε προκαθορισμένα επίπεδα, θα προσφέρει στους άνδρες και γυναίκες μεγαλύτερη ευκαιρία να ισορροπήσουν τα ενδιαφέροντά τους και τις επιθυμίες τους και για την καριέρα τους και για την οικογένειά τους.

Μια μεγάλη ανησυχία για τις μητέρες και τους πατέρες και της κοινωνίας γενικότερα, είναι η φροντίδα των παιδιών των εργαζόμενων γονέων όταν πρέπει ν' ανταποκριθούν στις ευθύνες της δουλειάς τους(Bronfenbrenner, 1979). Πολλές οικογένειες στηρίζονται σε διαφορετικούς τρόπους για να παρέχουν στα παιδιά τους συνεχή φροντίδα (Kamerman, 1980). Για να προαχθεί η ισότητα ανδρών και γυναικών στη δουλειά, η διαθεσιμότητα υψηλής δραστηριότητας για τη φροντίδα πρέπει ν' αυξηθεί. Για να βοηθήσουν τους γονείς στη φροντίδα των παιδιών πολλές εταιρίες παρέχουν πληροφορίες κατά τη διάρκεια των δραστηριοτήτων φροντίδας, για μέρη που

μπορούν να φροντιστούν τα παιδιά. Αλλαγές σχεδιασμένες για να βοηθήσουν την οικογένεια και την εργασία μπορεί να βοηθήσουν στη μείωση προβλημάτων στο μέλλον.

Αν η παροντική γενική κατεύθυνση στη γυναικεία εργασία συνεχιστεί, νεαρά αγόρια και κορίτσια υποστηρίζεται ότι στο μέλλον ο ρόλος του φύλου θα είναι λιγότερο διαχωριστικός απ' ότι είναι σήμερα. Αν οι προσπάθειες για να σπάει η διάκριση του χαρακτήρα της δουλειάς σε ανδρική ή γυναικεία είναι επιτυχημένες, οι επιτυχίες των γυναικών συνεχώς θ' αυξάνονται και θα μπορούν να συγκριθούν με αυτές των ανδρών. Αλλά όλα αυτά απαιτούν αλλαγές στον παραδοσιακό ρόλο της οικογένειας που υποτάσσει τα επιτεύγματα της γυναίκας, στις ανάγκες του συζύγου και των παιδιών της. Οι ανισότητες - οι διακρίσεις σε κάθε τομέα έχουν δημιουργήσει έναν κύκλο, ο οποίος για να σπάσει πρέπει να γίνουν καθοριστικές αλλαγές τόσο στο χώρο της εργασίας όσο και της οικογένειας.

2.7. Οικογένεια και διατροφή

Οι διατροφικές συνήθειες είναι ένα κομμάτι των καθημερινών δραστηριοτήτων της συνηθισμένης κανονικής ζωής (Brandel, 1973). Στις ανεπτυγμένες χώρες, όπως το Ηνωμένο βασίλειο ή τις Ηνωμένες πολιτείες Αμερικής το κίνητρο, "του να φας" το θεωρούν ως κίνητρο αυτής της κανονικής ζωής. Ωστόσο μια περιοχή η οποία παραμελείται όλο και περισσότερο είναι η επιρροή των περιστάσεων στις διατροφικές επιλογές. Η χρονομέτρηση - ρύθμιση και οι τύποι των διατροφικών περιστάσεων προκύπτουν από τη σύμπλεξη, αλληλεπίδραση των φυσιολογικών αναγκών ανατροφοδότησης, τις Βιομηχανίες (οι οποίες περιλαμβάνουν κανόνες σχετικά με την κουζίνα και τις καταστάσεις που αναφέρονται στη διατροφή, και την υγεία), αλλά και τέλος προσωπικούς λόγους του κάθε διατρεφόμενου (π.χ εργασία, ασθένειες, συνήθειες κ.ο.κ), (Birch, 1993).

Ένα βασικό ερώτημα όσον αφορά τη διατροφή είναι το, εάν το σπίτι θα παραμείνει το κέντρο της προετοιμασίας του φαγητού και της διατροφής, λόγω των βασικών δομικών αλλαγών που συντελούνται και αναμένονται να συντελεστούν στην οικογένεια ειδικότερα, αλλά και στην κοινωνία γενικότερα.

Ήδη, στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής γίνεται λόγος για σπίτια χωρίς κουζίνα, τα οποία θα συνοδεύονται από οργανωμένη ντόπια "κουζίνα" στις γειτονιές, από τις φεμινιστικές οργανώσεις. Τα σπίτια όμως χωρίς την "παραδοσιακή" κουζίνα είναι πολύ πιθανό να φέρουν ανεπιθύμητα

αποτελέσματα στην διατροφή της οικογένειας, εφόσον υπάρχουν πολύ λίγα στοιχεία για το ότι τα εστιατόρια - fast food θα έχουν ικανοποιητική αντικατάσταση της παραδοσιακής κουζίνας. Απ' την άλλη πλευρά όμως το γεγονός ότι το φαγητό καταναλώνεται στο σπίτι αυτό δε σημαίνει ότι απαραιτήτως μαγειρεύεται και εκεί. Η έρευνα της κοινωνικής οργάνωσης του τρόπου μαγειρέματος και η σχέση του με τα έτοιμα φαγητά (Warde, 1993) έδειξε αύξηση στους φούρνους μικροκυμάτων για τα έτη 1985 - 1992 (40%), ενώ οι δύο στους τρεις ανέφεραν ότι χρησιμοποιούν έτοιμα φαγητά, τουλάχιστον μια φορά την εβδομάδα και 21% των ενηλίκων περιέγραψαν τους καταψύκτες ως τις πιο αγαπημένες τους συσκευές (όπου διατηρούν τα φαγητά που έχουν, τις περισσότερες φορές αγοραστεί έτοιμα και ξεπαγώνονται ψήνοντάς τα στους φούρνους μικροκυμάτων).

Επιπλέον μια άλλη μελέτη που έγινε στην Ιταλία (1992)όσον αφορά τις διατροφικές συνήθειες και την κατανάλωση των βασικών θρεπτικών συστατικών όπου μελετήθηκε σύμφωνα με την περιοχή γέννησης και την κοινωνική τάξη των μελών της κάθε οικογένειας βρέθηκε, ότι πρόσληψη κορεσμένου λίπους και χοληστερίνης ήταν χαμηλότεροι σε μετανάστες από το νότο, ενώ αντιθέτως βρέθηκαν υψηλότερα επίπεδα κατανάλωσης λαχανικών από ότι στους ανθρώπους που γεννήθηκαν στα βόρεια. Ενώ, κατέληξε ότι ορισμένες παθήσεις, όπως ο καρκίνος του μαστού θα μπορούσανε να συσχετιστούν με τις συνθήκες ζωής και την προσλαμβανόμενη διατροφή (Vineis - Faggiano - Riboli - Berrino - Pisani - Crosignani,1992).

Ενώ, σε μια άλλη έρευνα, που πραγματοποιήθηκε στην Λατινική Αμερική (1994) αποδείχτηκε , πως οικονομικοί παράγοντες όπως : η παροχή κοινωνικής ασφάλισης και το επίπεδο κοινωνικής υποστήριξης θα πρέπει να λαμβάνονται, υπόψη στην εκτίμηση και στον προσδιορισμό των διατροφικών συνηθειών των ατόμων που εντάσσονται σε μειονότητες και έχουν χαμηλό εισόδημα. Επιπλέον, το χαμηλό μορφωτικό επίπεδο μπορεί να συσχετιστεί με το ενδιαφέρον, που έχουν αυτές οι ομάδες ν' αλλάξουν τις διατροφικές τους συνήθειες (Sanders - Phillips, 1994).

Ακόμη, σε μια έρευνα που έγινε στη Γαλλία το (1996), διαπιστώθηκε , πως η πολιτιστική κληρονομιά επηρέασε τις διατροφικές προσλήψεις των παιδιών σε ποσοστό 30% - 40%. Ενώ, οι οικογένειες, που μοιράστηκαν γεύματα πιο συχνά κατανάλωσαν λιγότερα θρεπτικά συστατικά. Με αύξηση των γευμάτων που έτρωγαν μαζί, ανάμεσα στις γενιές, αυξήθηκε η πρόσληψη περίπου 10% σε λίπος και υδατάνθρακες , ενώ οι πρωτεϊνικές προσλήψεις παρέμειναν ίδιες και για τους δύο γονείς και για τα παιδιά (Vauthier - Lluch - Lecomte - Artur - Herbeth, 1996). Αυτή η μελέτη ήταν η πρώτη, που εξέτασε συνολικά τις οικογενειακές προσλήψεις σε ενέργεια και

μακροθεπτικά συστατικά σε δείγμα Γαλλικών οικογενειών μεσαίας τάξης παίρνοντας υπόψη τον αριθμό των γευμάτων που μοιράστηκαν μαζί.

2.8. Εργασία και διατροφή

Αυτή η ενότητα εξετάζει τη σχέση που υπάρχει ανάμεσα στις περιπτώσεις γευμάτων και στην επιλογή φαγητού στο σπίτι. Η καθημερινή διατροφή, η οποία αποτελεί " σκελετική δόμηση " για τις δραστηριότητες της ημέρας είναι κατά πολύ εξαρτημένη απ' το επαγγελματικό επίπεδο των γυναικών, απ' τη διευθέτηση των εργασιών του σπιτιού και τέλος από τις απόψεις της διαίρεσης της εργασίας με βάση το φύλο (Charles - Kerr, 1988 - Goode, 1984).

Έρευνα από το Taylor Nelson Family Food Panel (Αγγλία 1984), δείχνει ότι, ο αριθμός των γευμάτων που καταναλώνονται μέσα στο σπίτι αυξήθηκε γύρω στο 5% την περίοδο ανάμεσα στο 1987 και 1993 καθώς επίσης υπήρξε μια ένδειξη ως προς τη διάρκεια της εργάσιμης μέρας. Η μείωση του αριθμού των μεσημεριανών και απογευματινών γευμάτων επήλθε λόγω της αύξησης των βραδινών (Taylor Nelson, 1990, 1993α).

Το πρωϊνό θεωρήθηκε ως ένα σημαντικό γεύμα και ως ένα από τα γεύματα που γίνονται πιο συχνά. Ένα μεγάλο ποσοστό των ανθρώπων, που κατανάλωναν πρωϊνό κάθε μέρα και παιδιά (κάτω από την ηλικία των 11), αλλά και ενήλικες άνδρες (πάνω από 45) ήταν οι κύριοι συμμετέχοντες αυτού του γεύματος. Τα πρωϊνά που ετοιμάζονταν στο σπίτι ήταν πιο συχνά το Σαββατοκύριακο, όταν υπήρχε η δυνατότητα να διατραφεί όλη η οικογένεια μαζί (Taylor Nelson,1990). Οι απαιτήσεις του καταναλωτή για το τί πρέπει να συμπεριλαμβάνει ένα "κανονικό" πρωϊνό, ποικίλουν ανάλογα με το τί τους αρέσει και με το τί η υγεία τους, τους επιτρέπει να φάνε. Τα περισσότερα πρωϊνά περιλαμβάνουν περισσότερο ψήσιμο. Πρόσφατα, κάποιες εταιρίες προϊόντων τονίζουν το γεγονός, ότι το πρωϊνό με την ελάχιστη ώρα, που έχεις να το προετοιμάσεις και να το φας, χαρακτηρίζεται περισσότερο σαν ένα snack παρά σαν ένα κανονικό γεύμα (King, 1985 και Nicod, 1979). Το πρωϊνό περιλαμβάνει ένα μικρό αριθμό προϊόντων, όπως ψωμί, κουλουράκια, δημητριακά και μαρμελάδα (Taylor Nelson,1990).

Η μείωση του αριθμού των μεσημεριανών, ήταν συνέπεια του γεγονότος ότι οι γυναίκες δούλευαν κανονικό ωράριο. Μεσημεριανά γεύματα, που καταναλώνονται στα μέσα της εβδομάδας, στο σπίτι, χαρακτηρίζονται σαν ελαφριά γεύματα τα οποία χρειάζονται λιγότερο σχεδιασμό προετοιμασία ή μαγείρεμα και τα οποία τρώγονται τις περισσότερες φορές κρύα. Κανονικό μεσημεριανό στο σπίτι προετοιμάζουν μόνο γυναίκες που δουλεύουν

μειωμένο ωράριο, καθώς επίσης και νοικοκυριά που αποτελούνται από μεγάλα σε ηλικία μέλη (άνω των 45 χρόνων), αλλά και παιδιά (κάτω απ' την ηλικία των 6). Αυτές οι ομάδες ηλικίας θεωρούν το μεσημεριανό, πως είναι το πιο κύριο γεύμα της ημέρας (Tilson, 1993).

Το παραδοσιακό μεσημεριανό αντικαταστάθηκε από ελαφριά, κρύα και "υπερβολικά" υγιεινά προϊόντα. Τα μεσημεριανά, που καταναλώνονταν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας ήταν λιγότερο επίσημα, ενώ τα σάντουϊτς και οι σούπες ήταν τα πιο δημοφιλή. Τα γιαούρτια, οι κονσερβοποιημένες σούπες, το "παγωμένο" κρέας, τα προκατασκευασμένα πιάτα, το ψωμί, τα κουλουράκια και τα φρέσκα φρούτα αντικατέστησαν τα " ζεστά" πιάτα και κρέατα. Οι περισσότεροι άνθρωποι ανέφεραν ότι τρώνε μεσημεριανό εκτός σπιτιού, εξαιτίας της εργασίας τους (Taylor Nelson, 1993a). Το απογευματινό τσάϊ, το οποίο στην Αγγλία σημαίνει μια κούπα τσάϊ, σάντουϊτς και κέϊκ γίνονται λιγότερο συχνά.

Το βραδινό μπορεί να μην είναι αυτό που καταναλώνεται πιο συχνά, αλλά θεωρείται το γεύμα, στο οποίο καταναλώνεται το περισσότερο φαγητό (Taylor Nelson, 1990). Η πλειοψηφία (90%) των βραδινών χαρακτηρίζονταν ως κυρίως γεύματα, αν και ήταν ελαφρύτερα και παρατηρούνταν μετά τις 8:00 μ.μ. Αυτή, η συνήθεια του να τρως δηλαδή το κυρίως γεύμα το βράδυ, διαδόθηκε σε όλη την Ευρώπη και τη βόρεια Αμερική, ως αποτέλεσμα των εργασιακών απαιτήσεων. Σε μια έρευνα που έγινε στην Αγγλία, 81% ισχυρίζονται, ότι τρώνε το κυρίως γεύμα ανάμεσα στις 6:00 και 9:00 μ.μ. Αυτό παρατηρήθηκε περισσότερο σε άτομα ηλικίας κάτω των 54 ετών, σε σπίτια με παιδιά και σε σπίτια με περισσότερα από 3 άτομα (Mintel, 1993).

Στην Αγγλία, σε αυτά τα βραδινά γεύματα, οι φρέσκιες πατάτες, το ψωμί και τα κουλουράκια, τα λαχανικά (φρέσκα, κατεψυγμένα και με τη μορφή σαλάτας), σάλτσες, μοσχάρι, κέϊκς και τάρτες αποτελούσαν τα πιο σημαντικά υλικά. Το χοιρινό και το αρνίσιο κρέας αντικαταστάθηκαν από τα πουλερικά, τα φρέσκα λαχανικά αυξήθηκαν στην επιλογή των καταναλωτών, οι οποίοι άρχισαν να πειραματίζονται με φαγητά, όπως ρύζι, μακαρόνια και άλλα παραπλήσια (Taylor Nelson, 1990).

Το κυρίως γεύμα, τα Σαββατοκύριακα είναι πιο πιθανό να γίνει στα μέσα της ημέρας . Τα βράδια της Κυριακής διαδραμάτιζαν σημαντικό ρόλο στον Αγγλικό πολιτισμό, σαν γεύματα στα οποία ολόκληρη η οικογένεια έτρωγε μαζί, όπου είχε τη δυνατότητα να συζητήσει ή ακόμα και να διαφωνήσει. Σύμφωνα με τον Warren (τη δεκαετία του 1950) τα βραδινά της Κυριακής στην Αγγλία, ήταν ένα οικογενειακό γεγονός, του οποίου οι ρίζες είναι πολύ βαθιές και που κοινωνικώς και ψυχολογικώς είναι ένα σημαντικό σύμβολο. Αν και η σπουδαιότητά του έχει εκλείψει, παραμένει ως ένα από τα πιο σημαντικά οικογενειακά γεύματα της εβδομάδας (Taylor Nelson, 1990).

Εκτός από τον καθημερινό σχεδιασμό των γευμάτων υπάρχει και μια παραπέρα ένδειξη, ως προς το πώς το φαγητό διαλέγεται συσχετιζόμενο με το τί καθένας πιστεύει, ότι είναι απαραίτητο για να φάει (Marshall, 1993 και - Bell, 1995). Η διαφορά που υπάρχει στα γεύματα κάνει ακόμα δυσκολότερο το χαρακτηρισμό των τροφών, αν και μια έρευνα στις Η.Π.Α. έδειξε, ότι οι Αμερικάνοι καταναλωτές θωρούν τα χάμπουργκερς και τα ζεστά σάντουϊτς σαν κανονικά γεύματα, ενώ τα ψητά και φρέσκα μαγειρεμένα λαχανικά σαν "ειδικά" γεύματα (Taylor Nelson, 1990 και Ahlstrom, 1990).

Μια έρευνα, που έγινε στην Αγγλία έδειξε πως κάποια φαγητά καταναλώνονταν σε συγκεκριμένα γεύματα, ενώ άλλα χρησιμοποιούνταν σε όλα σχεδόν τα γεύματα. Δυστυχώς δεν υπάρχουν αρκετές πληροφορίες, για το πώς τα φαγητά συνδυάζονται για να φτιάξουν ένα γεύμα. Αποτελέσματα μιας έρευνας που πραγματοποιήθηκε στη Σουηδία έδειξαν έλλειψη συμφωνίας ανάμεσα σε κάποιο δείγμα, από παιδιά ηλικίας 10 - 17 χρόνων, τα οποία είχαν διαφορετικές απόψεις για το τί αποτελεί ένα κανονικό γεύμα. Ωστόσο υπήρχε ένα μεγάλο ποσοστό ομοιότητας από τί πρέπει ν'αποτελείται ένα μεσημεριανό στο σχολείο (Marshall, 1993).

Επιπλέον, μια έρευνα που έγινε στον Παναμά (1988), για το εάν η μητρική απασχόληση επιδρά στις διατροφικές προσλήψεις των παιδιών αλλά και στο γενικότερο διατροφικό επίπεδο της οικογένειας, έδειξε πως : η μητρική απασχόληση έχει δύο αντιφατικές επιδράσεις στην παιδική διατροφή - δια μέσου αύξησης του εισοδήματος και του μειωμένου διαθέσιμου χρόνου για τις δουλειές του σπιτιού. Το μητρικό εισόδημα φαίνεται να είναι το κλειδί στις βασικές διατροφικές προσλήψεις της οικογένειας (Tucker and Sanjur, 1988).

Μια επιπλέον έρευνα, στην Αμερική (1987 - 1988) εξέτασε, σε πανεθνικό επίπεδο την κατανάλωση τροφής για 442 παιδιά, από 2 έως 5 χρόνων, για να καθορίσει την επίδραση της μητρικής απασχόλησης στην ποιότητα της διατροφής τους. Τελικά βρέθηκε, πως ο αριθμός των διατροφικών προβλημάτων, που υπήρχαν ανάμεσα στο δείγμα των παιδιών και οι προσλήψεις αυτών σε θρεπτικά συστατικά δεν είχε άμεση συσχέτιση με το μητρικό επίπεδο απασχόλησης (Johnson- Wright-Crouter και Willits,1988).

Τέλος, μια μελέτη στη Σουηδία (1992), έγινε προκειμένου να πείσουν τις γυναίκες - μητέρες για το πόσο σημαντικό είναι το μητρικό γάλα για την ανάπτυξη και υγιεινή των βρεφών (Brgman-Larsson-Lomberg-Moller και Malid,1992), δίνοντας σωστές συμβουλές και υποστήριξη στις μητέρες, για το θηλασμό γενικά, αλλά και το σωστό χρόνο αυτού. Επιπλέον, μια άλλη μελέτη στην Αμερική (1996) πραγματοποιήθηκε προκειμένου να πείσει τις

γυναίκες - μητέρες, που εργάζονται, ν' αποθηκεύουν το γάλα τους κατά τη διάρκεια, της εργασίας τους, ώστε τα βρέφη τους να ταΐζονται κανονικά . Επισημαίνοντας παράλληλα, τη σπουδαιότητα αυτής της παροχής για τα παιδιά τους αλλά και τις συνθήκες αποθήκευσης του γάλακτος (στους 15°C για 24 ώρες και 25°C για 4 ώρες), οι οποίες θα πρέπει να τηρούντα (Hamosh - Ellis - Pollock - Henderson and Hamosh, 1996).

3. Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1. Στόχοι, βασικά ερωτήματα - υποθέσεις και τρόπος επεξεργασίας της έρευνας

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στο Δήμο Άνω Λιοσίων και είχε ως κύριο στόχο να διερευνήσει τόσο τα κοινωνικοοικονομικά, μορφωτικά χαρακτηριστικά, αλλά ιδιαίτερα τις διατροφικές συνήθειες - μεταβολές, που επήλθαν στις οικογενειακές δομές με την "είσοδο" της γυναίκας - συζύγου στην αγορά εργασίας, χρησιμοποιώντας στατιστικά στοιχεία, που συγκεντρώθηκαν με τη μέθοδο του ερωτηματολογίου (σύνολο 100 ερωτηματολόγια, 50 ερωτηματολόγια για την κάθε ομάδα του δείγματος ,βλ. Επόμενα).

Συγκεκριμένα, το δείγμα στο οποίο διεξήχθη η μελέτη διαχωρίστηκε σε δύο ομάδες : **α**) **1η** ομάδα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες και **β**) **2η** ομάδα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες. Ο διαχωρισμός αυτός έγινε, έτσι ώστε να πραγματοποιηθεί σύγκριση αλλά και συσχετισμός των παραπάνω χαρακτηριστικών με κοινωνικοοικονομικές , μορφωτικές και διατροφικές μεταβλητές, οι οποίες κρίθηκαν αναγκαίες για τη διεξαγωγή συμπερασμάτων στη συγκεκριμένη έρευνα.

Επιπλέον, λόγω των διαφορετικών αντικειμενικών στόχων, που τέθηκαν στην έρευνα, επιμερίστηκε σε 8 θεματικές ενότητες. Αναλυτικότερα αναφέρονται με τη σειρά οι τίτλοι των επιμέρους κεφαλαίων:

α) Γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά των δειγμάτων: όπου αναφέρεται στα φύλα των μελών, στους μέσους όρους ηλικιών και στον αριθμό των παιδιών στις οικογένειες των δειγμάτων.

β) Ανάληψη οικογενειακών ευθυνών - Μορφωτικό επίπεδο γονέων: το συγκεκριμένο κεφάλαιο αναφέρεται στο άτομο ή άτομα τα οποία έχουν αναλάβει την φροντίδα των παιδιών και την κατανομή των εργασιών στο νοικοκυριό. Ακόμη κάνει λόγο για το μορφωτικό επίπεδο της γυναίκας - συζύγου και του άνδρα - συζύγου, το είδος εργασίας τους καθώς και τις ημερήσιες ώρες απασχόλησής τους κατά μέσο όρο.

γ) Οικονομικά οικογένειας: το εν λόγω κεφάλαιο ασχολείται με το ποσό των χρημάτων που εισέρχονται σε κάθε νοικοκυριό, τα άτομα που συμμετέχουν στα έξοδα του νοικοκυριού ή αντίθετα στ' άτομα (εντός ή εκτός του

νοικοκυριού) που απολαμβάνουν απ' τα οικονομικά της οικογένειας καθώς και στα ακίνητα και κινητά περιουσιακά στοιχεία αυτού.

δ) Προμήθειες ειδών διατροφής απ' την οικογένεια: αναφέρεται στο άτομο ή άτομα, που προμηθεύουν το νοικοκυριό με τα είδη διατροφής, τον τόπο και τη συχνότητα αγοράς τους, που αγοράζονται συγκεκριμένα και τέλος τη συχνότητα μαγειρέματος τη μέρα ή την εβδομάδα.

ε) Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εκτός σπιτιού): το συγκεκριμένο κεφάλαιο ασχολείται με το είδος τον τόπο, την ώρα και τη συχνότητα διατροφής των ατόμων, όταν διατρέφονται εκτός νοικοκυριού.

στ) Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εντός σπιτιού): όπου αναφέρεται στο είδος, τη συχνότητα και τις ώρες διατροφής των μελών της οικογένειας, όταν διατρέφονται εντός νοικοκυριού, τη συχνότητα όπου τρώνε συνήθως όλα τα μέλη της οικογένειας μαζί και τέλος στο άτομο ή άτομα που ασχολούνται με το μαγείρεμα.

ζ) Ειδικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας - Ποιότητα διατροφής: το κεφάλαιο αυτό ασχολείται με την ποσότητα των ισοδύναμων της κάθε ομάδας τροφίμων, που καταναλώνει κάθε μέλος του νοικοκυριού ημερησίως προσεγγιστικά και τέλος την υποκειμενική εκτίμηση των γυναικών - συζύγων για τη διατροφή των οικογενειών τους.

η) Φυσική κατάσταση - Παράγοντες που την επηρεάζουν: στο εν λόγω κεφάλαιο γίνεται λόγος για τα μέλη της οικογένειας που αθλούνται, έχουν προβλήματα υγείας και συγκεκριμένα σε ποιες ηλικίες και σε τί παθήσεις. Ενώ τέλος αναφέρεται στα μέλη που καπνίζουν - πίνουν, καθώς και στην ποσότητα - τη συχνότητα και το είδος κατανάλωσης αυτών.

Τέλος η επεξεργασία των δεδομένων της έρευνας έγινε με τη χρησιμοποίηση του οικονομετρικού πακέτου SAS (μέθοδο παλινδρόμησης) και του λογιστικού πακέτου EXCEL (καταγραφή δεδομένων, πίνακες, ιστογράμματα και "πίτες").

4. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ

4.1. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

4.1.1. Αρχαιότητα

Από τον 7^0 π.Χ. αιώνα που ολοκληρώθηκε η οργάνωση του Κράτους - Πόλης των Αθηνών, για την εποχή αυτή υπάρχουν αναφορές για την περιοχή του Δήμου Άνω Λιοσίων. Στη Δημοτική περιφέρεια των Άνω Λιοσίων υπήρξαν τρεις μικροί Δήμοι. Οι Ευπυρίδες, Κρωπίδες και Πήλικες.

4.1.2. Το τείχος

Στο δυτικό όριο της Δημοτικής περιφέρειας των Άνω Λιοσίων βρίσκονται εναπομείναντα τμήματα του τείχους των Αθηνών. Το 1920 περιγράφεται σαν το τείχος, που εκτεινόταν πέραν των έξι χιλιομέτρων, ότι αποτελείτο από ογκώδεις λίθους, πελεκητούς και τεχνικότατα συναρμολογημένους.

Ο STERLING DOW χαρακτηρίζει το τείχος σαν ένα από τα πλέον καταπληκτικά και μυστηριώδη μνημεία της Ελληνικής αρχαιότητας που μοιάζει με το οχυρό των ΙΝΚΑ στο SACSAHUAMAN του Περού.

Σχετικά με τον χρόνο κτήσεως του τείχους διατυπώθηκαν διαφορετικές απόψεις. Γράφτηκε ότι χτίστηκε το 336 - 7 επί άρχοντος Λυκούργου.

Αρχαιολογική έρευνα κατέγραψε και αγροτική οικία των κλασσικών χρόνων βορινά της σιδηροδρομικής γραμμής της πόλης.

Από τα όστρακα που βρέθηκαν, συμπεραίνεται ότι η οικία κατοικήθηκε για λίγο, περίπου την περίοδο του Πελοποννησιακού πολέμου και κατοικήθηκε ξανά το δεύτερο μισό του $4^{ου}$ π.Χ. αιώνα.

4.1.3. Μεσαιωνικά μνημεία

Στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Άνω Λιοσίων υπάρχουν οι παρακάτω εκκλησίες :

Ανατολικά : 1) Των Αγίων Σαράντα, εκκλησία παλιά, κτισμένη σε νέα θεμέλια. Χρησιμοποιήθηκαν πολλά αρχαία γλυπτά στο κτίσιμό της και 2) βόρεια των Αγίων Σαράντα, επί χαμηλού λόφου η μικρή εκκλησία του Προφήτη Ηλία (4.35Χ5.65) μέτρα, καμαροσκέπαστη βασιλική με ημιεξαγωνική αψίδα ιερού. Δυτικά : 3) του Αγίου Ιωάννη του Θεολόγου, η οποία αποτελούσε άλλοτε το καθολικόν μονής, ήταν απλούν κεραμοσκεπές, που κατεδαφίστηκε γύρω στο 1990 και ξανακτίσθηκε ως σταυροειδής ναός με τρούλο.

Βόρεια : 4) Του Αγίου Γεωργίου η οποία βρίσκεται σε ύψωμα που ονομάζεται "κεραμίδι". Είναι μικρή (3.40Χ7.00μέτρα), μονόκλητος βασιλική με νάρθηκα και ημικυκλική αψίδα ιερού.

4.2. Φυσικά χαρακτηριστικά - θέση / ένταξη στο χώρο

Ο Δήμος Άνω Λιοσίων βρίσκεται στη βορειοδυτική πλευρά του Νομού Αττικής και αποτελεί τμήμα της εξωτερικής και οικονομικά περιθωριακής ζώνης των περιοχών του ευρύτερου πολεοδομικού συγκροτήματος των Αθηνών.

Η επιφάνεια του Δήμου είναι 60.000 εκτάρια και οι αστικές και ημιαστικές ζώνες της περιοχής καλύπτουν έκταση 1.000 εκταρίων. Διοικητικά από το 1935 έως το 1974 ήταν Κοινότητα και μετά το 1974 έγινε Δήμος.

Η συγκέντρωση κυρίως των βιοτεχνικών μονάδων και τα οξυμένα περιβαλλοντικά (από την ύπαρξη της χωματερής) και πολεοδομικά (άναρχη δόμηση) προβλήματα, έχουν μετατρέψει τις συνοικίες του Δήμου σε μέρη υποδοχής νεοεισερχομένων προς αναζήτηση εργασίας και φθηνής στέγης μειονεκτουσών πληθυσμιακών μονάδων (τσιγγάνοι, ρωσσοπόντιοι κλπ).

Η οίκηση της περιοχής έγινε τα τελευταία 30 χρόνια με εσωτερική μετανάστευση. Ο πληθυσμός του Δήμου το1950 ήταν 1.660 κάτοικοι (κοινότητα) και το χρονικό διάστημα 1951 - 1981 αυξήθηκε με εξαιρετικά υψηλούς ρυθμούς, που υπερβαίνουν τους αντίστοιχους όμορων Δήμων.
Ιδιαίτερα υψηλοί ήταν οι ρυθμοί στις δεκαετίες του 50 και του 60, ενώ στη δεκαετία του 70, ο ρυθμός αύξησης μειώθηκε πολύ σημαντικά (και ακόμα πολύ περισσότερο τη δεκαετία του 80).

Ο σημερινός πληθυσμός του Δήμου, σύμφωνα με απογραφή της ΕΣΥΕ (1991), ανέρχεται στις 22.000 κατοίκους σημειώνεται μία αύξηση 29.92% κατά την περίοδο 1981 - 1991, ενώ κατά τη δεκαετία 1971 - 1981 η αντίστοιχη αύξηση ήταν περίπου 48.07%.

Η δραστική πτώση του ρυθμού αύξησης του πληθυσμού τις δύο τελευταίες δεκαετίες οφείλεται στους γενικότερους παράγοντες, που επηρέασαν την παραπέρα αύξησή του στο Λεκανοπέδιο της Αττικής. Η πραγματικότητα πάντως είναι ότι ενώ πραγματοποιήθηκαν τις χρονικές αυτές περιόδους πολύ σημαντικές πωλήσεις οικοπέδων, η διαδικασία αστικοποίησης της περιοχής του Δήμου δεν πραγματοποιήθηκε με ομαλό ρυθμό για τρεις λόγους :

1. Η μη ύπαρξη στοιχειώδους σχεδιασμού - προγραμματισμού.
2. Ο χαμηλού εισοδηματικού επιπέδου πληθυσμός.
3. Η αδυναμία παρέμβασης της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Σήμερα, στα Άνω Λιόσια κατοικούν κυρίως λαϊκά στρώματα. Ο έντονος κοινωνικός διαχωρισμός σε σχέση με το υπόλοιπο πολεοδομικό συγκρότημα

"περιθωριοποιεί" τον πληθυσμό και δυσχεραίνει την ομαλή ένταξη της περιοχής στο Λεκανοπέδιο.

Παράλληλα η παρουσία τσιγγάνων συνιστά ένα πρόβλημα διαφόρων προεκτάσεων, που έχει επιπτώσεις τόσο στις κοινωνικές σχέσεις όσο και στο περιβάλλον. Τα τελευταία χρόνια, υπάρχει επίσης συνεχής αύξηση των Ποντίων προσφύγων από τη Ρωσία και μέσα στο 1991 άρχισαν να εγκαθίστανται οι πρώτοι Αλβανοί πρόσφυγες.

4.3. Η πρόσβαση στο Δήμο

Η γεωγραφική θέση του Δήμου Άνω Λιοσίων στο Λεκανοπέδιο της Αττικής και το σύνολο των δικτύων που διέρχονται από αυτόν τον καθιστούν κομβικό σημείο με άμεση προσπέλαση απ' όλη την Αττική.

Συγκεκριμένα από το Δήμο των Άνω Λιοσίων διέρχονται οι δύο βασικότεροι οδικοί άξονες της Αττικής, η Λεωφόρος "Σταυρού - Ελευσίνας" και η "Περιφερειακή Λεωφόρος Αιγάλεω". Οι δύο λεωφόροι διασταυρώνονται μέσα στα όρια του Δήμου. Σημειώνεται πώς υπάρχουν δύο σημεία εξόδου - εισόδου της "Σταυρού Ελευσίνας και δύο της "Περιφερειακής Λεωφόρου Αιγάλεω" μέσα στα όρια του Δήμου.

Έτσι υπάρχει άμεση προσπέλαση από το αεροδρόμιο Σπάτων και όλη την Ανατολική Αττική με την Λ. Σταυρού Ελευσίνας, με την Λ. Περιφερειακή Αιγάλεω, άμεση προσπέλαση από τον Πειραιά (Στάδιο Ειρήνης και Φιλίας), από το Ολυμπιακό Στάδιο Καλογρέζας αλλά και από το προβλεπόμενο Ολυμπιακό χωριό στο γειτονικό Δήμο Αχαρνών.

Οι δύο λεωφόροι αυτοί έχουν απευθείας σύνδεση με το Εθνικό οδικό δίκτυο.

Σημειώνεται, πως από το Δήμο Άνω Λιοσίων περνά η σιδηροδρομική γραμμή Αθηνών-Πελοποννήσου, όπου υπάρχει σταθμός στη συνοικία του Αγίου Νικολάου.

4.4. Οικιστική οργάνωση

Στις αρχές του αιώνα το παλιό χωριό των Άνω Λιοσίων είχε λίγα σπίτια, πλινθόκτιστα τα περισσότερα, φτιαγμένα κατά τον παραδοσιακό Αρβανίτικο τρόπο. Παρόλα αυτά το 1905 ο οικισμός απέκτησε ρυμοτομικό σχέδιο για 300 στρέμματα. Πρέπει να σημειωθεί πως είναι από τους πρώτους Ελληνικούς οικισμούς με σχέδιο πόλης. Το σχέδιο αυτό εκατό σχεδόν χρόνια μετά δεν έχει εφαρμοστεί σε πολλά σημεία.

Ο οικισμός από τον 19ο αιώνα και μέχρι τον 2^{ο} παγκόσμιο πόλεμο αναπτύσσεται αργά. Μελετώντας τον χάρτη του 1886 της "Γερμανικής

Αποστολής" μέχρι την αεροφωτογραφία του 1938 συμπεραίνουμε, πως η επέκταση του οικισμού είναι σχετικά μεγάλη αλλά φυσιολογική.

Σημαντικός σταθμός για την οικονομική ανάπτυξη του τότε χωριού των Άνω Λιοσίων, ήταν η διανομή εκτάσεων σε ακτήμονες αγρότες του 1930 από το Υπουργείο Γεωργίας.

Μετά τον 2ο παγκόσμιο πόλεμο, τον εμφύλιο και τη δημιουργία του γνωστού κύματος των εσωτερικών μεταναστών άρχισαν να καταφθάνουν χαμηλού εισοδήματος εσωτερικοί μετανάστες, αγόραζαν αγροτεμάχια και έκτιζαν αυθαίρετα σπίτια.

Το 1970 έγινε μια προσπάθεια πολεοδομικής οργάνωσης με την ένταξη στο σχέδιο 900 στρεμμάτων φτάνοντας έτσι τα 1200 στρέμματα στην εντός σχεδίου έκταση. Όμως η κατάτμηση της αγροτικής γης συνεχιζόταν και η μετατροπή σε "οικόπεδα" έγινε από τους βασικούς οικονομικούς πόρους των παλιών κατοίκων. Ταυτόχρονα αυξανόταν και η αυθαίρετη εκτός σχεδίου δόμηση.

Η έλλειψη οικιστικής πολιτικής από τη μία και η φτηνή σχετικά γη οδήγησε χιλιάδες οικογένειες στη λύση ανάγκης του "αυθαίρετου" στην περιοχή των Άνω Λιοσίων, όπως βέβαια και σε άλλες περιοχές της Αττικής.

Την περίοδο 1985-1987 πολεοδομήθηκε (με το Νόμο 1337/83 και την ΕΠΑ[1]), "μπήκε στο σχέδιο", όλη σχεδόν η οικοδομημένη περιοχή. Έτσι η οικιστική περιοχή των Άνω Λιοσίων έφτασε στα 7.500 στρέμματα.

Η εφαρμογή του σχεδίου είναι ο μόνος τρόπος να ελευθερωθούν οι χώροι για δρόμους, σχολεία, παιδικές χαρές, πλατείες και άλλες κοινόχρηστες και κοινωφελείς λειτουργίες.

Τα πρώτα αποτελέσματα έχουν ήδη φανεί και σιγά-σιγά οι κοινόχρηστοι και κοινωφελείς χώροι απελευθερώνονται και διαμορφώνονται.

1. Ε.ΠΑ: Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης.

4.5. Πληθυσμιακά χαρακτηριστικά

Τα Άνω Λιόσια "γεννήθηκαν" σαν αποτέλεσμα κατ' αρχήν της εσωτερικής μετανάστευσης (φτωχών) λαϊκών στρωμάτων από όλη την Ελλάδα, τα οποία ενώθηκαν με το υπάρχων - ντόπιο κοινωνικό στοιχείο(αρβανίτικης καταγωγής), διαμορφώνοντας ένα κοινωνικό, πολιτισμικό "μωσαϊκό", το οποίο χαρακτηρίζεται από διαφορετικότητες στα ήθη, έθιμα και παραδόσεις.

Τα τελευταία χρόνια έχουν εγκατασταθεί Πόντιοι και Τσιγγάνοι, πληθυσμιακές ομάδες με σοβαρά πολιτισμικά και κοινωνικά προβλήματα.

4.5.1. Περιγραφή του πληθυσμού

Ο πληθυσμός του Δήμου σήμερα ανέρχεται στις 35.000 κατοίκους. Εγγεγραμμένοι είναι 29.000 και η απογραφή έδειξε 22.000.Η μεταβολή του πληθυσμού κατά τις δεκαετίες 1971-1991,σύμφωνα με τις απογραφές πληθυσμού της ΕΣΥΕ είναι η επόμενη:

ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ	ΜΕΤΑΒΟΛΗ (%)
1951	1.660	
1971	11.338	
1981	16.862	48.07%
1991	21.908	29.92%

Όπως φαίνεται ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού του Δήμου μειώνεται, η δε κατανομή του πληθυσμού κατά φύλο και ομάδες ηλικιών σύμφωνα με τα στοιχεία της ΕΣΥΕ και του Δημοτολογίου (του Δήμου Άνω Λιοσίων) δηλώνει:

α)Υπεροχή της ομάδας ηλικιών (15-44) έναντι των άλλων ομάδων, τόσο στο σύνολο του πληθυσμού, όσο και σε κάθε φύλο ξεχωριστά, υπερέχουν οι άνδρες.

β)Στις μεγαλύτερες ηλικίες (45-64 > 65)τα ποσοστά των ανδρών και γυναικών είναι σχεδόν τα ίδια, με μικρή υπεροχή των ανδρών.

γ)Στις μικρές ηλικίες (0-10) υπερέχουν ως ποσοστό αντίστοιχου συνόλου οι άνδρες έναντι των γυναικών.

4.5.2. Μορφωτικό επίπεδο

Το επίπεδο μόρφωσης του πληθυσμού βρίσκεται σε χαμηλά σχετικά επίπεδα (το 1981το 84% είχε στοιχειώδη εκπαίδευση). Το πρόβλημα είναι μεγαλύτερο στον γυναικείο πληθυσμό. Βέβαια, θα πρέπει να σημειωθεί η θετική ένδειξη της μείωσης του πληθυσμού, που ανήκει σε αυτές τις κατηγορίες κατά τη χρονική περίοδο 1971-1981-1991.

Επίσης θα πρέπει να τονιστεί το γεγονός, του πολύ χαμηλού ποσοστού εκείνων που ανήκουν σε επίπεδο που διαθέτει πτυχίο Ανώτερης ή Ανώτατης Σχολής (1,92%,1981).

4.5.3. Κατανομή οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Η κατανομή του Οικονομικά Ενεργού Πληθυσμού κατά κλάδο οικονομικής δραστηριότητας, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΕΣΥΕ στο σύνολο του πληθυσμού, υπερισχύει η απασχόληση του κλάδου "Βιομηχανία -Βιοτεχνία" (28,64% ,1981) και ακολουθούν κατά σειρά, με βάση τη συμμετοχή στην απασχόληση, οι κλάδοι (οικοδόμησης, παροχής υπηρεσιών και εμπόριο - εστιατόρια - ξενοδοχεία).

Παρατηρούμε επίσης, ότι ο κλάδος "Βιομηχανία - Βιοτεχνία" απασχολεί σχεδόν το μισό του γυναικείου ενεργού πληθυσμού (41,14% ,1981) , ενώ στον ανδρικό ενεργό πληθυσμό το μεγαλύτερο ποσοστό απασχόλησης εμφανίζει ο κλάδος των "Οικοδομήσεων" (30,58% ,1981). Σημαντικό επίσης, ποσοστό απασχόλησης γυναικών καλύπτει και ο κλάδος των "Υπηρεσιών" (21,17% ,1981), ενώ το αντίστοιχο ποσοστό του κλάδου "Εμπόριο, Εστιατόρια - Ξενοδοχεία" παρουσιάζει μια πτώση κατά την δεκαετία 1971-1981.Στους άνδρες, δεύτερος κλάδος σε απασχόληση είναι ο κλάδος "Βιομηχανία-Βιοτεχνία , ο οποίος κατά τη δεκαετία 1971-1981 παρουσιάζει μείωση του αντίστοιχου ποσοστού απασχόλησης, ενώ το αντίθετο συμβαίνει με τον κλάδο των "Υπηρεσιών".

4.6. Πληθυσμιακές ομάδες με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά

4.6.1. Πόντιοι

Η περιοχή της δυτικής Αττικής λόγω των ιδιόμορφων συνθηκών, που προαναφέρθηκαν αποτέλεσε χώρο υποδοχής επαναπατριζομένων Ποντίων. Στα Άνω Λιόσια οι πρώτες οικογένειες ποντίων εγκαταστάθηκαν το 1967. Σήμερα κατοικούν στα Άνω Λιόσια, σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις 6.000 Πόντιοι.

Οι ελάχιστες οικογένειες έχουν δικές τους κατοικίες, ενώ οι περισσότερες και ιδιαίτερα οι νεότερες αντιμετωπίζουν οξύτατο πρόβλημα στέγης, νόμιμης εισοδηματοφόρου δραστηριότητας και σοβαρά προβλήματα κοινωνικής ένταξης, γιατί η χώρα προέλευσής τους έχει διαφορετικό πολιτικό και διοικητικό σύστημα, άλλη ιστορική πορεία και διαφορετική κουλτούρα από την ελληνική.

Η πλειοψηφία των επαναπατριζόμενων δεν γνωρίζει καλά ελληνικά. Ο οικονομικά ενεργός πληθυσμός είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό ανειδίκευτος και αντιμετωπίζει μεγάλες δυσκολίες στην εξεύρεση και εξασφάλιση εργασιακής απασχόλησης.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ε.Ι.Υ.Α.Π.Ο.Ε.στο 1990 οι επαναπατριζόμενοι δηλώνουν οδηγοί 19%, οικιακά 14%, εργάτες 9% εργάτριες 7%. Σύμφωνα με τα στοιχεία του γραφείου πληροφόρησης Ποντίων του Δήμου το ποσοστό ανεργίας των Ποντίων είναι διπλάσιο του μέσου όρου.

4.6.2. Τσιγγάνοι

Από το 1974 άρχισαν να εμφανίζονται οι πρώτες τσιγγάνικες οικογένειες στα Άνω Λιόσια . Η μεγάλη προσέλευση παρατηρείται μεταξύ 1982 - 1987. Σήμερα στα Άνω Λιόσια κατοικούν περίπου 1.300 τσιγγάνοι. Οι συνθήκες κατοίκησης είναι στην συντριπτική πλειοψηφία πολύ κακές. Η δυσκολία τους να προσαρμοστούν, να ενταχθούν στο κοινωνικό σύνολο αλλά και η ανεπάρκεια των υπαρχόντων θεσμών και ατομικών συμπεριφορών, τους φέρνει αντιμέτωπους πολλές φορές με τους υπόλοιπους κατοίκους του Δήμου.

Έχουν γίνει προσπάθειες επιμόρφωσης ιδιαίτερα των νέων από πλευράς Δήμου σε συνεργασία με κρατικούς φορείς και ιδρύματα. Το μορφωτικό τους επίπεδο ωστόσο είναι πάρα πολύ χαμηλό και ακόμη.

5. ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

5.1. Γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά του δείγματος

- Σχετικά με την ερώτηση (B_1) του ερωτηματολογίου η οποία αναφέρεται στα γενικά πληθυσμιακά χαρακτηριστικά των ομάδων, όπως : τα άτομα που διαμένουν στο κάθε νοικοκυριό, οι μέσοι όροι ηλικιών αυτών και τέλος ο αριθμός των παιδιών του κάθε νοικοκυριού, βάσει της στατιστικής επεξεργασίας, που διεξάχθηκε, παρατηρήθηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες (ομάδα 1):

Διαπιστώθηκε, πως το 27.1% των νοικοκυριών του συγκεκριμένου δείγματος είναι γυναίκες - σύζυγοι, το 26% άντρες - σύζυγοι, το 23.3% παιδιά - κορίτσια, το 22.2% παιδιά - αγόρια, το 0.5% οι πατέρες των συζύγων και τέλος επίσης το 0.5% οι μητέρες των συζύγων των εν λόγω νοικοκυριών.

Επιπλέον βρέθηκε, πως ο μέσος όρος ηλικίας των ανδρών - συζύγων είναι 42.2 έτη, των γυναικών - συζύγων 38.9 έτη, των παιδιών - αγοριών 15.5 έτη, των παιδιών - κοριτσιών 15.4 έτη, των πατέρων των συζύγων του κάθε νοικοκυριού 71 έτη και τέλος των μητέρων των συζύγων βρέθηκε να είναι 83.

Τέλος για τον αριθμό των παιδιών που υπάρχουν στις οικογένειες του δείγματος εξακριβώθηκε, πως το 28.5% αυτών έχουν δυο παιδιά, το 11.9% έχουν ένα παιδί, το 8.3% έχουν τρία παιδιά, το 7.1% δεν έχουν κανένα παιδί, και τέλος το 2.3% έχουν από τέσσερα παιδιά και άνω.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες (ομάδα 2):

Παρατηρήθηκε, πως το 27.9% των νοικοκυριών του εν λόγω δείγματος είναι οι γυναίκες - σύζυγοι, το 25.6% οι άντρες - σύζυγοι, το 23.4% τα παιδιά - αγόρια, το 18.9% τα παιδιά - κορίτσια, το 2.2% οι μητέρες των συζύγων και τέλος το 1.6% οι πατέρες των συζύγων, των συγκεκριμένων νοικοκυριών.

Επίσης, επισημάνθηκε πως, ο μέσος όρος ηλικίας των αντρών - συζύγων είναι 50 έτη, των γυναικών - συζύγων 39.5 έτη, των παιδιών - αγοριών 15.3 έτη, των παιδιών - κοριτσιών 14.5 έτη, των πατέρων των συζύγων κάθε

οικογένειας 80.6 έτη και τέλος των μητέρων των συζύγων βρέθηκε πως είναι 69.2 έτη.

Τέλος, σχετικά με τον αριθμό των παιδιών που υπάρχουν στα νοικοκυριά της συγκεκριμένης ομάδας διαπιστώθηκε πως το 35.5% αυτών έχουν δύο παιδιά, το 10.5% δεν έχουν κανένα παιδί, το 9.2% έχουν ένα παιδί και τέλος το 5.2% έχουν τρία παιδιά.

5.2. Ανάληψη οικογενειακών ευθυνών μορφωτικό επίπεδο γονέων

- Αναφορικά με την ερώτηση (B_3) του ερωτηματολογίου: "Σε ποιόν ανήκει η φροντίδα των παιδιών του κάθε νοικοκυριού", μέσω της στατιστικής επεξεργασίας καταγράφηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 48% της φροντίδας των παιδιών ανήκει στη μητέρα του νοικοκυριού, το 18% είναι ίση συμμετοχή συντρόφων, επίσης το 18% ανήκει στη μητέρα και κάποιο άλλο άτομο (εντός ή εκτός νοικοκυριού), ενώ το 16% ανήκει στους γονείς και σε κάποιο άλλο άτομο (γιαγιά, αδέλφια, παιδαγωγούς κ.ο.κ.).

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες :

Το 32% της φροντίδας των παιδιών ανήκει κατ' αποκλειστικότητα στη μητέρα του νοικοκυριού, το 26% είναι ίση συμμετοχή συντρόφων, το 24% ανήκει στη μητέρα και σε κάποιο άλλο άτομο (εντός ή εκτός νοικοκυριού), και τέλος το 18% ανήκει στους γονείς και σε κάποιο άλλο άτομο (εντός ή εκτός νοικοκυριού).

- Όσον αφορά την ερώτηση (B_4) του ερωτηματολογίου για το ποιος ασχολείται με την κατανομή των εργασιών του σπιτιού, διαπιστώθηκαν τα εξής αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 50% της ομάδας απάντησε πως οι εργασίες του σπιτιού επιτελούνται αποκλειστικά απ' τη μητέρα, το 32% απ' τη μητέρα και κάποιο άλλο άτομο (μέλος ή μη μέλος του νοικοκυριού), το16% είναι ίση συμμετοχή των συντρόφων του νοικοκυριού και τέλος το 2% είναι έργο της μητέρας και κάποιου άλλου ατόμου (ανήκει ή όχι στο νοικοκυριό).

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες :

Το 38% των εργασιών του σπιτιού είναι έργο της μητέρας κατ' αποκλειστικότητα, το 36% ανήκει στη μητέρα και σε κάποιο άλλο άτομο (μέλος ή μη μέλος του νοικοκυριού), το 20% είναι ίση συμμετοχή συντρόφων το 4% ανήκει στους γονείς και σε κάποιο άλλο άτομο και τέλος το 2% είναι έργο της μητέρας και των παιδιών του νοικοκυριού.

- Σχετικά με την ερώτηση ($Γ_1$) του ερωτηματολογίου, η οποία αφορά το μορφωτικό επίπεδο της συζύγου, η έρευνα έδειξε :

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 52% της ομάδας (μητέρες) είναι απόφοιτοι δημοτικού, το είναι απόφοιτοι γυμνασίου, το 20% είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου, ενώ το 4% είναι πτυχιούχοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 34% της ομάδας (μητέρες) είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου, το 22% είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 16% είναι απόφοιτοι γυμνασίου, το 12% είναι πτυχιούχοι τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος, το 6% έχουν επιτελέσει μεταλυκειακές σπουδές, επίσης 6% είναι πτυχιούχοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, το 2% έχουν πραγματοποιήσει μεταπτυχιακές σπουδές και τέλος, επίσης 2% είναι απόφοιτοι τεχνικού λυκείου.

- Για την ($Γ_3$) ερώτηση του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στο μορφωτικό επίπεδο του συζύγου διαπιστώθηκαν τα εξής:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 48% της ομάδας (πατέρες) είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 28% είναι απόφοιτοι γυμνασίου, το 12% είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου, το 6% είναι απόφοιτοι τεχνικού λυκείου, το 4% είναι πτυχιούχοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος και τέλος το 2% είναι πτυχιούχοι τεχνολογικού εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 32% της ομάδας (πατέρες) είναι απόφοιτοι δημοτικού, το 22% είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου, το 14% είναι απόφοιτοι γυμνασίου, το 12%

είναι απόφοιτοι τεχνικού λυκείου, επίσης το 12% είναι πτυχιούχοι ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος, το 4% έχουν πραγματοποιήσει μεταλυκειακές σπουδές, το 2% είναι πτυχιούχοι τεχνολογικού ιδρύματος και τέλος το υπόλοιπο 2% έχουν επιτελέσει μεταπτυχειακές σπουδές.

- Αναφορικά με την ερώτηση (Δ_1) του ερωτηματολογίου που αφορά το είδος εργασίας της συζύγου καταγράφηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 100% της ομάδας είναι νοικοκυρές.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 48% της ομάδας είναι υπάλληλοι γραφείου,(δημόσιοι, ιδιωτικοί), το 14% είναι επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες, το 10% είναι εργάτριες, το 8% είναι ιδιοκτήτριες επιχειρήσεων με 2-9 άτομα, το 6% είναι ιδιοκτήτριες επιχειρήσεων με 30 και άνω άτομα, επίσης το 6% είναι ανώτεροι υπάλληλοι και τέλος το 4% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, όχι όμως επιστήμονες.

- Αναφορικά με την ερώτηση (Δ_2) του ερωτηματολογίου η οποία σχετίζεται με τις ημερήσιες ώρες επαγγελματικής απασχόλησης της συζύγου κατά μέσο όρο, η έρευνα έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Σαφώς το 100% της ομάδας ασχολείται μόνο με τις εργασίες του νοικοκυριού, εφόσον το 100% της συγκεκριμένης ομάδας είναι κατ' αποκλειστικότητα νοικοκυρές.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 50% της ομάδας (μητέρες) εργάζεται ημερησίως κατά μέσο όρο από 6 έως 8 ώρες, το 32% εργάζεται από 8 μέχρι 12 ώρες, το 8% απασχολείται από 2 έως 3 ώρες, το 6% εργάζεται από 4 μέχρι 5 ώρες ενώ το 4% απασχολείται από 12 ώρες και άνω.

- Σχετικά με την ερώτηση (Δ_3) του ερωτηματολογίου,η οποία αναφέρεται στο είδος εργασίας του συζύγου στα νοικοκυριά των δειγμάτων διαπιστώθηκαν τ' ακόλουθα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 30% της ομάδας (πατέρες) είναι ελεύθεροι επαγγελματίες μη επιστήμονες, το 22% είναι υπάλληλοι γραφείου(δημόσιοι - ιδιωτικοί), το 14% είναι επιστήμονες-ελεύθεροι επαγγελματίες, το 8% είναι εργάτες, το 6% είναι τεχνικοί, επίσης 6% είναι συνταξιούχοι, το 2% είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων με 2-9 άτομα, και τέλος το 2% είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων χωρίς ξένο προσωπικό.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 22% της ομάδας (πατέρες) είναι τεχνικοί, το 14% υπάλληλοι (δημόσιοι, ιδιωτικοί), το 12% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες μη επιστήμονες, το 10% είναι ιδιοκτήτες επιχειρήσεων με 2 ως 9 άτομα, επίσης το 10% είναι επιστήμονες ελεύθεροι επαγγελματίες, ακόμη 10% είναι εργάτες, το 6% είναι ανώτεροι υπάλληλοι, το 4% ιδιοκτήτες επιχειρήσεων με 30 και άνω άτομα,
επίσης το 4% είναι συνταξιούχοι και τέλος το 2% είναι αγρότες.

- Αναφορικά με την ερώτηση (Δ_4) του ερωτηματολογίου, που σχετίζεται με τις ημερήσιες ώρες επαγγελματικής απασχόλησης του συζύγου των δειγμάτων κατά μέσο όρο η έρευνα έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 36% της ομάδας (πατέρες) εργάζεται ημερησίως κατά μέσο όρο από 12 ώρες και άνω, το 32% απασχολείται από 8 ως 12 ώρες , το 22% εργάζεται από 6 ως 8 ώρες, τέλος το 10% απασχολείται από 2 μέχρι 3 ώρες.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 38% της ομάδας (πατέρες) εργάζεται από 8 ως 12 ώρες, το 22% από 6 ως 8 ώρες, επίσης το 22% από 12 ώρες και άνω, το 14% εργάζεται από 4 μέχρι 5 ώρες και τέλος το 4% απασχολείται από 2 ως 3 ώρες.

5.3. Οικονομικά οικογένειας

- Αναφορικά με την ερώτηση (E_1) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με την υποκειμενική εκτίμηση της οικονομικής κατάστασης των εν λόγω ομάδων, απ' τον ερωτώμενο του κάθε νοικοκυριού μέσω της στατιστικής επεξεργασίας καταγράφηκαν τα εξής αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 46% της ομάδας απάντησε πως τα χρήματα που εισέρχονται στο νοικοκυριό τους είναι περίπου αρκετά, το 30% δεν επαρκούν και τέλος το 24% θεωρούν πως είναι περισσότερα από αρκετά.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Για το 60% της ομάδας τα χρήματα που εισέρχονται στο κάθε νοικοκυριό, της εν λόγω ομάδας θεωρούνται, πως είναι περίπου αρκετά, για το 24% περισσότερο από αρκετά, και τέλος για το 16% τα χρήματα δεν επαρκούν.

- Σχετικά με την ερώτηση (E_2) του ερωτηματολογίου η οποία αφορά το εάν εκτός απ' τους γονείς του κάθε νοικοκυριού υπάρχει κάποιο άλλο μέλος που συμβάλλει στα οικονομικά έξοδα αυτού, η έρευνα έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Στο 86% της εν λόγω ομάδας δεν συμβάλλει κανένα άλλο άτομο (μέλος ή μη μέλος του νοικοκυριού) στα οικονομικά της κάθε οικογένειας ενώ στο 14% συμβάλλουν και κάποια άλλα άτομα.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Στο 80% της συγκεκριμένης ομάδας οι γονείς του κάθε νοικοκυριού δεν υποβοηθούνται οικονομικά από άλλα άτομα (εντός ή εκτός οικογένειας), ενώ το 20% δέχονται οικονομική βοήθεια, και από άλλα άτομα.

- Σε ότι αφορά την ερώτηση (E_3) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται στο αν υπάρχουν κάποια μέλη απ΄ το κάθε νοικοκυριό των ομάδων, που καλύπτουν προσωπικά τους έξοδα με δικές τους δαπάνες, διαπιστώθηκαν τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Για το 78% της ομάδας , δεν υπάρχουν μέλη των νοικοκυριών του, που να καλύπτουν προσωπικά τους έξοδα με δικές τους δαπάνες ενώ για το 22% υπάρχουν.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Για το 76% της συγκεκριμένης ομάδας δεν υπάρχουν μέλη των νοικοκυριών αυτού, που να καλύπτουν προσωπικές τους δαπάνες με δικά τους έξοδα, ενώ για το 24% υπάρχουν κάποια μέλη.

- Για την ερώτηση (E_4) του ερωτηματολογίου η οποία αναφέρεται στο εάν η κατοικία του κάθε νοικοκυριού των ομάδων είναι ιδιόκτητη, η έρευνα έδειξε τα εξής:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Για το 84% της συγκεκριμένης ομάδας, τα νοικοκυριά διαμένουν σε ιδιόκτητη κατοικία ενώ το 16% διαμένει σε ενοικιαζόμενη.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 80% της ομάδας διαμένει σε ιδιόκτητες κατοικίες ενώ το 20% διαμένει σε ενοικιαζόμενες.

- Αναφορικά με την ερώτηση (E_5) του ερωτηματολογίου η οποία σχετίζεται με το εάν κάθε νοικοκυριό των εν λόγω ομάδων συντηρεί ή όχι άλλη κατοικία εκτός από την κύριας διαμονής τους, απαντήθηκαν τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 76% της ομάδας δεν συντηρούν, εκτός από την βασική τους άλλου είδους κατοικία ενώ το 24% αυτού συντηρούν και δεύτερη κατοικία.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 82% της συγκεκριμένης ομάδας δεν διατηρούν δεύτερη κατοικία εκτός από την πρώτη ενώ το 18% αυτού διατηρούν.

- Σχετικά με την ερώτηση (E_6) του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στον αριθμό των μεταφορικών μέσων τα οποία έχουν στην κατοχή τους τα νοικοκυριά των εν λόγω ομάδων, η έρευνα έδειξε πως:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 60% των νοικοκυριών της ομάδας έχει στην κατοχή της μόνο ένα μεταφορικό μέσο, το 24% κατέχει δύο μεταφορικά μέσα, το 12% δεν κατέχει κανένα, ενώ τέλος το 4% από τρία και άνω.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 48% της ομάδας κατέχει ένα μεταφορικό μέσο, το 28% δύο μεταφορικά μέσα, το 12% από τρία και άνω ενώ τέλος, επίσης 12% δεν κατέχει κανένα.

- Για την ερώτηση (E_7) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με το εάν οι γονείς-σύντροφοι του νοικοκυριού συντηρούν άλλα άτομα εκτός νοικοκυριού καταγράφηκαν τα εξής:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 92% αυτής της ομάδας δεν συντηρεί άλλα άτομα εκτός νοικοκυριού του, ενώ το 8% συντηρεί και άλλα (μητέρα, πατέρα συζύγων, παντρεμένο παιδί κ.α.).

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 86% της συγκεκριμένης ομάδας δεν συντηρεί άτομα εκτός νοικοκυριού του, ενώ το 14% συντηρεί και κάποια άλλα άτομα εκτός νοικοκυριού.

- Όσον αφορά την ερώτηση (E_8) του ερωτηματολογίου η οποία αποτελεί συνέχεια της ανωτέρω ερώτησης (E_7) και προσδιορίζει τα άτομα που συντηρούν οι γονείς-σύζυγοι εκτός νοικοκυριού τους εφόσον συντηρούν, η έρευνα έδειξε τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 88% απ' τα νοικοκυριά της συγκεκριμένης ομάδας, που συντηρούν και άτομα εκτός του νοικοκυριού τους, και που τα στηρίζουν κυρίως οικονομικά είναι αδελφός-αδελφή, παιδί παντρεμένο, το 10% αποκλειστικά οι γονείς των συντρόφων-συζύγων του νοικοκυριού, και τέλος το 2% παιδί που σπουδάζει.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 80% αυτών των νοικοκυριών της συγκεκριμένης ομάδας συντηρούν αδελφό - αδελφή - παιδί παντρεμένο, τα οποία είναι άτομα που διαμένουν εκτός νοικοκυριού, το 2% είναι αποκλειστικά παιδί που σπουδάζει, και τέλος, επίσης 2% είναι κάποιο παιδί παντρεμένο.

- Για την ερώτηση (E_9) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με το ποσό των χρημάτων που δίνουν εβδομαδιαίως οι γονείς των νοικοκυριών ως "χαρτζιλίκι" στα παιδιά τους ηλικίας ως δεκαοχτώ χρονών, εξακριβώθηκαν τ' ακόλουθα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 40% των νοικοκυριών της εν λόγω ομάδας, δίνει ελάχιστο "χαρτζιλίκι" στα παιδιά, 500 δρχ. περίπου, το 18% 1.000 δρχ., το 16% μέχρι 4.000 δρχ.,

το 12% 3.000 δρχ., το 8% μέχρι 2.000 δρχ. και τέλος το 6% δεν δίνει καθόλου.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 40% των νοικοκυριών της συγκεκριμένης ομάδας δαπανά ελάχιστα χρήματα για "χαρτζιλίκι" των παιδιών του, λιγότερο από 1.000 δρχ. το 18%, ως 4.000 δρχ. το 14%, ως 2.000 δρχ. το 12%, ως 3.000 δρχ., επίσης 12% μέχρι 1.000 δρχ. και τέλος το 4% δεν δίνει καθόλου.

- Σχετικά με την ερώτηση (E_{10}) του ερωτηματολογίου που κάνει λόγο για το εβδομαδιαίο "χαρτζιλίκι" που δαπανούν οι γονείς των νοικοκυριών, των συγκεκριμένων ομάδων για τα παιδιά τους άνω των δεκαοχτώ χρόνων, η έρευνα έδειξε πως:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 58% της ομάδας δαπανά ελάχιστα χρήματα για το "χαρτζιλίκι" των παιδιών του, που είναι λιγότερα από 1.000 δρχ. , το 16% δαπανά από 7.000 δρχ. και άνω, το 14% δε δαπανά καθόλου, επίσης 14% ως 5.000 δρχ. , το 4% μέχρι 7.000 δρχ. , το 2% ως 3.000 δρχ. και τέλος επίσης το 2% μέχρι 1.500 δρχ.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 66% των νοικοκυριών της συγκεκριμένης ομάδας δαπανά ελάχιστα χρήματα για "χαρτζιλίκι" των παιδιών του, περίπου 1.000 δρχ. , το 14% από 7.000 δρχ. και άνω, το 8% μέχρι 5.000 δρχ. , το 6% δε δίνει καθόλου χρήματα, το 4% ως 3.000 δρχ., και τέλος το 2% μέχρι 7.000 δρχ.

- Όσον αφορά την ερώτηση (E_{11}) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με τα είδη των οικοσκευών που έχουν στην κατοχή τους τα νοικοκυριά των εν λόγω ομάδων, παρατηρήθηκαν τ' ακόλουθα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 54% της ομάδας διαθέτει οικοσκευές οι οποίες χαρακτηρίζονται βασικές-απαραίτητες για ένα νοικοκυριό (πλυντήριο, κουζίνα, ψυγείο, κ.α.), καθώς και τις μη βασικές, (αποχυμωτή, ηλεκτρικό μαχαίρι, μίξερ, κ.α.), το 38% κατέχει όλων των ειδών τις οικοσκευές (βασικές , μη βασικές και πολυτελείας), και τέλος το 8% διαθέτει μόνο τις βασικές οικοσκευές.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 50% των νοικοκυριών της συγκεκριμένης ομάδας κατέχει όλων των ειδών τις οικοσκευές, το 48% μόνο τις μη βασικές και τις βασικές και τέλος το 2% αποκλειστικά τις βασικές.

5.4 Προμήθειες ειδών διατροφής από την οικογένεια

- Αναφορικά με την ερώτηση ($ΣΤ_1$) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με το ποιος ασχολείται με τις αγορές των ειδών διατροφής του νοικοκυριού, η έρευνα έδειξε :

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες:
Το 38% είναι ίση συμμετοχή συντρόφων του νοικοκυριού, το 34% ανήκει στη γυναίκα - σύζυγο του νοικοκυριού, το 20% ανήκει στη γυναίκα - σύζυγο και άλλα μέλη του νοικοκυριού (κυρίως τα παιδιά), το 4% ανήκει μόνο στον άνδρα - σύζυγο και τέλος επίσης 4% ανήκει στον άνδρα και σε άλλα μέλη του νοικοκυριού εκτός της συντρόφου.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες γυναίκες:
Το 44% της ομάδας ανήκει αποκλειστικά στην γυναίκα - σύζυγο, το 36% είναι ίση συμμετοχή συντρόφων, το 8% ανήκει στη γυναίκα του νοικοκυριού και άλλα μέλη του (κυρίως παιδιά), επίσης το 8% ανήκει στον άνδρα - σύζυγο και άλλα μέλη του νοικοκυριού εκτός της συζύγου του, και τέλος το 4% ανήκει μόνο στον άνδρα.

- Σχετικά με την ερώτηση ($ΣΤ_2$) η οποία αναφέρεται στο από πού αγοράζονται συνήθως τα είδη διατροφής, μέσω της στατιστικής επεξεργασίας που έγινε καταγράφηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 74% της ομάδας αγοράζει από κεντρική υπεραγορά (super - market), το 24% από συνοικιακό super - market, τέλος το 2% αγοράζει από συνοικιακό παντοπωλείο.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 54% της ομάδας αγοράζει από κεντρικό super - market, το 36% από συνοικιακό super - market, το 6% από κεντρικό πολυκατάστημα, και τέλος το 4% από συνοικιακό παντοπωλείο.

- Όσον αφορά την ερώτηση ($ΣΤ_3$) του ερωτηματολογίου η οποία σχετίζεται με το πόσο συχνά γίνονται συνήθως οι προμήθειες των ειδών διατροφής του νοικοκυριού, η έρευνα έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 52% της ομάδας μία φορά την εβδομάδα, το 28% δύο με τρεις φορές την εβδομάδα, το 8% δύο - τρεις φορές το μήνα, το 6% κάθε μέρα και τέλος επίσης 6% μία φορά το μήνα.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 50% της ομάδας πραγματοποιεί τις αγορές των ειδών διατροφής του μία φορά την εβδομάδα, το 22% δύο με τρεις φορές την εβδομάδα, το 18% δύο με τρεις φορές το μήνα, το 8% κάθε μέρα και τέλος το 2% μία φορά το μήνα.

- Για την ερώτηση ($ΣΤ_4$) του ερωτηματολογίου η οποία αφορά τα είδη διατροφής, τα οποία αγοράζουν συνήθως τα νοικοκυριά των ομάδων, τ' αποτελέσματα έδειξαν τα εξής:

Για νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 64% της ομάδας προμηθεύει το νοικοκυριό του αποκλειστικά με φρέσκα είδη διατροφής, το 34% με κονσέρβες - κατεψυγμένα, φρέσκα αλλά και έτοιμα παρασκευάσματα, ενώ τέλος το 2% αγοράζει κυρίως κατεψυγμένα.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:
Το 76% της ομάδας προμηθεύεται αποκλειστικά φρέσκα είδη διατροφής, ενώ το υπόλοιπο 24% με κονσέρβες - κατεψυγμένα, φρέσκα αλλά και έτοιμα παρασκευάσματα.

- Αναφορικά με την ερώτηση ($ΣΤ_5$) του ερωτηματολογίου η οποία σχετίζεται με το πόσες φορές μαγειρεύουν τα νοικοκυριά την ημέρα ή την εβδομάδα, τ' αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:
Το 76% της ομάδας μαγειρεύει κάθε μέρα, το 14% δύο φορές την ημέρα και τέλος το 10% δύο με τρεις φορές την εβδομάδα.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 70% της ομάδας μαγειρεύει κάθε μέρα, το 16% δύο φορές την ημέρα και τέλος το 14% μαγειρεύει δύο με τρεις φορές την εβδομάδα.

5.5. Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εκτός νοικοκυριού)

- Σχετικά με την ερώτηση (Z_1) του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στο τι τρώνε κυρίως, ποιες ώρες, με ποια συχνότητα, και σε ποιο μέρος τα μέλη του νοικοκυριού, προσεγγιστικά, όταν τρώνε εκτός σπιτιού, η επεξεργασία των πρωτογενών στοιχείων απέδειξε τα εξής αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 44% της ομάδας όταν διατρέφεται εκτός του νοικοκυριού του, διατρέφεται συνήθως σε χώρους ψυχαγωγικούς - εξόδου, το 24% στο χώρο της εργασίας , του σχολείου και της εξόδου και τέλος το 16% αποκλειστικά στο χώρο της εργασίας και του σχολείου.

Από τα άτομα που διατρέφονται εκτός νοικοκυριού, το 28% του συνόλου της ομάδας αντιπροσωπεύει το αντρόγυνο της οικογένειας, το 24% είναι τα παιδιά, το 20% αφορά όλη την οικογένεια, το 6% είναι ο πατέρας - σύζυγος και τα παιδιά, επίσης 6% αντιπροσωπεύει την μητέρα - σύζυγο, και τα παιδιά, ενώ τέλος το 16% διατρέφεται αποκλειστικά εντός νοικοκυριού.

Ακόμη διαπιστώθηκε πως το 42% αυτής της ομάδας επιλέγει τη διατροφή της ταβέρνας, του fast - food, και του πιο πρόχειρου είδους διατροφής τοστ και τυρόπιτες , το 24% επιλέγει αποκλειστικά το είδος της ταβέρνας, το 16% τυρόπιτες - τοστ - fast - food, και τέλος το 2% διατροφή εστιατορίου.

Επιπλέον βρέθηκε, πως το 30% της συγκεκριμένης ομάδας διατρέφεται συνήθως λιγότερο από τέσσερις φορές εβδομαδιαίως, το 20% περίπου δέκα φορές το χρόνο, το 18% μία φορά την εβδομάδα, το 12% μία με δύο φορές το χρόνο και τέλος το 4% δύο με τρεις φορές την εβδομάδα.

Τέλος εξακριβώθηκε πως το 28% της ομάδας διατρέφεται κυρίως τα βράδια και τα απογεύματα, το 32% αποκλειστικά το απόγευμα και τέλος το 24% μόνο πρωϊ και βράδυ.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Από τα άτομα της συγκεκριμένης ομάδας, που διατρέφονται και εκτός νοικοκυριού, το 28% αντιπροσωπεύει την εκτός σπιτιού διατροφή όλης της οικογένειας, το 18% είναι μόνο τα παιδιά, το 14% αφορά αποκλειστικά το αντρόγυνο, το 10% είναι αποκλειστικά οι πατέρες - σύζυγοι, το 4% είναι οι πατέρες - σύζυγοι και τα παιδιά, το 2% είναι αποκλειστικά οι μητέρες -

σύζυγοι και τα παιδιά, ενώ τέλος το 24% δεν διατρέφεται καθόλου εκτός νοικοκυριού.

Το 46% της εν λόγω ομάδας, το οποίο διατρέφεται κατ' αποκλειστικότητα στο νοικοκυριό του, διατρέφεται συνήθως σε χώρους ψυχαγωγικούς - εξόδου, το 16% στην εργασία, στο σχολείο και στην έξοδο, τέλος το 14% στο χώρο της εργασίας και του σχολείου.

Επίσης διαπιστώθηκε πως το 36% αυτής της ομάδας επιλέγει τη διατροφή της ταβέρνας, του fast - food και του πιο πρόχειρου είδους διατροφής τοστ και τυρόπιτες, το 24% προτιμά αποκλειστικά το είδος της ταβέρνας, το 14% τυρόπιτες - τοστ- fast -food και τέλος το 2% επιλέγει τη διατροφή του εστιατορίου.

Ακόμη βρέθηκε, πως το 28% της εν λόγω ομάδας διατρέφεται περίπου δέκα φορές το χρόνο, το 24% μία φορά την εβδομάδα και τέλος επίσης 24% μία με δύο φορές το χρόνο.

Τέλος εξακριβώθηκε πως το 46% των νοικοκυριών διατρέφεται κυρίως τα βράδια και τ' απογεύματα, το 18% μόνο τα πρωϊνά και τα βράδια, το 6% αποκλειστικά τα μεσημέρια, και τέλος επίσης 6% μόνο τα πρωϊνά.

- Αναφορικά με την ερώτηση (Z_2) του ερωτηματολογίου, η οποία αποτελεί συνέχεια της προηγούμενης και σχετίζεται με το εάν στα παραπάνω νοικοκυριά τα μέλη τους διατρέφονται μόνο εκτός νοικοκυριού ή όχι, επισημάνθηκαν τα εξής:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 84% αυτής της ομάδας δεν διατρέφεται κατ' αποκλειστικότητα σε χώρους εκτός νοικοκυριού, το υπόλοιπο 16% αντιπροσωπεύει τα νοικοκυριά όπου τα μέλη τους δε διατρέφονται καθόλου εκτός νοικοκυριού.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 76% της εν λόγω ομάδας δε διατρέφεται μόνο σε χώρους εκτός νοικοκυριού, το υπόλοιπο 24% ανήκει στα νοικοκυριά, όπου τα μέλη τους δε διατρέφονται καθόλου εκτός νοικοκυριού.

5.6. Γενικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας (εντός νοικοκυριού)

- Αναφορικά με την ερώτηση (Z_3) του ερωτηματολογίου η οποία σχετίζεται με το τι τρώνε και ποιά ώρα τα μέλη του νοικοκυριού, προσεγγιστικά, όταν τρώνε σπίτι, μέσω της στατιστικής επεξεργασίας καταγράφηκαν τα παρακάτω αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 52% της ομάδας καταναλώνει αποκλειστικά σπιτική διατροφή, στη συνέχεια ακολουθεί ο συνδυασμός : σπίτι - ταβέρνα, διατροφής που αντιπροσωπεύει το 34% της ομάδας και τέλος το 14% τρέφεται με σπιτική, ταβέρνας, και fast-food που εκπροσωπεί το 12% της συνολικής κατανάλωσης.

Επίσης διαπιστώθηκε, πως το 76% αυτής της ομάδας διατρέφεται κυρίως μεσημέρι - βράδυ, το 12% όλη την ημέρα (πρωί - μεσημέρι - απόγευμα - βράδυ), το 10% πρωί - μεσημέρι και τέλος το 2% μόνο μεσημέρι.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 56% των νοικοκυριών της ομάδας διατρέφεται αποκλειστικά με σπιτική διατροφή, το 38% καταναλώνει γεύματα που παρασκευάζονται στο ίδιο το νοικοκυριό, σε ταβέρνα και σε fast - food και τέλος το 6% της ομάδας καταναλώνει σπιτική - ταβέρνας διατροφή.

Επιπλέον καταγράφηκε πως το 56% της συγκεκριμένης ομάδας διατρέφεται όλη την ημέρα (πρωϊ - μεσημέρι - απόγευμα και βράδυ), το 32% κυρίως το μεσημέρι και τέλος το 12% των νοικοκυριών διατρέφεται αποκλειστικά πρωϊ - μεσημέρι.

- Όσον αφορά τις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου: τη (Z_5) η οποία σχετίζεται με το αν τρώνε όλα τα μέλη των νοικοκυριών μαζί και τη (Z_6), που αναφέρεται στην αιτία (ες) που τα μέλη των νοικοκυριών δεν διατρέφονται όλα μαζί, η έρευνα έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 34% της ομάδας απάντησε πως, συνήθως τρώνε όλα τα μέλη της οικογενείας μαζί, ενώ το 66% πως δεν τρώνε μαζί.

Επιπλέον απ' τα νοικοκυριά, στα οποία τα μέλη δεν διατρέφονται όλα μαζί, το 52% της ομάδας αιτιολόγησε το γεγονός ως αποκλειστικό της

επαγγελματικής απασχόλησης κάποιων μελών της οικογενείας, το 36% λόγω σχολείου και άλλων λόγων (αθλητικές δραστηριότητες, φροντιστήρια κ.α.) ορισμένων μελών ενώ τέλος το 12% το αιτιολόγησε ως αποτέλεσμα τόσο της εργασίας όσο και της σχολικής απασχόλησης ορισμένων μελών.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Στο 84% της ομάδας διαπιστώθηκε πως δεν διατρέφονται όλα τα μέλη μαζί, ενώ το 16% απάντησε πως τρώνε μαζί.

Επίσης απ' τα νοικοκυριά στα οποία τα μέλη δεν διατρέφονται όλα μαζί το 82% της ομάδας αιτιολόγησε αποκλειστικά το γεγονός, ως αποτέλεσμα της επαγγελματικής απασχόλησης κάποιων μελών της οικογένειας, 16% λόγω σχολείου και άλλων παραγόντων (αθλητικές δραστηριότητες φροντιστήρια κ.α.) ορισμένων μελών, ενώ τέλος το 2% το δικαιολόγησε ως αποτέλεσμα τόσο της επαγγελματικής όσο και της σχολικής απασχόλησης των μελών.

- Σχετικά με την ερώτηση (Z_7) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με το κάθε πότε τα μέλη των νοικοκυριών διατρέφονται όλα μαζί, καταγράφηκαν τα εξής αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Παρατηρήθηκε πως στο 44% της συγκεκριμένης ομάδας, τα μέλη των νοικοκυριών διατρέφονται όλα μαζί κυρίως Σαββατοκύριακα - αργίες - γιορτές και τα βράδια, στο 36% αποκλειστικά τα Σαββατοκύριακα, στο 12% μόνο τα Σάββατα και τέλος στο 8% μόνο τα Σαββατοκύριακα και τις αργίες - γιορτές .

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Διαπιστώθηκε πως στο 46% της εν λόγω ομάδας τα μέλη του διατρέφονται όλα μαζί τα Σαββατοκύριακα - αργίες και τα βράδια, το 22% μόνο τα Σαββατοκύριακα και αργίες - γιορτές, το 16% αποκλειστικά τα Σαββατοκύριακα και τέλος, επίσης 16% μόνο κατά τη διάρκεια του Σαββάτου.

- Σχετικά με την ερώτηση (Z_8) του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στο ποιος μαγειρεύει, στην περίπτωση όπου εργάζεται ή όχι η μητέρα - σύζυγος, η έρευνα απέδειξε πως:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Στο 62% της ομάδας μαγειρεύει αποκλειστικά η ίδια η νοικοκυρά της οικογένειας, στο 16% η μητέρα - σύζυγος και τα παιδιά, στο 12% και οι δύο σύζυγοι, και τέλος στο 10% η γυναίκα -σύζυγος και η μητέρα της.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Στο 62% της συγκεκριμένης ομάδας μαγειρεύει κατ' αποκλειστικότητα η γυναίκα - σύζυγος του κάθε νοικοκυριού, στο 16% κυρίως οι άντρες - σύζυγοι, στο 12% ίση συμμετοχή συζύγων και τέλος στο 10% η γυναίκα - σύζυγος και η μητέρα της .

5.7. Ειδικές διατροφικές συνήθειες οικογένειας - ποιότητα διατροφής

- Όσον αφορά την ερώτηση (Z_4) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με τα ισοδύναμα που καταναλώνει κάθε μέλος του νοικοκυριού από την κάθε ομάδα τροφίμων, η επεξεργασία των πρωτογενών στοιχείων έδειξε:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Βρέθηκε, πως στη συγκεκριμένη ομάδα ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης στην ομάδα του γάλακτος (γάλα - γιαούρτι), ανά άτομο είναι περίπου 1.5 ισοδύναμα (1.478), για την ομάδα του κρέατος (κρέας, κοτόπουλο, ψάρι, αυγό, τυρί), περίπου 2 ισοδύναμα (2.040), για την ομάδα των λαχανικών περίπου 2 ισοδύναμα (1.882), για την ομάδα των φρούτων περίπου 2.5 ισοδύναμα (2.252), για την ομάδα του ψωμιού - δημητριακών περίπου 2.5 ισοδύναμα (2.490), και τέλος για την ομάδα των λιπών περίπου 2.5 ισοδύναμα (2.554).

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Διαπιστώθηκε, πως στην εν λόγω ομάδα, ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης στην ομάδα του γάλακτος ανά άτομο είναι περίπου 1 ισοδύναμο (1.133), για την ομάδα του κρέατος περίπου 1.5 ισοδύναμα (1.672), για την ομάδα των λαχανικών περίπου 2 ισοδύναμα (1.810), για την ομάδα των φρούτων περίπου 2 ισοδύναμα (2.094), για την ομάδα του ψωμιού - δημητριακών περίπου 2.5 ισοδύναμα (2.586) και τέλος για την ομάδα των λιπών περίπου 4 ισοδύναμα (3.856).

- Σχετικά με την ερώτηση (Z_{11}) του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στην υποκειμενική εκτίμηση του ερωτώμενου, γυναίκα - σύζυγο του κάθε

νοικοκυριού (βάση της οποίας καταρτίστηκε το κάθε ερωτηματολόγιο), κατά πόσο είναι ικανοποιημένη με τη διατροφή του νοικοκυριού της διαπιστώθηκαν τα εξής αποτελέσματα:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Το 52% απάντησε πως είναι ευχαριστημένες με τη διατροφή του νοικοκυριού τους, ενώ το 48% έδωσε αρνητική απάντηση.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Το 62% απάντησε πως είναι ικανοποιημένες με τη διατροφή του νοικοκυριού τους ενώ το 48% απάντησε πως δεν είναι ευχαριστημένες.

- Για την ερώτηση (Z_{12}) του ερωτηματολογίου, η οποία αναφέρεται στην αιτιολόγηση της δυσαρέσκειάς, της μητέρας -συζύγου, στις διατροφικές προσλήψεις των μελών της οικογένειας της, η έρευνα έδειξε :

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Απ' τα νοικοκυριά της ομάδας που δεν είναι ευχαριστημένα με τις διατροφικές προσλήψεις των μελών του το 56% εξήγησε την δυσαρέσκειά του ως αποτέλεσμα του εισοδήματος, των διατροφικών συνηθειών - προτιμήσεων και των ασθενειών των μελών του νοικοκυριού, το 28% την απέδωσε αποκλειστικά στις διατροφικές προτιμήσεις, το 8% ως αποτέλεσμα της εργασίας κάποιων μελών, το 4% ως αποτέλεσμα των διατροφικών συνηθειών, το 2% ως αποτέλεσμα του εισοδήματος και τέλος, επίσης 2% ως αποτέλεσμα ασθενειών.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Απ' τα νοικοκυριά της ομάδας το 62% απέδωσε τη δυσαρέσκειά του στο εισόδημα, στις διατροφικές συνήθειες - προτιμήσεις και σε ασθένειες ορισμένων μελών των οικογενειών, το 18% την εξήγησε ως αποτέλεσμα αποκλειστικά των διατροφικών συνηθειών, το 12% ως αποτέλεσμα της επαγγελματικής απασχόλησης της μητέρας - συζύγου των νοικοκυριών, το 4% ως αποτέλεσμα ασθενειών κάποιων μελών και τέλος, επίσης 4% ως αποτέλεσμα αποκλειστικά διατροφικών συνηθειών.

5.8. Φυσική κατάσταση δείγματος - παράγοντες που την επηρεάζουν

- Όσον αφορά την ερώτηση (Z_9) του ερωτηματολογίου, η οποία κάνει λόγο για το ποιά μέλη των οικογενειών που μελετήθηκαν αθλούνται και ποια έχουν προβλήματα υγείας, σε ποιές ηλικίες και τί παθήσεις, η έρευνα έδειξε τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Για τη σχέση της ομάδας με τον αθλητισμό διαπιστώθηκε, πως το 62% αυτού δεν ασχολείται καθόλου με κάποια αθλητική δραστηριότητα, ενώ στην υπόλοιπη ομάδα τα μέλη των νοικοκυριών τα οποία αθλούνται, το 22% ανήκει στα παιδιά, το 12% ανήκει στους γονείς (κυρίως στις μητέρες), και τέλος το 4% αντιπροσωπεύει την άθληση όλης της οικογένειας.

Σχετικά με την κατάσταση υγείας της ομάδας εξακριβώθηκε, πως το 64% δεν πάσχει από καμία ασθένεια, ενώ απ' τα μέλη των νοικοκυριών τα οποία έχουν κάποιο πρόβλημα υγείας, το 12% αντιπροσωπεύει και τους δύο συζύγους των οικογενειών του δείγματος, το 10% ανήκει στις γυναίκες - συζύγους, επίσης 10% στους γονείς και σε άλλα άτομα του νοικοκυριού (παιδιά, παππούδες, γιαγιάδες κτλ.), ενώ τέλος το 4% οι φιλάσθενοι είναι αποκλειστικά οι άντρες - σύζυγοι.

Αναφορικά με το είδος των ασθενειών, οι οποίες παρατηρήθηκαν στ' άτομα της ομάδας που έχουν προβλήματα υγείας, το 64% αυτής πάσχει από αρτηριακή υπέρταση, το 20% από καρδιοπάθειες, ενώ το 16% από σακχαρώδη διαβήτη.

Για τις μη εργαζόμενες μητέρες:

Για τη σχέση της συγκεκριμένης ομάδας με τον αθλητισμό εξακριβώθηκε, πως το 54% αυτού δεν ασκείται καθόλου, ενώ από τα μέλη των νοικοκυριών, τα οποία αθλούνται το 30% είναι παιδιά, το 10% ανήκει στους γονείς(κυρίως στις μητέρες), και τέλος 6% αντιπροσωπεύει την άθληση όλης της οικογένειας.

Όσον αφορά την κατάσταση υγείας της ομάδας διαπιστώθηκε, πως το 66% της ομάδας δεν πάσχει από καμία ασθένεια, ενώ στην υπόλοιπη ομάδα τα μέλη των νοικοκυριών τα οποία έχουν πρόβλημα υγείας, το 14% αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τις γυναίκες - συζύγους, το 12% ανήκει στους άντρες - συζύγους, το 6% εκπροσωπεί και τους δύο συζύγους και τέλος το 2% ανήκει στους γονείς αλλά και σ' άλλα άτομα των νοικοκυριών (παιδιά, παππούδες, γιαγιάδες κτλ.).

Σχετικά με το είδος των ασθενειών, οι οποίες παρατηρήθηκαν στα άτομα της ομάδας που έχουν προβλήματα υγείας το 62% αυτής πάσχει από

καρδιοπάθειες, το 30% από αρτηριακή υπέρταση και τέλος το 8% πάσχει από σακχαρώδη διαβήτη.

- Όσον αφορά την ερώτηση (Z_{10}) του ερωτηματολογίου, η οποία σχετίζεται με το ποια μέλη των νοικοκυριών καπνίζουν - πίνουν, κάθε πότε και πόσο, τ' αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν τα παρακάτω:

Για τα νοικοκυριά με μη εργαζόμενες μητέρες:

Διαπιστώθηκε, πως το 28% της ομάδας δεν καπνίζει καθόλου, ενώ στην υπόλοιπη ομάδα τα μέλη των νοικοκυριών, τα οποία καπνίζουν το 22% αντιπροσωπεύεται και από τους δύο συζύγους, το 20% ανήκει αποκλειστικά στους άντρες - συζύγους, το 16% αντιπροσωπεύει τις γυναίκες - συζύγους το 10% είναι αποκλειστικά τα παιδιά - μέλη και τέλος το 4% αντιπροσωπεύει το κάπνισμα όλης της οικογένειας.

Επίσης παρατηρήθηκε, πως τα μέλη των νοικοκυριών, τα οποία καπνίζουν, το 68% καπνίζουν κάθε μέρα, το 28% μία με δύο φορές την εβδομάδα, το 2% τρεις με τέσσερις φορές την εβδομάδα και τέλος, επίσης 2% καπνίζουν μία με δύο φορές το μήνα.

Τέλος όσον αφορά τον παράγοντα κάπνισμα αποδείχθηκε πως το 28% από τα μέλη της ομάδας που καπνίζουν, όποτε καπνίζουν, καπνίζουν εντελώς περιστασιακά (έξοδο - κοινωνικές εκδηλώσεις) ένα με δύο τσιγάρα, το 24% καταναλώνει κατά μέσο όρο περίπου είκοσι τσιγάρα ημερησίως, το 22% σαράντα τσιγάρα ημερησίως, το 10% τριάντα τσιγάρα, το 6% δέκα τσιγάρα, επίσης 6% πέντε τσιγάρα και τέλος 4% καταναλώνει από σαράντα τσιγάρα και άνω.

Όσον αφορά έναν άλλον παράγοντα που επηρεάζει σημαντικά την υγεία και γενικότερα τη φυσική κατάσταση των ατόμων - την κατανάλωση σε οινοπνευματώδη ποτά - σύμφωνα με την έρευνα επισημάνθηκε πως, το 14% της ομάδας δεν πίνει καθόλου, ενώ από τα μέλη των νοικοκυριών που καταναλώνουν αλκοόλ το 50% είναι μόνο οι άντρες - σύζυγοι, το 16% αντιπροσωπεύει και τους δύο συζύγους, επίσης 16% αντιπροσωπεύει τους γονείς και τα παιδιά, το 2% ανήκει αποκλειστικά στις γυναίκες - συζύγους και τέλος, επίσης 2% ανήκει μόνο στα παιδιά των νοικοκυριών.

Επίσης σχετικά με το είδος των οινοπνευματωδών ποτών που καταναλώνονται από τα άτομα της ομάδας που πίνουν, διαπιστώθηκε πως το 44% αντιπροσωπεύει την κατανάλωση σε κρασί - μπύρα - ούζο, το 40% κρασί - μπύρα - ούζο - ουίσκι και βότκα, το 10% δεν έχει ιδιαίτερες προτιμήσεις, το 4% βότκα - ουίσκι και τέλος το 2% καταναλώνει ποτά με χαμηλή πυκνότητα σε αλκοόλ.

Για τη συχνότητα που καταναλώνουν οινοπνευματώδη ποτά τα συγκεκριμένα άτομα της ομάδας που πίνουν τα προαναφερθέντα είδη ποτών, επισημάνθηκε πως το 26% όταν καταναλώνει οινοπνευματώδη ποτά, καταναλώνει κατά μέσο όρο μία με δύο φορές την εβδομάδα, το 20% δύο με τρεις φορές το μήνα, το 18% κάθε μέρα, το 14% τρεις με τέσσερις φορές την εβδομάδα, το 10% πέντε με δέκα φορές το χρόνο, το 8% μία με δύο φορές το μήνα και τέλος το 4% καταναλώνει λιγότερο από πέντε φορές το χρόνο, και μόνο σε ιδιαίτερες κοινωνικές εκδηλώσεις.

Τέλος όσον αφορά την ποσότητα κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών σύμφωνα με τις προαναφερόμενες συχνότητες καταγράφηκε, πως το 44% της ομάδας καταναλώνει τέσσερα με πέντε ποτήρια, το 24% δύο με τρία ποτήρια, το 18% ένα ποτήρι, το 10% ύστερα από παρακίνηση - πίεση (στην έξοδο και ιδιαίτερα σε κοινωνικές εκδηλώσεις) λιγότερο από ένα ποτήρι, το 2% μία με δύο φιάλες και τέλος, επίσης 2% καταναλώνει μία φιάλη και άνω.

Για τα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες:

Επισημάνθηκε πως το 20% της ομάδας δεν καπνίζει καθόλου, ενώ στην υπόλοιπη ομάδα τα μέλη των νοικοκυριών τα οποία καπνίζουν , το 30% αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τους άντρες - συζύγους, το 18% ανήκει στις γυναίκες - συζύγους, επίσης 18% αντιπροσωπεύει το κάπνισμα από όλα τα μέλη του νοικοκυριού, το 12% ανήκει και στους δύο συζύγους και τέλος το 2% αντιπροσωπεύει αποκλειστικά τα παιδιά μέλη των νοικοκυριών.

Επίσης διαπιστώθηκε πως τα μέλη των νοικοκυριών τα οποία καπνίζουν, το 78% καπνίζουν κάθε μέρα, το 20% μία με δύο φορές την εβδομάδα και τέλος το 2% τρεις με τέσσερις φορές τη εβδομάδα.

Τέλος όσον αφορά τον παράγοντα κάπνισμα αποδείχθηκε πως το 28% από τα μέλη της ομάδας που καπνίζουν, όταν καπνίζουν, καταναλώνουν κατά μέσο όρο τριάντα τσιγάρα ημερησίως, το 20% σαράντα τσιγάρα, επίσης 20% καπνίζουν εντελώς περιστασιακά (έξοδο - κοινωνικές εκδηλώσεις), ένα με δύο τσιγάρα, το 16% τριάντα τσιγάρα, το 12% πέντε τσιγάρα και τέλος το 4% καταναλώνει δέκα τσιγάρα.

Σχετικά μ' έναν άλλο παράγοντα που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην υγεία και γενικότερα στη φυσική κατάσταση των ατόμων, την κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών, σύμφωνα με την έρευνα επισημάνθηκε πως το 18% της ομάδας δεν πίνει καθόλου, ενώ στην υπόλοιπη ομάδα τα άτομα, τα οποία καταναλώνουν αλκοόλ το 26% αντιπροσωπεύει τους δύο γονείς - συζύγους της οικογένειας, το 22% ανήκει αποκλειστικά στους άντρες - συζύγους, επίσης το 22% αντιπροσωπεύει τους γονείς και τα παιδιά, το 6%

είναι μόνο γυναίκες - σύζυγοι και τέλος επίσης 6% ανήκει μόνο στα παιδιά του νοικοκυριού.

Όσον αφορά τα είδη των οινοπνευματωδών ποτών που καταναλώνονται, από τα άτομα της ομάδας διαπιστώθηκε, πως το 40% αντιπροσωπεύει την κατανάλωση σε κρασί - μπύρα - ούζο - ουίσκι και βότκα, το 38% σε κρασί μπύρα και ούζο, το 18% δεν έχει ιδιαίτερες προτιμήσεις, ενώ τέλος το 4% καταναλώνει αποκλειστικά βότκα και ουίσκι.

Για τη συχνότητα που καταναλώνουν οινοπνευματώδη ποτά τα συγκεκριμένα άτομα της ομάδας που πίνουν τα προαναφερθέντα είδη ποτών, επισημάνθηκε, πως το 28% όταν καταναλώνει οινοπνευματώδη ποτά, καταναλώνει κατά μέσο όρο μία με δύο φορές την εβδομάδα, το 18% πέντε με δέκα φορές το χρόνο, το16% δύο με τρεις φορές το μήνα, το 14% κάθε μέρα, επίσης 14% μία με δύο φορές το μήνα και τέλος 10% κάνει κατανάλωση αλκοόλ τρεις με τέσσερις φορές την εβδομάδα.

Τέλος σχετικά με την ποσότητα των οινοπνευματωδών ποτών, που καταναλώνεται - σύμφωνα με τις προαναφερόμενες συχνότητες - καταγράφηκε, πως το 46% της ομάδας καταναλώνει δύο με τρία ποτήρια, το 18% τέσσερα με πέντε ποτήρια, επίσης 18% ύστερα από παρακίνηση - πίεση (στην έξοδο - ιδιαίτερες κοινωνικές εκδηλώσεις) λιγότερο από ένα ποτήρι, το 14% ένα ποτήρι και τέλος το 4% καταναλώνει από ένα ποτήρι και άνω.

5.9. Διερεύνηση σχέσεων αλληλεξάρτησης μεταξύ δύο διαφορετικών χαρακτηριστικών των νοικοκυριών του δείγματος

Επόμενο στάδιο για την επεξεργασία των πρωτογενών στοιχείων υπήρξε η αναζήτηση και η επιλογή του κατάλληλου μοντέλου για την ανάλυση των στοιχείων. Η μορφή του ερωτηματολογίου και η ύπαρξη ποιοτικών - variables weaswed on nowinal scale - οδήγησε στην επιλογή του ελέγχου X^2 για τη διερεύνηση της ανεξαρτησίας ή της εξάρτησης διαφόρων χαρακτηριστικών νοικοκυριών, των συγκεκριμένων ομάδων μας (με εργαζόμενες μητέρες και μη εργαζόμενες).

Αναλυτικότερα χρησιμοποιήθηκε ο έλεγχος X^2 για να ελεγχθεί η υπόθεση.

H_0 : Τα χαρακτηριστικά Α΄ και Β΄ των νοικοκυριών, των διαφορετικών ομάδων, κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό κατά της

H_1 : Τα χαρακτηριστικά Α΄ και Β΄ των νοικοκυριών, των διαφορετικών ομάδων, δεν κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό.

Για το σκοπό αυτό κατασκευάζουμε πίνακα διπλής εισόδου, του οποίου οι γραμμές ορίζουν τις κατηγορίες του ενός χαρακτηριστικού και οι στήλες τις κατηγορίες του άλλου χαρακτηριστικού.

Η μορφή του πίνακα διπλής εισόδου είναι η εξής:

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ Β΄

	1	2	3	.....	C	
1	O_{11}/E_{11}	O_{12}/E_{12}	O_{13}/E_{13}	.....	O_{1c}/E_{1c}	R_1
2	O_{21}/E_{21}	O_{22}/E_{22}	O_{23}/E_{23}	.....	O_{2c}/E_{2c}	R_2
3	O_{31}/E_{31}	O_{32}/E_{33}	O_{33}/E_{33}	.....	O_{3c}/E_{3c}	R_3
:	:	:	:	:	:	:
r	O_{r1}/E_{r1}	O_{r2}/E_{r2}	O_{r3}/E_{r3}	.....	O_{rc}/E_{rc}	R_c
	C1	C2	C3	.....	Cr	

Αν Oij είναι η παρατηρούμενη συχνότητα στην ομάδα μεγέθους N για τον συνδυασμό (ij) των δύο χαρακτηριστικών και:

$$Eij = \frac{Ri\ Cj}{N} \qquad (1)$$

η αναμενόμενη συχνότητα για τον ίδιο συνδυασμό των χαρακτηριστικών, κάτω από την υπόθεση Ho, τότε είναι γνωστό ότι η στατιστική

$$X^2 = \sum_{I=1}^{r} \sum_{j=1}^{c} \frac{(Oij-Eij)^2}{Eij} \qquad (2)$$

ακολουθεί, κατά προσέγγιση, την κατανομή X^2 με (r- 1) (c - 1) βαθμούς ελευθερίας, όπου r είναι ο αριθμός των γραμμών και c ο αριθμός των στηλών του πίνακα διπλής εισόδου. Η τιμή της στατιστικής X^2 που υπολογίζεται απ' την σχέση (2), συγκρίνεται με τη θεωρητική τιμή της κατανομής X^2 (r - 1) (c- 1), (1 - α) που αντιστοιχεί στο επίπεδο σημαντικότητας (π.χ. α=0.05).

Τα αποτελέσματα της σύγκρισης οδηγούν στις εξής περιπτώσεις:
α) Αν $X^2 > X^2$ (r -1) (c - 1), (1 - α) τότε με πιθανότητα (1 - α) απορρίπτουμε την υπόθεση H_o υπέρ της H_1, δηλαδή δεχόμαστε τα χαρακτηριστικά Α΄ και Β΄ των νοικοκυριών, δεν κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό.
β) Αντίθετα αν $X^2 < X^2$ (r - 1) (c - 1), (1- α) τότε η πληροφόρηση που παρέχει το δείγμα δεν επιτρέπει την απόρριψη της H_o και συνεπώς δεχόμαστε, με πιθανότητα (1- α) 100% ότι τα χαρακτηριστικά Α΄ και Β΄ των νοικοκυριών, κατανέμονται ανεξάρτητα στον πληθυσμό.

Η χρησιμοποίηση της πιθανότατα (r - value) κατά την παρατήρηση της τιμής X^2 οδηγεί στα ίδια συμπεράσματα. Όταν δηλαδή η τιμή της r - value είναι η μεγαλύτερη από 0.05 ή 5% οδηγεί στην αποδοχή της H_o ενώ στην αντίθετη περίπτωση στην απόρριψή της.

Το ανωτέρω μοντέλο χρήζει ευρείας εφαρμογής και προτείνεται από πολλά στατιστικά εγχειρίδια εξαιτίας της αποτελεσματικότητας που εμφανίζει στην ανάλυση ποιοτικών μεταβλητών. Η αξιοπιστία του ωστόσο εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από κάποιους παράγοντες, ο έλεγχος των οποίων καθίσταται απαραίτητος πριν την εφαρμογή του.
Οι σημαντικότεροι είναι οι εξής:

1. Ο έλεγχος X^2 είναι αρκετά αξιόπιστος αν οι περισσότερες από τις Eij (αναμενόμενες συχνότητες) είναι μεγαλύτερες από 1.0.

2. Η αξιοπιστία του ελέγχου βελτιώνεται, όσο αυξάνονται οι βαθμοί ελευθερίας, δηλαδή ο αριθμός των γραμμών ή και των στηλών.

3. Αν κάποιες από τις Eij είναι μικρότερες από 0.5 συνίσταται η ενοποίηση των αντίστοιχων γραμμών ή του πίνακα διπλής εισόδου, έτσι ώστε Eij >1 ή Eij >0.5, όταν έχουμε αρκετούς βαθμούς ελευθερίας (>20).

4. Γενικά ο έλεγχος X^2 με περισσότερους από 1 βαθμούς ελευθερίας είναι αξιόπιστος, αν όλες οι αναμενόμενες συχνότητες Eij, >1 ενώ μόνο για λιγότερο από 20% από αυτές ισχύει Eij <5.

Με βάση τα παραπάνω, θα δοθούν μερικά χαρακτηριστικά των νοικοκυριών και των δύο ομάδων, τα οποία κρίθηκαν τα πιο σημαντικά στοιχεία στη διερεύνηση του παρόντος πονήματος. Συγκεκριμένα ελέγχονται οι υποθέσεις :

i. H_o : Τα είδη διατροφής που αγοράζονται στα εν λόγω νοικοκυριά δεν εξαρτώνται από την επαγγελματική απασχόληση της γυναίκας συζύγου.

Η στατιστική X^2 λαμβάνει την τιμή 7.926 και η πιθανότητα να παρατηρήσουμε την τιμή αυτή, όταν η υπόθεση H_o είναι αληθής, είναι 0.95%. Επομένως η υπόθεση H_o δεν απορρίπτεται υπέρ της H_1. Δηλαδή τα δύο χαρακτηριστικά, οικονομική δραστηριότητα της μητέρας και τα είδη διατροφής που αγοράζονται στα συγκεκριμένα δείγματα κατανέμονται ανεξάρτητα.

ii.H_o : Η συχνότητα μαγειρέματος ημερησίως - εβδομαδιαίως στα συγκεκριμένα νοικοκυριά δεν εξαρτάται από την επαγγελματική απασχόληση της γυναίκας - συζύγου.

Ο στατιστικός έλεγχος X^2 λαμβάνει την τιμή 22.079 και η πιθανότητα να παρατηρήσουμε την τιμή αυτή όταν η υπόθεση είναι H_o είναι αληθής είναι, 0.14%. Κατά συνέπεια, η πληροφόρηση του δείγματος δεν επιτρέπει την απόρριψη της H_o. Επομένως τα δύο χαρακτηριστικά, συχνότητα μαγειρέματος και επαγγελματική απασχόληση της μητέρας δεν αλληλεξαρτώνται.

iii. H_o : Η διατροφή των μελών, των συγκεκριμένων ομάδων, εκτός του νοικοκυριού τους δεν εξαρτάται απ' την οικονομική απασχόληση της γυναίκας - συζύγου.

Η στατιστική X^2 λαμβάνει την τιμή 31.321 και η πιθανότητα να είναι αληθής η υπόθεση H_o είναι 0.50%. Έτσι λοιπόν η υπόθεση H_o γίνεται αποδεκτή. Άρα η διατροφή των μελών εκτός νοικοκυριού τους δεν εξαρτάται απ' την επαγγελματική δραστηριότητα της μητέρας.

iv. H_o : Η υποκειμενική εκτίμηση του ερωτώμενου για την πιθανή δυσαρέσκεια της οικογενειακής του διατροφής δεν εξαρτάται από την οικονομική δραστηριότητα της γυναίκας συζύγου.

Ο στατιστικός έλεγχος X^2 λαμβάνει την τιμή 5.878 και η πιθανότητα να παρατηρήσουμε την τιμή αυτή όταν η υπόθεση H_o είναι αληθής, είναι 0.66%. Επομένως η υπόθεση H_o δεν απορρίπτεται υπέρ της H_1. Αυτό λοιπόν, σημαίνει, πως υποκειμενική εκτίμηση του ερωτώμενου για τη δυσαρέσκεια της οικογενειακής του διατροφής δεν εξαρτάται από την επαγγελματική απασχόληση της μητέρας.

v. H_o : Ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης ισοδύναμων γάλακτος στην πρώτη ομάδα δε διαφέρει απ' αυτόν της δεύτερης.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 0.005[1]. Έτσι λοιπόν, η υπόθεση H_o γίνεται αποδεκτή. Άρα οι ημερήσιοι μέσοι όροι κατανάλωσης ισοδύναμων γάλακτος και στις δύο ομάδες του δείγματος, δε διαφέρουν στατιστικά.

vi. H_o: Ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης σε ισοδύναμα κρέατος, της πρώτης ομάδας δε διαφέρει από αυτόν της δεύτερης.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 0.009. Επομένως η υπόθεση H_o δεν απορρίπτεται υπέρ της H_1. Δηλαδή, οι ημερήσιοι μέσοι όροι κατανάλωσης σε ισοδύναμα, στην ομάδα του κρέατος δε διαφέρουν στατιστικά στις δύο ομάδες του δείγματος.

vii. H_o: Ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης σε ισοδύναμα λαχανικών και για τις δύο ομάδες του δείγματος είναι όμοιος.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 0.338. Επομένως η υπόθεση H_o δεν απορρίπτεται υπέρ της H_1. Άρα οι ημερήσιοι μέσοι όροι κατανάλωσης στα ισοδύναμα των λαχανικών είναι στατιστικά όμοιοι και για τις δύο ομάδες του δείγματος.

viii. H_o: Ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης σε ισοδύναμα φρούτων και στις δύο ομάδες του δείγματος δεν είναι διαφορετικός.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 0.216. Η πληροφόρηση αυτή του δείγματος δεν επιτρέπει την απόρριψη της H_o. Συνεπώς οι ημερήσιοι μέσοι όροι κατανάλωσης στα ισοδύναμα των φρούτων δε διαφέρουν στις δύο ομάδες του δείγματος.

ix. H_o: Ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης στα ισοδύναμα του ψωμιού δε διαφέρει στις δύο ομάδες του δείγματος.

1.Όλες οι τιμές του στατιστικού ελέγχου T - test έχουν πραγματοποιηθεί σε επίπεδο σημαντικότητας 0.25%.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 0.368. Επομένως οι ημερήσιοι μέσοι όροι των ισοδύναμων σε ψωμί είναι στατιστικά όμοιοι στις δύο ομάδες του δείγματος.

H_o: ο ημερήσιος μέσος όρος κατανάλωσης σε ισοδύναμα λίπους και στις δύο ομάδες του δείγματος δε διαφέρουν.

Ο στατιστικός έλεγχος T - test λαμβάνει την τιμή 5.332. Αυτό σημαίνει, πως η υπόθεση H_o δε γίνεται αποδεκτή. Επομένως οι ημερήσιοι μέσοι όροι κατανάλωσης ισοδύναμων λίπους μεταξύ των δύο ομάδων του δείγματος, στατιστικά διαφέρουν.

6. ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Βάσει της ανάλυσης τόσο των πρωτογενών στοιχείων όσο και της βιβλιογραφικής ανασκόπησης μπορούμε να κάνουμε μια συζήτηση, βασισμένη στην αξιολόγηση των επιμέρους παρατηρήσεων και αποτελεσμάτων της συγκεκριμένης μελέτης. Αναλυτικότερα, λοιπόν διαπιστώνονται τα ακόλουθα :

Όσον αφορά τα γενικότερα πληθυσμιακά χαρακτηριστικά των ομάδων μας - στο σύνολο των ατόμων τόσο στην πρώτη ομάδα[1], όσο και στη δεύτερη ομάδα[2] - δεν παρατηρείται σημαντική διαφορά (184,179). Επιπλέον βρέθηκε πως οι μέσοι όροι ηλικιών των μελών στα νοικοκυριά, με τις εργαζόμενες μητέρες παρουσιάζονται ελαφρώς μεγαλύτεροι έναντι αυτών με τις μη εργαζόμενες μητέρες. Το γεγονός ότι οι μέσοι όροι ηλικιών, στη δεύτερη ομάδα, βρέθηκαν ελαφρώς μεγαλύτεροι από ότι στην πρώτη, πιθανό να αποτελεί συνέπεια του, ότι τόσο οι άνδρες όσο και οι γυναίκες της δεύτερης ομάδας έδωσαν ιδιαίτερη έμφαση στην επαγγελματική τους καταξίωση και λιγότερη στην οικογενειακή τους αποκατάσταση, με αποτέλεσμα να παντρευτούν σε μεγαλύτερες ηλικίες. Επίσης παρατηρήθηκε πως το μεγαλύτερο ποσοστό των οικογενειών και στις δύο ομάδες του δείγματος έχουν κατά μέσο όρο δύο παιδιά, έπειτα ακολουθεί μικρότερο ποσοστό με ένα παιδί και τέλος ένα πολύ μικρότερο ποσοστό οικογενειών με τρία παιδιά.

Τέλος αξίζει να σημειωθεί πως στις οικογένειες με τις μη εργαζόμενες μητέρες το ποσοστό των οικογενειών με κανένα παιδί είναι σχετικά μικρότερο έναντι αυτών με τις εργαζόμενες (7.1%, 10.5%)[3] και επιπλέον παρατηρήθηκε κάποιο ποσοστό (2.3%), όπου έχει τέσσερα παιδιά και άνω, εν αντιθέσει προς τη δεύτερη ομάδα. Στο ίδιο θέμα αναφέρονται και οι Harris (1981),Piotrkowski (1978), Rubin (1976), Sennett και Cobb (1972), οι οποίοι κάνουν λόγο για τα όρια επαγγελματικής επίτευξης των γυναικών που σχετίζονται με το γάμο και τη γονιμότητα.

1. 1η ομάδα : μη εργαζόμενες μητέρες
2. 2η ομάδα : εργαζόμενες μητέρες
3. Τα ποσοστά στις παρενθέσεις : ο πρώτος αριθμός αντιπροσωπεύει την πρώτη ομάδα, ο δεύτερος τη 2η ομάδα.

Σχετικά με την ανάληψη οικογενειακών ευθυνών η έρευνα έδειξε, πως στις οικογένειες με τις μη εργαζόμενες μητέρες η φροντίδα των παιδιών ανήκει σε μεγάλο ποσοστό στις γυναίκες - συζύγους του νοικοκυριού (48%) και μικρότερο ποσοστό ανήκει και στο σύζυγο (18%) ενώ το υπόλοιπο ποσοστό κατανέμεται τόσο στους γονείς του νοικοκυριού όσο και σε τρίτα πρόσωπα. Ομοίως σύμφωνα με το μοντέλο ανταλλαγής της δυναμικής της οικογένειας του Scanzoni (1970) υποστηρίζεται, πως ο σύζυγος στην παραδοσιακή οικογένεια παρέχει στη σύζυγο οικονομική υποστήριξη σαν αντάλλαγμα των οικιακών καθηκόντων, της φροντίδας των παιδιών της συντροφικότητας και της στήριξης. Εν αντιθέσει στα νοικοκυριά με εργαζόμενες μητέρες μπορεί η φροντίδα των παιδιών κατά κύριο λόγο να αποτελεί και εδώ έργο της γυναίκας - συζύγου (32%), παρόλα αυτά είναι φανερό, πως ίση συμμετοχή συντρόφων καταλαμβάνει ποσοστό μεγαλύτερο από αυτό της πρώτης ομάδας (26% αντί 18%), ενώ σε τρίτη μοίρα έρχεται να προστεθεί και η συμμετοχή τρίτων.

Επιπλέον παραπλήσια αποτελέσματα επισημαίνονται και για την κατανομή των εργασιών στο σπίτι, όπου και οι εργασίες της οικίας επιτελούνται και στις δύο ομάδες κατά κύριο λόγο απ' τις γυναίκες - συζύγους των νοικοκυριών (50% - 38%) - σύμφωνη γνώμη έχει και ο Willmott (1973) κατά τον οποίο οι απαιτήσεις της εργασίας περιορίζουν το χρόνο που οι εργαζόμενοι σύζυγοι μπορούν να διαθέσουν στις οικογένειές τους - ενώ κατά δεύτερο λόγο έρχεται να προστεθεί και για τις δύο ομάδες η συνεργασία της μητέρας - συζύγου και άλλων μελών του νοικοκυριού (32% - 20%), και τελευταία ακολουθεί η ίση συμμετοχή συντρόφων στην επιτέλεση των εργασιών του νοικοκυριού (16% - 20%). Στα παραπάνω στοιχεία συμφωνεί και ο Pleck (1977) όπου αναφέρει πως οι άνδρες σύζυγοι, όταν συνεισφέρουν στο νοικοκυριό, συνεισφέρουν περισσότερο στην φροντίδα των παιδιών παρά σε εργασίες ρουτίνας. Το γεγονός, ότι η συμβολή της γυναίκας - συζύγου, στη δεύτερη ομάδα, είναι μεγαλύτερη τόσο στην φροντίδα των παιδιών όσο και στην κατανομή των εργασιών στο νοικοκυριό έναντι της πρώτης ομάδας, ενώ αντίθετα για τις συγκεκριμένες ευθύνες η ίση συμμετοχή συντρόφων παρατηρήθηκε μεγαλύτερη στη δεύτερη σε σύγκριση με την πρώτη ομάδα πιθανότατα αποτελεί συνέπεια της επαγγελματικής απασχόλησης της γυναίκας - συζύγου, η οποία έχει αυξημένες ευθύνες και εκτός νοικοκυριού.

Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των συζύγων και των δύο ομάδων εξακριβώθηκε, ξεκάθαρα πως, το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών - συζύγων στη δεύτερη ομάδα είναι ανώτερο από αυτό της πρώτης. Συγκεκριμένα, το 52% της πρώτης είναι απόφοιτοι δημοτικού, και τα

υπόλοιπα ποσοστά μοιράζονται στις υπόλοιπες βαθμίδες εκπαίδευσης ενώ αξιοσημείωτο είναι πως στη δεύτερη το 34% αυτής είναι απόφοιτοι γενικού λυκείου και μετά ακολουθούν οι απόφοιτοι δημοτικού, οι οποίοι εκπροσωπούν το 16% του συνόλου της ομάδας και στη συνέχεια ακολουθούν οι υπόλοιπες ανώτερες βαθμίδες . Επιπλέον είναι αξιοπρόσεχτο, πως τα άτομα της δεύτερης ομάδας καλύπτουν όλο το φάσμα της εκπαίδευσης ενώ της πρώτης περιορίζονται κατά κύριο λόγο στις γνώσεις δημοτικού, λιγότεροι στις γνώσεις γενικού λυκείου και ακόμη λιγότεροι είναι πτυχιούχοι κάποιου ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.

Επίσης, όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των ανδρών - συζύγων, επισημάνθηκε ότι τα άτομα της πρώτης ομάδας - εν αντιθέσει με τις γυναίκες συζύγους τους - παρουσιάζουν μορφωτικό επίπεδο ανώτερο από αυτό της δεύτερης ομάδας , όσον αφορά τα ποσοστά των απόφοιτων δημοτικού (48% και 32%). Παρόλα αυτά παρατηρήθηκε , πως τα άτομα της δεύτερης ομάδας καλύπτουν όλο το φάσμα σπουδών (από δημοτικό έως μεταπτυχειακές σπουδές), ενώ στην πρώτη ομάδα οι σπουδές περιορίζονται μέχρι τις γνώσεις κάποιου ανώτερου εκπαιδευτικού ιδρύματος . Σε αντίθεση με τα παραπάνω στοιχεία προστίθενται οι απόψεις των Featherman και Hauser (1976), που υποστηρίζουν, πως σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο, οι εργαζόμενοι σύζυγοι παρουσιάζουν περισσότερα προνόμια στη μόρφωση και την επαγγελματική τους επίτευξη συγκριτικά με τις εργαζόμενες συζύγους τους.

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί , πως τόσο για το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών - συζύγων όσο και γι' αυτό των ανδρών - συζύγων και στις δύο ομάδες δεν παρατηρήθηκαν αναλφάβητα άτομα.

Σχετικά με το είδος εργασίας της γυναίκας - συζύγου καταγράφηκε, πως το 100% της πρώτης ομάδας, όπως ήταν και αναμενόμενο, ασχολούνται αποκλειστικά με το νοικοκυριό τους , ενώ στη δεύτερη ομάδα το μεγαλύτερο ποσοστό αυτής εργάζονται ως υπάλληλοι γραφείου (48%) ή είναι επιστήμονες - ελεύθεροι επαγγελματίες (14%) και μικρότερο είναι εργάτριες, ανώτεροι υπάλληλοι ή ιδιοκτήτριες επιχειρήσεων. Αντίθετη άποψη με τα παραπάνω στοιχεία φαίνεται να έχουν οι Mortimer και Hall & Hill (1978), όπου υποστηρίζουν, πως οι γυναίκες σπάνια τοποθετούνται σε θέσεις εξουσίας. Ο ημερήσιος μέσος όρος επαγγελματικής απασχόλησης για τις γυναίκες - συζύγους της δεύτερης ομάδας είναι από 6 έως 8 ώρες.

Επίσης παρατηρήθηκε πως η πλειοψηφία των ανδρών - συζύγων της πρώτης ομάδας εργάζονται ως ελεύθεροι επαγγελματίες - μη επιστήμονες και υπάλληλοι γραφείου (30% και 22% αντίστοιχα), ενώ της δεύτερης ομάδας είναι τεχνικοί υπάλληλοι, υπάλληλοι γραφείου ή ελεύθεροι επαγγελματίες -

μη επιστήμονες (22% -14% - 12% αντίστοιχα).Εν αντιθέσει με τα προηγούμενα στοιχεία (οι γυναίκες - σύζυγοι παρουσιάζονται με καλύτερη επαγγελματική επίτευξη απο τους συζύγους τους), οι Rosenfeld (1979) και Sewell (1980) υποστηρίζουν πως οι εργαζόμενοι σύζυγοι επιτυγχάνουν πιο συχνά επαγγελματικές θέσεις υψηλότερου γοήτρου. Τέλος σχετικά με τις ώρες που εργάζονται ημερησίως, η πλειοψηφία της πρώτης ομάδας απασχολείται από 12 ώρες και άνω (36%) ή από 8 έως 12 ώρες (32%), ενώ τα άτομα της δεύτερης ομάδας εργάζονται από 8 έως 12 ώρες (38%) ή από 6 έως 8 ώρες (22%). Το ότι ο ημερήσιος μέσος όρος της επαγγελματικής απασχόλησης των ανδρών - συζύγων της πρώτης ομάδας είναι μεγαλύτερος από αυτόν της δεύτερης πιθανόν να δικαιολογεί το γεγονός, ότι οι άνδρες - σύζυγοι συμβάλλουν λιγότερο στην ανάληψη οικογενειακών ευθυνών - φροντίδα παιδιών, κατανομή εργασιών στο νοικοκυριό - έναντι εκείνων της δεύτερης ομάδας .

Επισημάνθηκε, σύμφωνα με την υποκειμενική εκτίμηση των ερωτώμενων πως η πλειοψηφία τόσο της πρώτης ομάδας όσο και της δεύτερης θεωρούν τα χρήματα που εισέρχονται στα νοικοκυριά τους περίπου αρκετά για να ικανοποιήσουν τις απαιτούμενες ανάγκες των νοικοκυριών τους (46% - 60% αντίστοιχα) ενώ η μειοψηφία και των δύο χαρακτηρίζουν την οικονομική τους κατάσταση αρκετά ικανοποιητική (24%, 24%). Παρόλα αυτά βρέθηκε και για τις δύο ομάδες, ότι ένα ποσοστό των μελών τους (εκτός των γονέων) καλύπτουν προσωπικά τους έξοδα με δικές τους δαπάνες (22% - 24%), χωρίς να επιβαρύνουν τον οικογενειακό προϋπολογισμό.

Επιπλέον, ένα μέρος των συγκεκριμένων μελών, εκτός από τα προσωπικά τους έξοδα, συμβάλλουν και στα οικονομικά έξοδα του νοικοκυριού τους. Από την άλλη πλευρά όμως, υπάρχουν και νοικοκυριά, τα οποία επιβαρύνονται οικονομικά με τη συντήρηση ατόμων που διαμένουν εκτός νοικοκυριού τους (8% - 14%), όπου η πλειοψηφία αυτών είναι τα παντρεμένα παιδιά τους.

Επίσης, όσον αφορά τα ακίνητα και κινητά περιουσιακά στοιχεία των εν λόγω νοικοκυριών καταγράφηκε, πως η πλειοψηφία και των δύο ομάδων διαμένει σε ιδιόκτητη - βασική - κατοικία (84% - 80%), ενώ η μειοψηφία αυτών συντηρούν και δεύτερη κατοικία εκτός από τη βασική τους (24% - 18%). Επιπλέον η πλειοψηφία αυτών των ομάδων κατέχουν μόνο ένα μεταφορικό μέσο (60% - 48%), ενώ υπάρχουν και νοικοκυριά που δεν κατέχουν κανένα (4% - 12%).

Επίσης τα νοικοκυριά της πρώτης ομάδας διαθέτουν οικοσκευές, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως βασικές - απαραίτητες αλλά και μη βασικές (54%), ενώ

της δεύτερης κατέχει συσκευές που ανήκουν όχι μόνο στην κατηγορία των βασικών - μη βασικών αλλά και πολυτελείας.

Ακόμη διαπιστώθηκε, πως στο μεγαλύτερο μέρος τους και οι δύο ομάδες δαπανούν, εβδομαδιαίως για χαρτζιλίκι των παιδιών τους, ηλικίας έως δεκαοκτώ χρονών ελάχιστα χρήματα, περίπου 500 δραχμές (40% - 40%) και, επίσης για τα παιδιά άνω των δεκαοκτώ χρονών περίπου 1.500 δραχμές (58% - 66%).

Για τις προμήθειες των ειδών διατροφής διαπιστώθηκε, πως στην πρώτη ομάδα υπάρχει ίση συμμετοχή των συντρόφων του νοικοκυριού (38%) ενώ αντίστοιχα για την πλειοψηφία της δεύτερης ομάδας αποτελεί αποκλειστικό έργο της γυναίκας συζύγου του κάθε νοικοκυριού (44%). Το γεγονός, ότι στην πλειοψηφία της πρώτης ομάδας η αγορά των ειδών διατροφής του νοικοκυριού γίνεται με ίση συμμετοχή των συντρόφων, ενώ στη δεύτερη είναι αποκλειστικά έργο της γυναίκας - συζύγου, ενδεχομένως οφείλεται (όπως πολλές ερωτώμενες - σύζυγοι της πρώτης ομάδας ανέφεραν), στο ότι δεν κατέχουν δίπλωμα οδήγησης ή δεν έχουν δεύτερο αυτοκίνητο, ώστε να το χρησιμοποιούν εφόσον ο άνδρας - σύζυγος τους χρησιμοποιεί το πρώτο, για να εξυπηρετηθεί στην εργασία του. Επίσης τόσο η πλειοψηφία της πρώτης όσο και της δεύτερης ομάδας αγοράζουν τα είδη διατροφής τους από κεντρικό super-market (74% - 54%), ενώ η συχνότητα αυτών πάλι και για τις δύο ομάδες είναι μία φορά την εβδομάδα (52% - 50%) και τα είδη διατροφής που προμηθεύονται είναι αποκλειστικά φρέσκα (64% - 74%). Τέλος η πλειοψηφία και των δύο ομάδων μαγειρεύει κάθε μέρα (76% - 70%) ενώ υπάρχουν και νοικοκυριά που μαγειρεύουν δύο φορές την ημέρα (14% - 16%) και οικογένειες που μαγειρεύουν δύο με τρεις φορές την εβδομάδα (10% - 14%).

Σχετικά με την διατροφή των μελών των νοικοκυριών σε χώρους εκτός οικίας τους , η πλειοψηφία του πρώτης ομάδας αντιπροσωπεύεται από το αντρόγυνο της οικογένειας (28%) και ακολουθούν τα παιδιά τους (24%) ενώ στη δεύτερη ομάδα η πλειοψηφία αυτών που διατρέφονται εκτός νοικοκυριού ανήκει σε όλη την οικογένεια (28%) και ακολουθεί αποκλειστικά η διατροφή μόνο των παιδιών (18%). Επιπλέον βρέθηκε πως η πλειοψηφία και των δύο ομάδων ακολουθεί την εκτός νοικοκυριού διατροφή μόνο σε περιπτώσεις εξόδου - ψυχαγωγίας (44% - 46%) και ακολουθούν οι χώροι εργασίας - σχολείου (24% - 16%). Ακόμη διαπιστώθηκε πως η πλειοψηφία της πρώτης ομάδας διαλέγει αυτόν τον τρόπο διατροφής λιγότερο από τέσσερις φορές την εβδομάδα (30%). Η συχνότητα αυτή δικαιολογείται και απ' την οικονομική κατάσταση της πρώτης ομάδας που

είναι καλύτερη από αυτή της δεύτερης. Στη δεύτερη ομάδα η διατροφή εκτός νοικοκυριού δεν παρατηρείται περισσότερο από δέκα φορές το χρόνο (28%). Ας σημειωθεί ότι η πλειοψηφία και των δύο ομάδων επιλέγουν όλα τα είδη διατροφής κατά την έξοδό τους.

Τέλος βρέθηκε, πως και οι δύο ομάδες επιλέγουν την εκτός νοικοκυριού διατροφή κυρίως τις βραδινές και απογευματινές ώρες (32% - 46%) . Οι ώρες αυτές μπορούν να δικαιολογηθούν από το γεγονός ότι και οι δύο ομάδες διατρέφονται εκτός νοικοκυριού τους κυρίως στην έξοδο, δηλαδή κατά τις απογευματινές - βραδινές ώρες).

Για τη διατροφή των μελών του κάθε νοικοκυριού, η οποία πραγματοποιείται μέσα στο νοικοκυριό καταγράφηκε πως η πλειοψηφία και των δύο ομάδων καταναλώνει αποκλειστικά σπιτική διατροφή (52% - 56%) και επιπλέον ότι τα μέλη της πρώτης ομάδας διατρέφονται κυρίως μεσημέρι και βράδυ (76%), ενώ της δεύτερης ομάδας καλύπτουν όλα τα διατροφικά γεύματα της ημέρας (56%).

Επιπλέον παρατηρήθηκε πως στην πλειοψηφία τους τα μέλη του νοικοκυριού και των δύο ομάδων δε διατρέφονται μαζί (66% - 84%) και αιτιολογήθηκε (και από τις δύο ομάδες) ως αποτέλεσμα της επαγγελματικής απασχόλησης ορισμένων μελών του νοικοκυριού (52% - 82%) και λιγότερο λόγω σχολείου και άλλων παραγόντων (36% - 16%). Επιπλέον παρατηρήθηκε πως η πλειοψηφία των μελών και των δύο ομάδων διατρέφονται όλα μαζί κυρίως Σαββατοκύριακα - αργίες - γιορτές και βράδια (44% - 46%), την ίδια άποψη στηρίζουν και οι Riotrkowski (1978) και Taylor Nelson (1993a).

Ενώ, τέλος στην περίπτωση που εργάζεται η γυναίκα - σύζυγος ή όχι αποδείχτηκε ότι και στις δύο ομάδες το μαγείρεμα αποτελεί αποκλειστικά έργο της ίδιας (62% - 62%) ενώ αξιοσημείωτο είναι το γεγονός, ότι στη δεύτερη ομάδα υπάρχει κάποιο ποσοστό, άνδρες - σύζυγοι (16%) που μαγειρεύουν, ενώ στην πρώτη ομάδα δεν παρατηρήθηκε κάτι ανάλογο.

Σχετικά με το μέσο όρο ισοδύναμων που καταναλώνει κάθε μέλος νοικοκυριού απ' την κάθε ομάδα τροφίμων βρέθηκε, πως οι διαφορές κατανάλωσης μεταξύ των δύο ομάδων δεν είναι ιδιαίτερα σημαντικές αφού για την ομάδα του γάλακτος και του κρέατος παρατηρήθηκε διαφορά περίπου ενός ισοδύναμου υπέρ της πρώτης ομάδας (1.5- 1, 2 και 2 - 1.5 αντίστοιχα), ενώ για τις ομάδες των λαχανικών, φρούτων και του ψωμιού παρατηρήθηκε σχεδόν ο ίδιος μέσος όρος κατανάλωσης ανά άτομο (2.5 - 2, 2 - 2 και 2.5 - 2.5 αντίστοιχα). Αξίζει να σημειωθεί εν τούτοις η μεγάλη

ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΔΙΑΙΤΑ

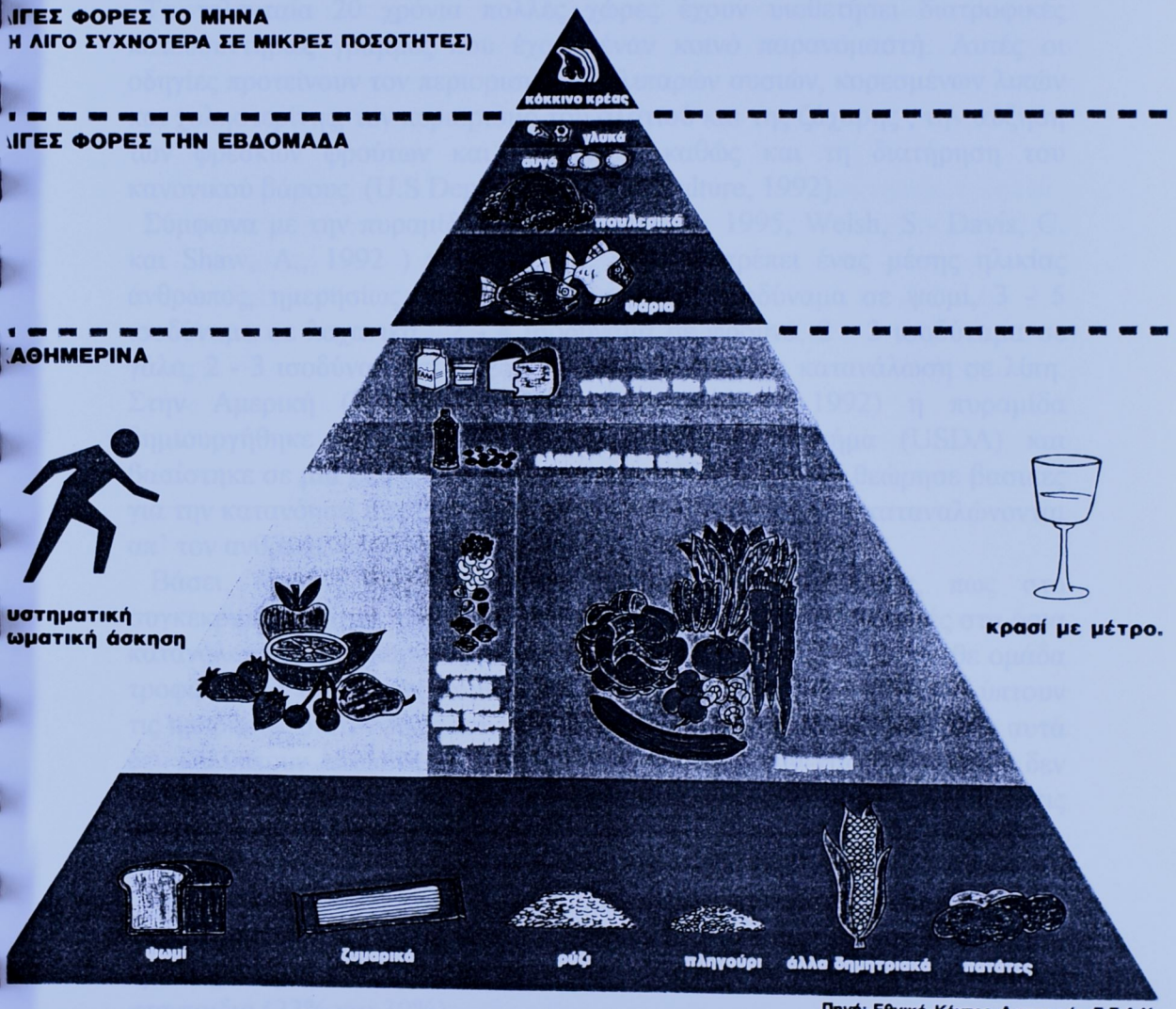

Πηγή: Εθνικό Κέντρο Διατροφής Ε.Σ.Δ.Υ.

ΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ

διαφορά για την ομάδα των λιπών που είναι σχεδόν διπλάσια στη δεύτερη ομάδα (2.5 - 4).

Η πλειοψηφία και των δύο ομάδων αποκρίθηκε, σύμφωνα με την υποκειμενική τους εκτίμηση πως , είναι ευχαριστημένη με την διατροφή του νοικοκυριού τους (52% και 62%), ενώ η πλειοψηφία των νοικοκυριών και των δύο ομάδων, τα οποία απάντησαν πως δεν είναι ευχαριστημένα με την ημερήσια διατροφή των μελών τους, εξήγησαν αυτή τη δυσαρέσκειά τους ως συνάρτηση του εισοδήματός τους, των διατροφικών συνηθειών - προτιμήσεων και των ασθενειών ορισμένων μελών του νοικοκυριού τους.

Τα τελευταία 20 χρόνια πολλές χώρες έχουν υιοθετήσει διατροφικές κατευθυντήριες γραμμές που έχουν έναν κοινό παρανομαστή. Αυτές οι οδηγίες προτείνουν τον περιορισμό των λιπαρών ουσιών, κορεσμένων λιπών και χοληστερίνης, τον περιορισμό του αλατιού και της ζάχαρης , την αύξηση των φρέσκων φρούτων και λαχανικών καθώς και τη διατήρηση του κανονικού βάρους (U.S Department of Agriculture, 1992).

Σύμφωνα με την πυραμίδα (Σιμοπούλου, Α., 1995, Welsh, S.- Davis, C. και Shaw, A., 1992) παρατηρείται, πως θα πρέπει ένας μέσης ηλικίας άνθρωπος, ημερησίως να καταναλώνει 3 - 6 ισοδύναμα σε ψωμί, 3 - 5 ισοδύναμα σε λαχανικά , 2 - 4 ισοδύναμα σε φρούτα, 2 - 3 ισοδύναμα σε γάλα, 2 - 3 ισοδύναμα σε κρέας, ενώ τέλος ελάχιστη κατανάλωση σε λίπη. Στην Αμερική (U.S Department of Agriculture, 1992) η πυραμίδα δημιουργήθηκε απ' το Αμερικάνικο Γεωργικό Τμήμα (USDA) και βασίστηκε σε μία σειρά ερευνών, που η αρμόδια επιτροπή θεώρησε βασικές για την κατανόηση των θρεπτικών ουσιών που θα πρέπει να καταναλώνονται απ' τον ανθρώπινο οργανισμό.

Βάσει, λοιπόν της διατροφικής πυραμίδας παρατηρούμε, πως στο συγκεκριμένο δείγμα η πρώτη ομάδα βρίσκεται, σε γενικές γραμμές στα όρια κατανάλωσης των απαραίτητων ημερήσιων ισοδύναμων απ' την κάθε ομάδα τροφίμων. Εν συγκρίσει, τα μέλη της δεύτερης ομάδας, μπορεί να καλύπτουν τις ημερήσιες διατροφικές τους ανάγκες σε φρούτα και ψωμί, παρ' όλα αυτά δεν καλύπτουν απόλυτα τις ανάγκες τους σε γάλα (αν και στατιστικώς δεν υπάρχει διαφορά) απ' τη μια πλευρά, ενώ υπερβαίνουν κατά πολύ τις ανάγκες τους σε λίπη.

Για τη σχέση των ομάδων με τον αθλητισμό διαπιστώθηκε, ότι η πλειοψηφία (62% - 54%) και των δύο δεν ασχολούνται με καμία αθλητική δραστηριότητα, ενώ η πλειοψηφία των αθλούμενων μελών ανήκει κυρίως στα παιδιά (22% και 30%).

Η κατάσταση υγείας και των δύο ομάδων μπορεί να χαρακτηριστεί καλή, αφού η πλειοψηφία τους δεν πάσχει από κανένα νόσημα (64% και 66%) ενώ η μειοψηφία αυτών πάσχει κυρίως από αρτηριακή υπέρταση και καρδιοπάθειες (64% και 20% αντίστοιχα) για την πρώτη ομάδα, ενώ η δεύτερη πάσχει κυρίως από καρδιοπάθειες και αρτηριακή υπέρταση (62% και 30% αντίστοιχα). Όσον αφορά τα παραπάνω ο Havens (1980), ομοίως υποστηρίζει ότι, οι γυναίκες που δουλεύουν έχουν περισσότερες πιθανότητες ανάπτυξης στεφανιαίας νόσου, λόγω των διπλών ευθυνών τους εργασίας - νοικοκυριού. Επιπλέον για την πρώτη ομάδα τα μέλη των νοικοκυριών, τα οποία έχουν κάποιο πρόβλημα υγείας είναι κυρίως και οι δύο σύζυγοι της οικογένειας και ακολουθούν αποκλειστικά οι γυναίκες - σύζυγοι (12% και 10%), ενώ στη δεύτερη ομάδα η πλειοψηφία αυτών που πάσχουν είναι οι γυναίκες - σύζυγοι και ακολουθούν αποκλειστικά οι άνδρες - σύζυγοι της ομάδας (14% - 12%).

Επιπλέον διαπιστώθηκε, πως η πλειοψηφία και των δύο ομάδων καπνίζει (72% και 80%), ενώ το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που καπνίζουν αναλογεί για την πρώτη ομάδα κυρίως και στους δύο συζύγους του νοικοκυριού και ακολουθεί αποκλειστικά το κάπνισμα των ανδρών - συζύγων (22% και 20% αντίστοιχα), ενώ στη δεύτερη ομάδα η πλειοψηφία αυτών που καπνίζουν ανήκει στους άνδρες - συζύγους και ακολουθούν οι γυναίκες - σύζυγοι του κάθε νοικοκυριού (30% και 18% αντίστοιχα).

Ακόμη η πλειοψηφία των καπνιστών και των δύο ομάδων κάνει χρήση καπνού κάθε μέρα (68% και 78%), ενώ καπνίζουν στην μεν πρώτη ομάδα κατά μέσο όρο είκοσι τσιγάρα ημερησίως και στη δεύτερη ομάδα τριάντα τσιγάρα ημερησίως (28% - 28%).

Η πλειοψηφία και των δύο ομάδων καταναλώνει οινοπνευματώδη ποτά (86% - 82%). Στη μεν πρώτη ομάδα κυρίως οι άνδρες - σύζυγοι (50%), ενώ στη δεύτερη και οι δύο σύζυγοι του νοικοκυριού (26%). Επιπλέον διαπιστώθηκε πως τα άτομα της πρώτης ομάδας καταναλώνουν κυρίως κρασί - μπύρα και ούζο (44%), ενώ της δεύτερης κρασί - μπύρα - ούζο - ουϊσκι και βότκα (40%). Επίσης η συχνότητα κατανάλωσης και στις δύο ομάδες, κατά μέσο όρο βρέθηκε μία με δύο φορές την εβδομάδα, ενώ η ποσότητα κατανάλωσης για την πρώτη ήταν 4 έως 5 ποτήρια, και για τη δεύτερη 2 έως 3 ποτήρια.

Στα σημερινά Δυτικά κράτη, η άσκηση δεν αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση επιβίωσης, καταναλώνουμε διαφορετικές τροφές από εκείνες που είναι διαθέσιμες για τα άλλα θηλαστικά και εκθέτουμε τον εαυτό μας σε βλαβερούς παράγοντες, όπως το αλκοόλ και τον καπνό, με αποτέλεσμα να

υπερβούμε τα επιδημιολογικά όρια και να φτάσουμε στο έσχατο σημείο, όπου διαταραχές όπως η παχυσαρκία, ο διαβήτης, η υπέρταση και ορισμένες μορφές καρκίνου αποτελούν σύνηθες φαινόμενο (Eaton, S, Konner, M. - Shostak, M., 1988).

Αξιολογώντας, λοιπόν τη φυσική κατάσταση των ατόμων , (κάπνισμα, άθληση, παθήσεις, ποτό κ.α.) σε συνδυασμό με τον ημερήσιο μέσο όρο κατανάλωσης τροφίμων από τις διάφορες ομάδες, μπορούμε να διαπιστώσουμε ότι η φυσική κατάσταση των εν λόγω ομάδων χαρακτηρίζεται μέτρια εφόσον μόνο η μειοψηφία αυτών ασχολείται με κάποια αθλητική δραστηριότητα και έχει κάποιο πρόβλημα υγείας ενώ η πλειοψηφία αυτών είναι καπνιστές και χρήστες οινοπνευματωδών ποτών ενώ παράλληλα δεν καλύπτουν σε ικανοποιητικό βαθμό τις ημερήσιες διατροφικές τους ανάγκες.

Τέλος όσον αφορά τις συσχετίσεις που πραγματοποιήθηκαν για να εξακριβωθεί η αλληλεξάρτηση ή όχι μεταξύ των παρακάτω χαρακτηριστικών επαγγελματικής απασχόλησης και i) είδη διατροφής , ii) συχνότητα μαγειρέματος, iii) διατροφή μελών εκτός νοικοκυριού iv) πιθανή δυσαρέσκεια για την οικογενειακή διατροφή, αποδείχτηκε πως τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά δεν εξαρτώνται από την επαγγελματική απασχόληση της μητέρας.

Επιπλέον στις συγκρίσεις που πραγματοποιήθηκαν για να εξακριβωθεί η στατιστική ομοιότητα ή όχι των ημερήσιων μέσων όρων κατανάλωσης στα ισοδύναμα όλων των ομάδων τροφίμων παρατηρήθηκε πως : Για τους ημερήσιους μέσους όρους κατανάλωσης ισοδύναμων α) ψωμιού, β)φρούτων, γ) λαχανικών, δ) κρέατος και στ) γάλακτος δεν υπήρξε στατιστική διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων του δείγματος ενώ για την ομάδα των λιπών βρέθηκε στατιστική διαφορά (2η ομάδα υπερβαίνει κατά πολύ τα όρια ημερήσιας κατανάλωσης).

7. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

- Ο συνολικός πληθυσμός μεταξύ των δύο ομάδων δεν παρουσιάζει ιδιαίτερη διαφορά. Επίσης οι οικογένειες και των δύο ομάδων έχουν κατά μέσο όρο δύο παιδιά, έπονται οι οικογένειες με ένα παιδί και τέλος εκείνες με τρία παιδιά ή άνω . Επιπλέον οι παρατηρούμενοι μέσοι όροι ηλικιών και το ποσοστό των οικογενειών με κανένα παιδί διαπιστώθηκαν ελαφρώς μικρότεροι στο πρώτο δείγμα έναντι του δευτέρου.

- Η ανάληψη των οικογενειακών ευθυνών και συγκεκριμένα η φροντίδα των παιδιών και η κατανομή των εργασιών στο νοικοκυριό αποτελεί και στις δύο ομάδες κυρίως έργο της γυναίκας - συζύγου. Η συμβολή της μητέρας στην πρώτη ομάδα εν τούτοις είναι σαφώς μεγαλύτερη απ' ότι στη δεύτερη. Όμως η ίση συμμετοχή των συντρόφων στην ανάληψη των οικογενειακών ευθυνών καταλαμβάνει μεγαλύτερο ποσοστό στη δεύτερη ομάδα.

- Το μορφωτικό επίπεδο των γυναικών - συζύγων στη δεύτερη ομάδα είναι ξεκάθαρα ανώτερο της πρώτης (καλύπτουν όλο το φάσμα εκπαίδευσης ενώ της πρώτης περιορίζονται κατά κύριο λόγο στις γνώσεις του δημοτικού). Εν αντιθέσει οι άνδρες - σύζυγοι της πρώτης ομάδας παρουσιάζουν μορφωτικό επίπεδο ανώτερο από αυτό της δεύτερης. Τόσο, όμως στην πρώτη όσο και στην δεύτερη ομάδα δεν παρατηρήθηκαν αναλφάβητα άτομα γυναίκες ή άνδρες.

- Παρατηρήθηκε, πως η πλειοψηφία των γυναικών - συζύγων της δεύτερης ομάδας εργάζονται ως υπάλληλοι γραφείου ή είναι επιστήμονες - ελεύθεροι επαγγελματίες, ενώ ο ημερήσιος όρος επαγγελματικής απασχόλησής τους είναι 6 έως 8 ώρες. Επιπλέον επισημάνθηκε, ότι οι άνδρες σύζυγοι της πρώτης ομάδας εργάζονται κυρίως ως ελεύθεροι επαγγελματίες - μη επιστήμονες και υπάλληλοι γραφείου, ενώ της δεύτερης ομάδας είναι τεχνικοί υπάλληλοι, υπάλληλοι γραφείου ή ελεύθεροι επαγγελματίες - μη επιστήμονες ενώ τέλος ο ημερήσιος μέσος όρος απασχόλησης της πρώτης ομάδας είναι από 12 ώρες και άνω της δεύτερης από 8 έως 12 ώρες.

- Παρά την υποκειμενική εκτίμηση και των δύο ομάδων που θεωρούν, ότι τα χρήματα που εισέρχονται στα νοικοκυριά τους είναι περίπου αρκετά για να ικανοποιήσουν τις απαιτούμενες ανάγκες των νοικοκυριών τους , η αντικειμενική εκτίμηση των οικονομικών στοιχείων έδειξε καλύτερη οικονομική κατάσταση της πρώτης ομάδας.

- Όσον αφορά τις προμήθειες των ειδών διατροφής και στις δύο ομάδες παρουσίασαν τα ίδια χαρακτηριστικά με μικρή διαφορά. Η αγορά ειδών διατροφής στη δεύτερη ομάδα είναι αποκλειστικά έργο της γυναίκας - συζύγου, ενώ στην πρώτη συμβάλλει και ο άνδρας - σύζυγος. Η πλειοψηφία και των δύο ομάδων μαγειρεύουν κάθε μέρα αλλά το ποσοστό των νοικοκυριών της δεύτερης ομάδας, που μαγειρεύει δύο με τρεις φορές την εβδομάδα είναι μεγαλύτερο από αυτό της πρώτης ομάδας (συμπεράσματα, που πιθανόν μας εκπλήσσουν περιμένοντας, αφού αναμενόμενο ίσως ήταν το αντίστροφο στην συγκεκριμένη σχέση).

- Σχετικά με τις ώρες, το μέρος και το είδος διατροφής που επιλέγουν τα νοικοκυριά και στις δύο ομάδες είναι κοινό (ψυχαγωγία, βραδινές ώρες, ταβέρνα, fast - food, τοστ). Η διαφορά έγκειται στα άτομα των νοικοκυριών, που επιλέγουν τη διατροφή εκτός οικίας τους και στη συχνότητα, με την οποία τα συγκεκριμένα άτομα διατρέφονται εκτός νοικοκυριού (κυρίως οι σύζυγοι της οικογένειας - περίπου τρεις φορές την εβδομάδα, όλη η οικογένεια - όχι περισσότερο από δέκα φορές το χρόνο, για την πρώτη και δεύτερη ομάδα αντίστοιχα). Ενώ τέλος, αξιοσημείωτο είναι, πως η πλειοψηφία των μελών και των δύο ομάδων, που επιλέγουν και την εκτός νοικοκυριού διατροφή δεν ακολουθούν αποκλειστικά αυτού του είδους τη διατροφή αλλά και την εντός νοικοκυριού τους (84% - 76%).

- Και οι δύο ομάδες παρουσιάζουν τα ίδια χαρακτηριστικά, όσον αφορά το είδος διατροφής, που καταναλώνεται εντός νοικοκυριού (σπιτική), τη συχνότητα, όπου διατρέφονται τα μέλη του κάθε νοικοκυριού μαζί (Σαββατοκύριακα - αργίες γιορτές - βράδια), το λόγο όπου δεν διατρέφονται όλα τα μέλη μαζί (επαγγελματική απασχόληση ορισμένων μελών). Το μαγείρεμα αποτελεί έργο της γυναίκας - συζύγου αλλά επιπλέον στη δεύτερη ομάδα αποτελεί και έργο μόνο του άνδρα - συζύγου. Η διαφορά αφορά τις ώρες, όπου διατρέφονται τα μέλη του

κάθε νοικοκυριού (μεσημέρι - βράδυ για την πρώτη, και όλη την ημέρα για την δεύτερη ομάδα).

- Βάσει, λοιπόν της διατροφικής πυραμίδας παρατηρούμε, πως στο συγκεκριμένο δείγμα η πρώτη ομάδα βρίσκεται, σε γενικές γραμμές στα όρια κατανάλωσης των απαραίτητων ημερήσιων ισοδύναμων απ' την κάθε ομάδα τροφίμων. Εν συγκρίσει, τα μέλη της δεύτερης ομάδας, μπορεί να καλύπτουν τις ημερήσιες διατροφικές τους ανάγκες σε φρούτα και ψωμί, παρ' όλα αυτά δεν καλύπτουν απόλυτα τις ανάγκες τους σε γάλα (αν και στατιστικώς δεν υπάρχει διαφορά) απ' τη μια πλευρά, ενώ υπερβαίνουν κατά πολύ τις ανάγκες τους σε λίπη.

- Η μειοψηφία και των δύο ομάδων ασχολείται με τον αθλητισμό και πρόκειται κυρίως για τα παιδιά. Επιπλέον η μειοψηφία των ομάδων έχει κάποια προβλήματα υγείας. Στην πρώτη ομάδα είναι κυρίως η αρτηριακή πίεση και ακολουθούν οι καρδιοπάθειες, ενώ στη δεύτερη ομάδα είναι κυρίως οι καρδιοπάθειες και ακολουθεί η αρτηριακή πίεση. Τέλος, στην πρώτη ομάδα τα φιλάσθενα άτομα είναι κυρίως και οι δύο σύζυγοι ή αποκλειστικά οι γυναίκες - σύζυγοι, ενώ στη δεύτερη οι γυναίκες - σύζυγοι ή μόνο οι άνδρες - σύζυγοι του κάθε νοικοκυριού.

- Η πλειοψηφία των ατόμων και στις δύο ομάδες, καπνίζει κάθε μέρα. Οι διαφορές επισημαίνονται στο ότι για την πρώτη ομάδα οι καπνιστές είναι κυρίως και οι δύο σύζυγοι του κάθε νοικοκυριού, ενώ για τη δεύτερη κυρίως οι άνδρες - σύζυγοι. Επιπλέον, οι καπνιστές της πρώτης ομάδας καταναλώνουν κατά μέσο όρο 20 τσιγάρα ενώ της δεύτερης 30 τσιγάρα.

- Όσον αφορά το είδος, τη συχνότητα και την ποσότητα κατανάλωσης οινοπνευματωδών ποτών δεν υπάρχει ουσιώδεις διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων.

- Η φυσική κατάσταση (μειωμένη άθληση, αυξημένο κάπνισμα - αλκοόλ) των μελών της δεύτερης ομάδας σε συνδυασμό με τις διατροφικές τους συνήθειες (αυξημένη κατανάλωση σε λίπη) συνδράμουν στην αύξηση των πιθανοτήτων, παρουσίασης χρόνιων εκφυλιστικών ασθενειών στα συγκεκριμένα άτομα.

- Τέλος όσον αφορά τις συσχετίσεις, που πραγματοποιήθηκαν για να εξακριβωθεί η αλληλεξάρτηση ή όχι μεταξύ των παρακάτω χαρακτηριστικών : επαγγελματικής απασχόλησης και i) είδη διατροφής (εντός νοικοκυριού), ii) συχνότητα μαγειρέματος, iii) διατροφή μελών εκτός νοικοκυριού και iv) πιθανή δυσαρέσκεια για την οικογενειακή διατροφή, αποδείχτηκε, πως τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά (i - iv) δεν εξαρτώνται από την επαγγελματική απασχόληση της μητέρας.

  Επιπλέον στις συγκρίσεις που πραγματοποιήθηκαν για να εξακριβωθεί η στατιστική ομοιότητα ή όχι των ημερήσιων μέσων όρων κατανάλωσης στα ισοδύναμα όλων των ομάδων τροφίμων παρατηρήθηκε πως : Για τους ημερήσιους μέσους όρους κατανάλωσης ισοδύναμων α) ψωμιού, β)φρούτων, γ) λαχανικών, δ) κρέατος και στ) γάλακτος δεν υπήρξε στατιστική διαφορά μεταξύ των δύο ομάδων του δείγματος ενώ για την ομάδα των λιπών βρέθηκε στατιστική διαφορά (2η ομάδα υπερβαίνει κατά πολύ τα όρια ημερήσιας κατανάλωσης).

Συμπερασματικά λοιπόν, μπορούμε να καταλήξουμε, πως οι μητέρες ανταποκρίνονται στα καθήκοντα τους και κυρίως στην ανατροφή των παιδιών τους και στην φροντίδα του νοικοκυριού τους ανεξάρτητα απ' το αν εργάζονται ή όχι. Η εργασία δεν αποτελεί γι' αυτές ανασταλτικό παράγοντα στην επίτευξη των επαγγελματικών τους στόχων, αφ' ενός και αφ' ετέρου δεν τις εμποδίζει να είναι συνεπής στις υποχρεώσεις τους απέναντι στην οικογένειά τους και στην κοινωνία.

Επομένως, η διαφορά έγκειται στο γεγονός , ότι οι εργαζόμενες μητέρες επωμίζονται όχι μόνο τεράστιες αλλά και πολλαπλές ευθύνες.

8. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγλική

Ahlstromand, J.(1990)
School Children's Preferences For Food Combinations. Food Quality and Preference, 2, 155-165.

Assael, H.(1992)
Consumer Behaviour,4th edn, PWS-Kent Publishing Company, Boston.

Barret, N.S. (1979)
Women in the job market : Occupations, earnings and Career opportunities.Pp.31-61 in R.E. Smith (Ed),The subtle revolution : Women at work, Washington.

Becker, G.S. (1975)
The Economic Approach to Human Behavior. University of Chicago Press, Chicago.

Bergman, V. RNM[a] - Larsson, S., RNM[a] - Lamberg, H., RhD[a]oller, A., PhD[a] and Marild, S., PhD, MDb. (1992)
A Survey of Swedish Mother's Views on Breastfeeding and Experiences of Social and Professional Support. Pp 47-58 in Gothenburg College of Health and Caring Sciences and Department of Pediatrics, University of Goteborg, Sweden.

Birch,L.L.(1993)
Children, Parents and Food. British Food journal, 9, 11-15.

Brandel, F.(1973)
Capitalism and Material Life,1400-1800.Weidenfeld and Nicolson, London.

Brondfenbrenner, U. and Crouter, A.C.(1982)
Work and Family through time and Space. Pp.39-83 in S.B Kamarman and Cheryl, D. Hayes (Eds),Families that work: Children in a changing world, Washington.

Card, J. J.-Steel, L. and Abeles, R. P.(1980)
Sex differences in realization of individual potential for achievement. Journal of Vocational Behavior, 17, 1-21.

Charles, N. and Kerr, M. (1990)
Gender and Age Difference in Family Food Consumption. In J. Aderson and M. Ricci (eds), Society and social science: A Reader, The Open University, Milton Keynes.

Eaton, S. - Konner, M. - Shostak, M. (1988)
Stone agers in the Fast Lane Chronic Degenerative Diseases in Evolutionary Perspective. Pp. 84, the American journal of medicine, U.S.A.

Elder, G.H. (1974)
Children of the great depression: Social Change in life experience. University of Chicago Press, Chicago.

Farell, M.P. and Rosenberg, S. (1981)
Men at mid-life: Auburn House, Boston.

Featherman, D.L. (1980)
Schooling and occupational careers: Constancy and change in worldly success. Pp.675-738 in O.G. Brim, Jr. and J. Kagan, Constancy and change in human development, Harvard University Press, Cambridge.

Featherman, D.L., and Hayser, R.M. (1976)
Sexual irregularities and socioeconomic achievement in the American sociological Review, 41, 462-483, U.S.A.

Feree, M.M. (1976)
Working class jobs, Social Problems, 23, 431-441.

Gecas, V. (1979)
The influence of social class on socialization.Pp.365-404 in W,Burr,R.Hill and I.L Reiss. Contemporary theories about the Family, New York.

Ghez, G.R. and Becker, G.S. (1975)
The allocation of time and goods over the life cycle. National Bureau of Economic Research, New York.

Hamosh, PhD - Ellis, L. - Pollock, D - Henderson, T. and Hamosh, P. (1996)
Breastfeeding and the Working Mother: Effect of time and Temperature of Short-term Storage on Proteolysis, Lipolysis and Bacterial Growth in milk. Pediatrics, 97, 492-493, Sweden.

Harris, L. and Associates, Inc. (1981)
Families at work : Strengths and strains. The General Mills American Family Report, Minneapolis.

Hartley, R.E. (1961)
Aspects of child behavior in relation on maternal employment. University Park.

Havens, E.M. (1973)
Women, Work and Wedlock: A note on Female marital patterns in the American Journal of Sociology, 78, 975 - 981,U.S.A.

Hayghe, H.(1979)
Working wives' contributions to Family income in 1977.Monthly Labor Review, U.S. Dept. of Labor,102,62-64.

Hoffman, L.W. (1974)
Effects on child.Pp.126-166 in L.W. Hoffman and F.L.Nye, Working mothers, San Francisco.

Hoffman, L.W.(1980).
Effects of maternal employment on Children.Pp.47-54 in C.P. Haynes, Work, Family and Community: Summery proceedings of an ad hoc meeting, DC: National Academy of Sciences, Washington.

Holmstrom, L.L. (1972)
The two - career Family, MA: Schenkman Publishing, Boston.

Hunt, J.G. and Hun, L.L.(1981)

Dual career Families: Vanguard of the future or residue of the past? Meeting of the American Sociological Association, U. S. A.

Johnson, R., PhP, MPH - Smiciklas, H., PhD - Crouter, A., PhD and Willits, F., PhD. (1988)
Maternal Employment and the Quality of Young Children's Diets: Empirical Evidence Based on the 1987-1988.Nationwide Food Consumption Survey, American Academy of Pediatrics, Burlington.

Kahn, E.M.(1968)
Sociometric variables, paternal identification and sons' interests, Ph.D. Columbia University.

Kamerman, S.B.(1980)
Parenting in an unresponsive society. Free press, New York.

Kanter, R.M. (1977b)
Men and women of the corporation. Basic Books, New York.

King, S.(1985)
The British Meal. Pp.160-167, Admap.

Komarovsky, M.(1972)
Blue-collar marriage. Random House, New York.

Lorence, J. and Mortimer, J.T(1981)
Work experience and work involvement, Sociology of Work and Occupations, 8, 297-326.

Marshall, D. (1993)
Appropriate Meal Occasions : Understanding Conventions and Exploring Situational Influences on Food Choice. The International Review of Retail, Distribution and Consumer Research, 3, 279 - 301.

Miller, J. and Garrison, H.(1982)
Sex roles: The division on labor at home and in the workplace, Annual Review of Sociology, 8, 237- 262.

Mintel Leisure Intelligence (1993)
Cooking and Eating Habits, 4, 1 - 29.

Mortimer, J.T.(1980)
Occupation-Family linkages as perceived by men in the early stages of professional and managerial carreers.Pp.99-117 in Helena Z. Lopata, Research in the inter weave of social roles: Women and men, Volume, Greenwich.

Mortimer, J.T.- Hall, R. and Hill, R.(1978)
Husbands' occupational attributes as constraints on wives' employment. Sociology of Work and Occupations, 7, 285-313.

Mortimer, J.T. and Kumka, D.(1982)
A further examination of the occupational linkage hypothesis. Sociological Quarterly, 23, 3-16.

Mortimer, J.T. and Lorence, J.(1979a)
Occupational experience and the self-concept: A Longitudinal Study. Social Psychology Quarterly, 42, 307-323.

Mortimer, J.T. and Lorence, J.(1981)
Self-concept stability and change from late adolescence to early adulthood. Pp.5-42 in R.G, Greenwich.

National Commission on Working Women(1982)
A few facts about working women, Washington.

Nye, F.I. and Hoffman, L.W.(1963)
The employment mother in America, Chicago.

Oppenheimer, V.K.(1975)
The Sex-labeling of jobs. Pp. 307-325, S.S. Tangri and L.W. Hoffman, Women and achievement, Washington.

Pahl, J.M. and Pahl, R.E. (1973)
Managers and their wives, London.

Piotrkowski, C.S. (1978)
Work and Family System. Free Press, New York.

Pleck, J.H.(1977)
The work-family role system. Social Problems,24,417-427.

Pleck, J.H. and Rustad, M.(1980)
Husbands' and wives' time in family work and paid work in 1975-76 study of time use. Wellesley College for Research on Women.

Polit, H and Denise, F.(1979)
Working Women and Families, Beverly Hills.

Poloma,M.M. and Garland,T.N.(1971)
Familial roles and the professionally employed wife.Pp.741-761,Cambridge.

Quinn, R. and Staines, G.(1979)
Quality of employment Survey: 1977,University of Michigan.

Rapoport, R. and Rapoport, R.N. (1971)
Dual Career Families, Harmondsworth, Middlesex: Penguin Books.

Regan,M.C. and Roland,H.E.(1982)
A change of expectations and aspirations over the decade. Sociology of Education, 55, 223-228.

Rice, D.(1979)
Dual career marriage: Conflict and treatment. Free Press, New York.

Rosenfeld, R.(1979)
Women's Occupational Careers: Individual and structural explanations, 6, 283-311.

Rubin, L.B. (1976)
Worlds of pain: Life in the working-class family. Basic Books, New York.

Rubin,L.B. (1979)
Women of a certain age: The mid-life search for self. Harper Colophon Books, New York.

Sanders, K., Ph.D. (1994)
Correlates of Healthy Eating Habits in Low-Income Black Women and Latinos. Preventive medicine department of Pediatrics,23,781-787, California.

Scanzoni, J. (1970)
Opportunity and the Family. Free Press, New York.

Schorr, A.L. and Moen, P.(1979)
The single parent and public policy, 10,15-21.

Sennett, R. and Cobb, J. (1972)
The hidden injuries of class. Vintage Books, New York.

Sewell, W.H. - Hauser, R.M. and Wolf, W.C. (1980)
Sex, Schooling and occupational status. American Journal of Sociology, 86, 551-583, U.S.A.

Sexton, P.C. (1977)
Women and work, Washington.

Simopoulos, A. (1995)
The Mediterranean Food Guide : Greek Column Rather Than an Egyptian Pyramid. Pp. 30, Nutrition today, U. S. A.

Smith, R. (1979)
The movement of women into the labor force. Pp.1-29, Washington.

Spade, J.Z. (1981)
Understanding the interaction of work and family in dual-worker families. Paper presented at the Annual Meeting of the Society for the study of social Problems, Toronto.

Spenner, K.I. (1981)
Occupational role characteristics and intergenerational transmission, Sociology of work and occupations, 8,89-112.

Steinmetz, S.K. (1972)
Occupational Environment, Child rearing and dogmatism: Test of a linkage hypothesis. Presented American Sociological Association Annual Meeting.

Tangri, S. S. (1972)
Determinants of occupational role-innovation among College Women. Journal of Social Issues, 28,177-200.

Taylor, M.G. and Hartley, S. F. (1975)
The two-person career : A classic example, Sociology of work and occupations, 2,354-372.

Tucker, K. and Sanjur, D. (1988)
Maternal employment and child nutrition in Panama. School of Dietetics and Human Nutrition and Division of Nutritional Sciences, U. S. A.

Tucker, J.H.(1970)
Entrepreneurial environments and the emergence of achievement motivation in adolescent males. Sociometry, 33,147-165.

U.S. Census Bureau(1981)
Child support and alimony : 1978. Pp. 23, Washington.

U.S. Commission on Civil Rights(1982)
Unemployment and Underemployment among Blacks, Hispanics and Women, Clearinghouse Publication, Washington.

U.S. Department of Labor. Bureau of Labor Statistics (1980a)
Employment in perspective : Working women, Washington.

U.S. Department of Labor(1980b)
Perspectives on working women: A data book. Bureau of Labor statistics, Bulletin, 2080, Washington.

U.S. Department of Agriculture(1992)
Guide pyramid. Home and Garden Bulletin No. 252, Washington.

Vantier, J. -Luch, A. - Lecmte, E.-Artur, Y. and Herbeth, B.(1996)
Family Resemblance in Energy and Macronutrient Intakes: The Stanislas Family Study. International, EP : Demological Association, France.

Veninga, R. S. and Sprandley, J. P. (1981)
The work/stress connection : How to cope with job burnout, Boston.

Vineis, P. - Faggiano, F. - Ribolli, E. - Berino, F. - Pisani, P. and Crosignani, P. (1992)
Dietary habits, Interval migration and social class in a sample of a northern Italian population. Tumori, Milano.

Walshok, M. L. (1979)
Occupational values and family roles: Women in blue-collar and service occupations. Pp. 63-83, Beverly Hills.

Welsh, S.- Davis, C.-Shaw, A. (1992)
Development of the Food Guide Pyramid. Nutrition today, U. S. A.

Wilensky,H.L. (1960)
Works, careers and social integration. Integrational Social Science Journal.

Young, M. Willmott, P. (1973)
The Symmetrical Family. Pantheon, New York.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α Α :

ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

ΓΕΝΙΚΑ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΕΙΓΜΑΤΟΣ

$A_{1.}$ ΜΗ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ:

Πίνακας 1: Φύλο των μελών στις οικογένειες της ομάδας.

	Άτομα	**Ποσοστά**
Σύνολο	184	
Άρρενες - σύζυγοι	48	26%
Θήλεις -σύζυγοι	50	27.1%
Άρρενες - τέκνα	41	22.2%
Θήλεις - τέκνα	43	23.3%
Πατέρες συζύγων	1	0.5%
Μητέρες - συζύγων	1	0.5%

Πίνακας 2 : Μέσοι όροι ηλικιών στις οικογένειες της ομάδας.

Μέλη	**Μέσοι όροι**
Άρρενες - σύζυγοι	42.2
Θήλεις -σύζυγοι	38.9
Άρρενες - τέκνα	15.5
Θήλεις - τέκνα	15.4
Πατέρες συζύγων	71
Μητέρες - συζύγων	83

Πίνακας 3: Αριθμός παιδιών στις οικογένειες της ομάδας.

	Άτομα	**Ποσοστά**
Σύνολο	84	
Κανένα παιδί	6	7.1%
Ένα παιδί	10	11.9%
Δύο παιδιά	24	28.5%
τρία παιδιά	7	8.3%
τέσσερα παιδιά και άνω	2	2.3%

A_2. ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΕΣ ΜΗΤΕΡΕΣ

Πίνακας 1: Φύλο των μελών στις οικογένειες της ομάδας.

	Άτομα	Ποσοστά
Σύνολο	179	
Άρρενες - σύζυγοι	46	25.6%
Θήλεις -σύζυγοι	50	27.9%
Άρρενες - τέκνα	42	23.4%
Θήλεις - τέκνα	34	18.9%
Πατέρες συζύγων	3	1.6%
Μητέρες - συζύγων	4	2.2%

Πίνακας 2 : Μέσοι όροι ηλικιών στις οικογένειες.

Μέλη	Μέσοι όροι
Άρρενες - σύζυγοι	50
Θήλεις -σύζυγοι	39.5
Άρρενες - τέκνα	15.3
Θήλεις - τέκνα	14.5
Πατέρες συζύγων	80.6
Μητέρες - συζύγων	69.2

Πίνακας 3 : Αριθμός παιδιών στις οικογένειες της ομάδας.

	Άτομα	Ποσοστά
Σύνολο	76	
Κανένα παιδί	8	10.5%
Ένα παιδί	7	9.2%
Δύο παιδιά	27	35.5%
τρία παιδιά	4	5.2%
τέσσερα παιδιά και άνω	0	0%

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α Β :

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΤΟΠΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Απαντήσεις 01-50

Count of B3	B3				
	1	2	5	999	Grand Total
Total	24	8	9	9	50
Percentages	48%	16%	18%	18%	100%

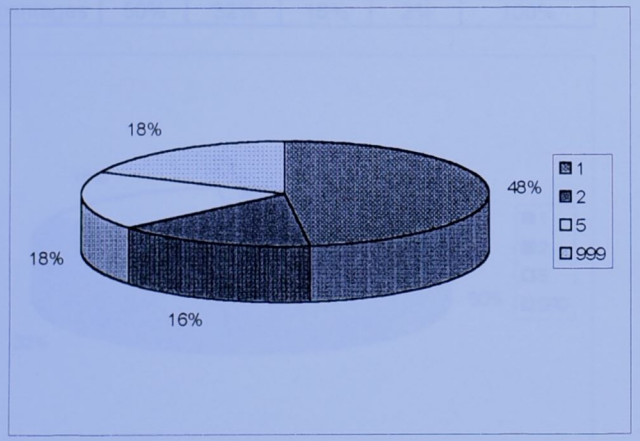

Απαντήσεις 51-100

Count of B3	B3				
	1	2	5	999	Grand Total
Total	16	12	13	9	50
Percentages	32%	24%	26%	18%	100%

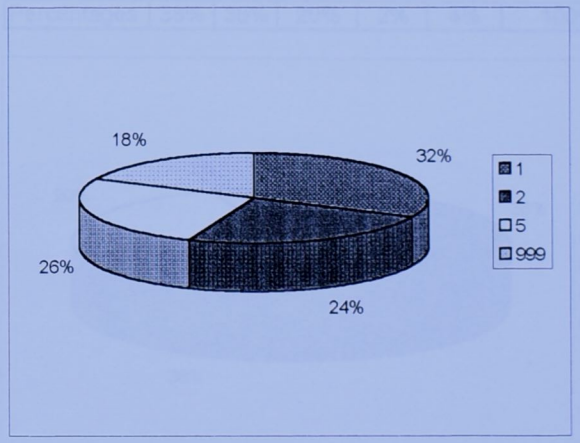

Απαντήσεις 01-50

Count of B4	B4				
	1	2	5	999	Grand Total
Total	25	16	8	1	50
Percentages	50%	32%	16%	2%	100%

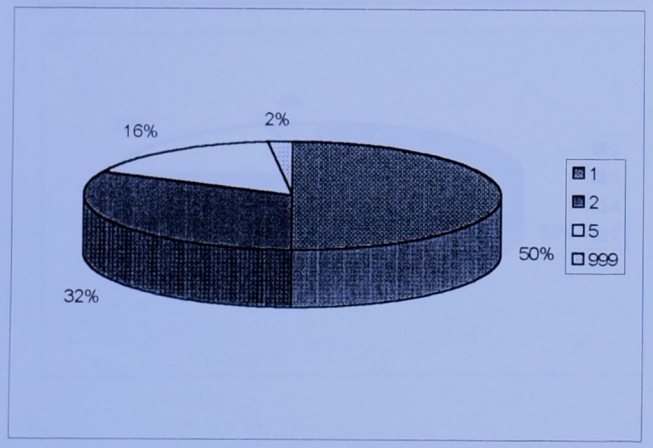

Απαντήσεις 51-100

Count of B4	B4					
	1	2	5	6	7	Grand Total
Total	19	18	10	1	2	50
Percentages	38%	36%	20%	2%	4%	100%

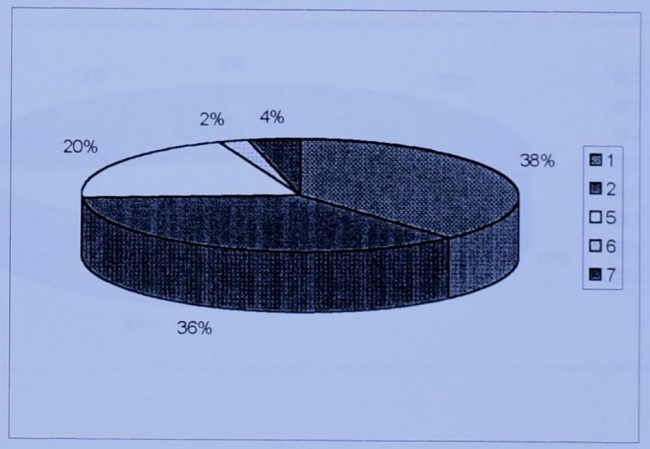

Απαντήσεις 01-50

Count of Γ1	Γ1				
	2	3	4	7	Grand Total
Total	26	12	10	2	50
Percentages	52%	24%	20%	4%	100%

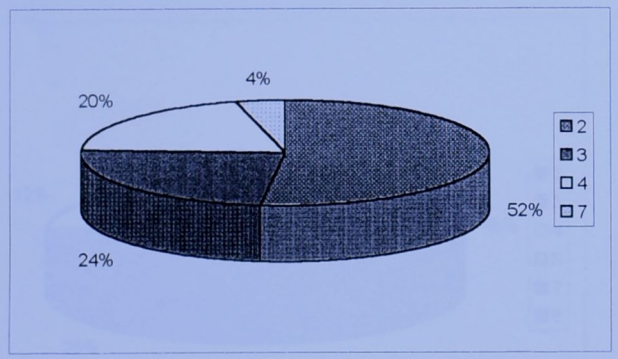

Απαντήσεις 51-100

Count of Γ1	Γ1								
	2	3	4	5	6	7	8	9	Grand Total
Total	11	8	17	1	3	3	6	1	50
Percentages	22%	16%	34%	2%	6%	6%	12%	2%	100%

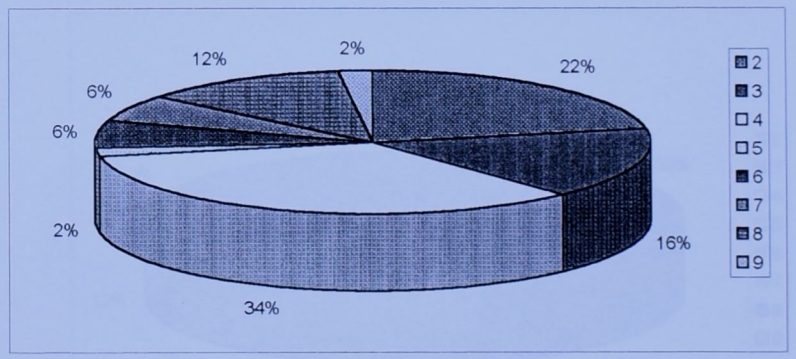

Απαντήσεις 01-50

Count of Γ3	Γ3						
	2	3	4	5	7	8	Grand Total
Total	24	14	6	3	2	1	50
Percentages	48%	28%	12%	6%	4%	2%	100%

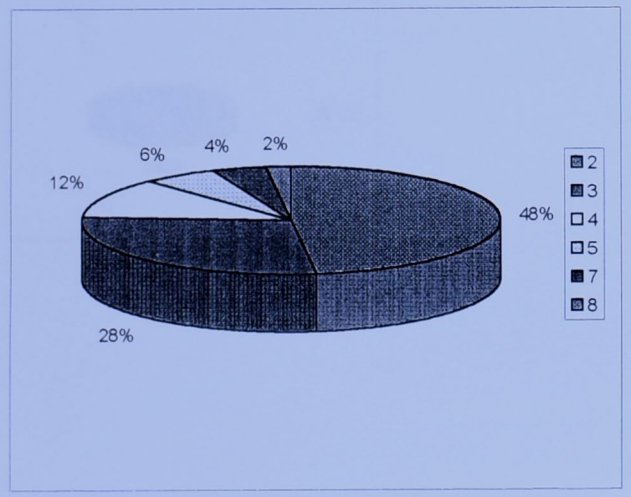

Απαντήσεις 51-100

Count of Γ3	Γ3								
	2	3	4	5	6	7	8	9	Grand Total
Total	16	7	11	6	2	6	1	1	50
Percentages	32%	14%	22%	12%	4%	12%	2%	2%	100%

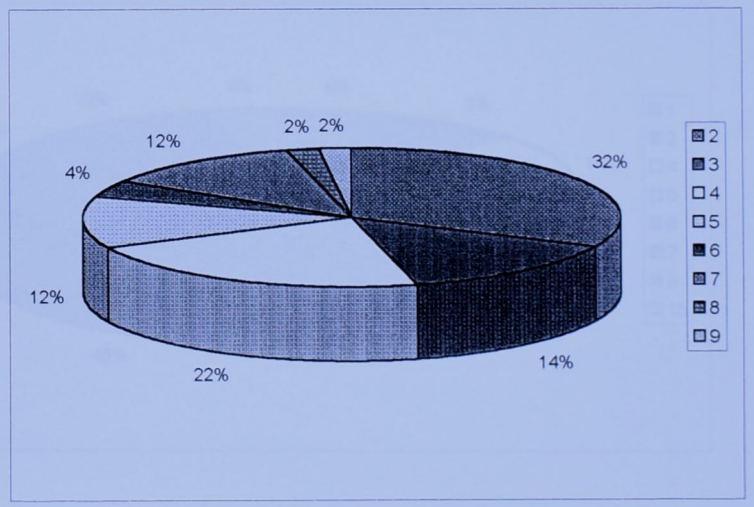

Απαντήσεις 01-50

Count of Δ1	Δ1	
	13	Grand Total
Total	50	50
Percentages	100%	100%

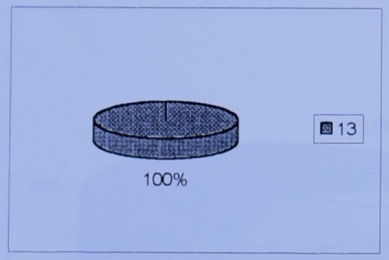

Απαντήσεις 51-100

Count of Δ1	Δ1								
	1	2	4	5	6	7	9	15	Grand Total
Total	3	4	7	3	24	2	5	2	50
Percentages	6%	8%	14%	6%	48%	4%	10%	4%	100%

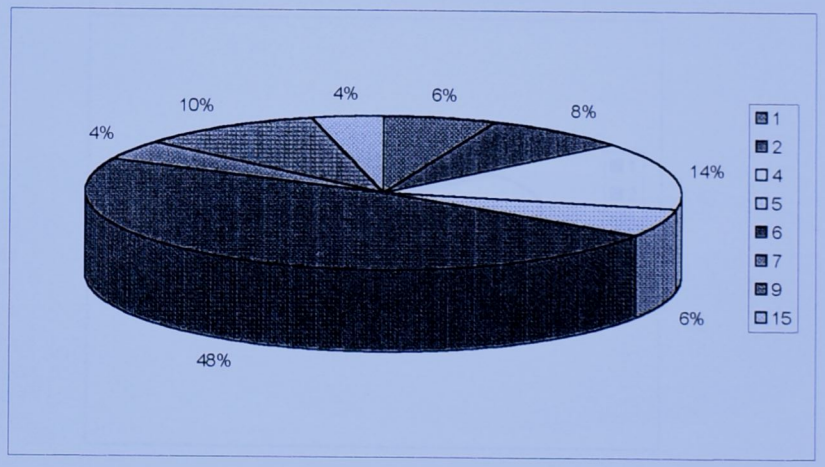

Απαντήσεις 01-50

Count of Δ2	Δ2					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	6	4	5	12	23	50
Percentages	12%	8%	10%	24%	46%	100%

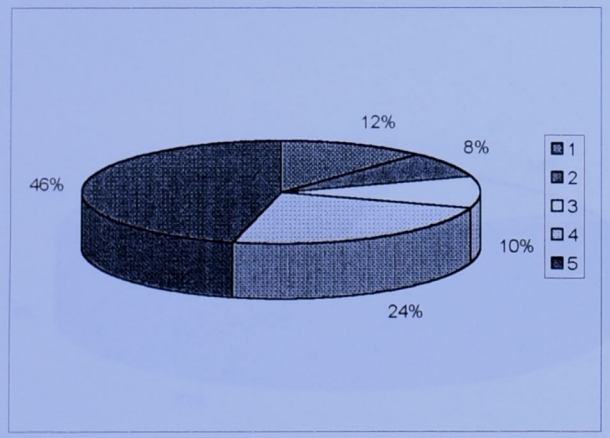

Απαντήσεις 51-100

Count of Δ2	Δ2					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	4	3	25	16	2	50
Percentages	8%	6%	50%	32%	4%	100%

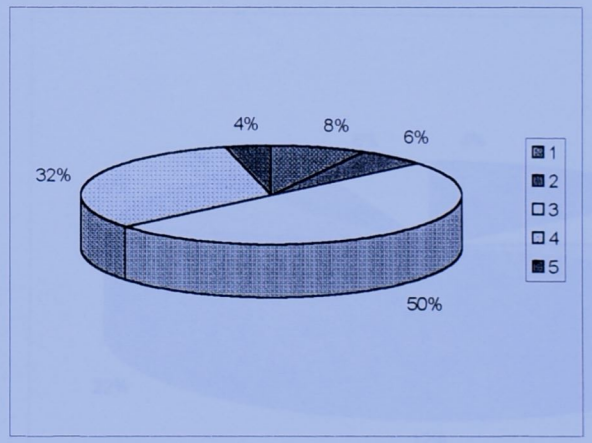

Απαντήσεις 01-50

Count of Δ3	Δ3										
	2	3	4	5	6	7	8	9	12	14	Grand Total
Total	1	1	7	1	11	15	3	4	3	4	50
Percentages	2%	2%	14%	2%	22%	30%	6%	8%	6%	8%	100%

Απαντήσεις 51-100

Count of Δ3	Δ3											
	1	2	4	5	6	7	8	9	10	12	14	Grand Total
Total	2	5	5	3	7	6	11	5	1	2	3	50
Percentages	4%	10%	10%	6%	14%	12%	22%	10%	2%	4%	6%	100%

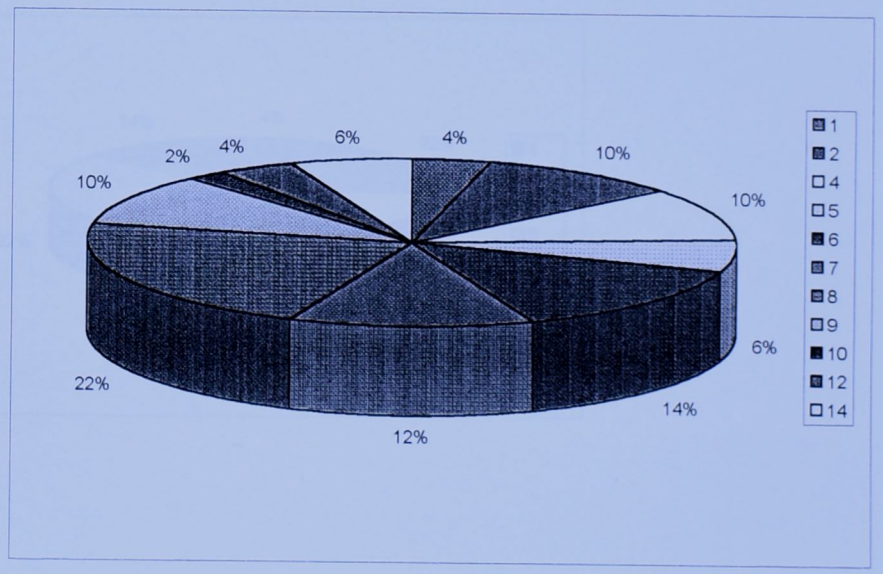

Απαντήσεις 01-50

Count of Δ4	Δ4				
	3	4	5	999	Grand Total
Total	11	16	18	5	50
Percentages	22%	32%	36%	10%	100%

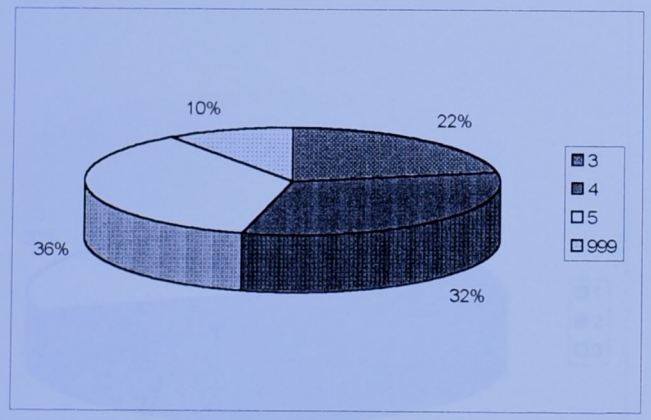

Απαντήσεις 51-100

Count of Δ4	Δ4					
	1	3	4	5	999	Grand Total
Total	2	11	19	11	7	50
Percentages	4%	22%	38%	22%	14%	100%

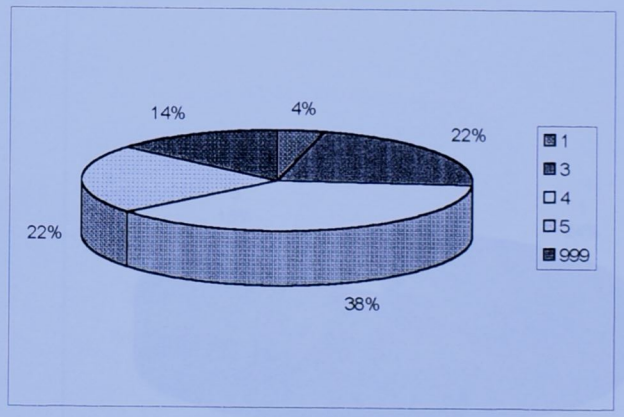

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

E1

Count of E1	E1			
	1	2	3	Grand Total
Total	12	23	15	50
Percentages	24%	46%	30%	100%

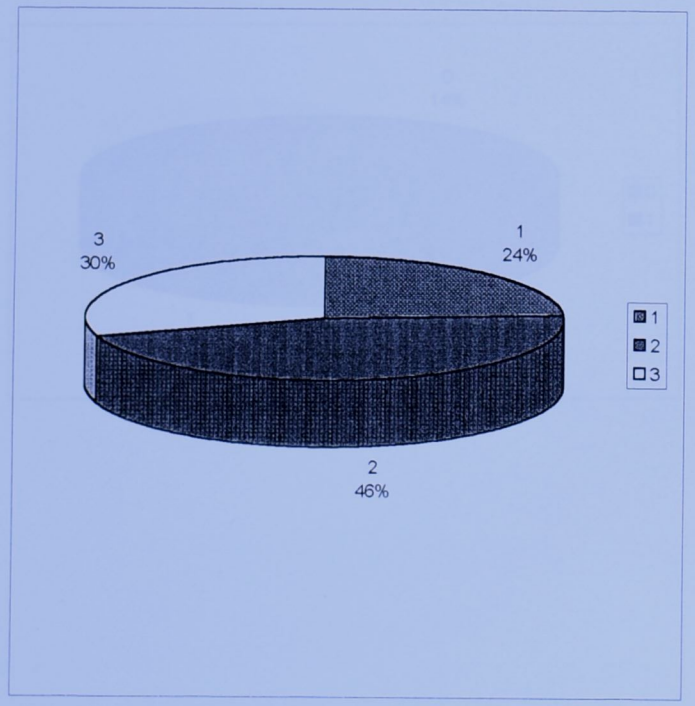

Count of E1	E1			
	1	2	3	Grand Total
Total	12	30	8	50
Percentages	24%	60%	16%	100%

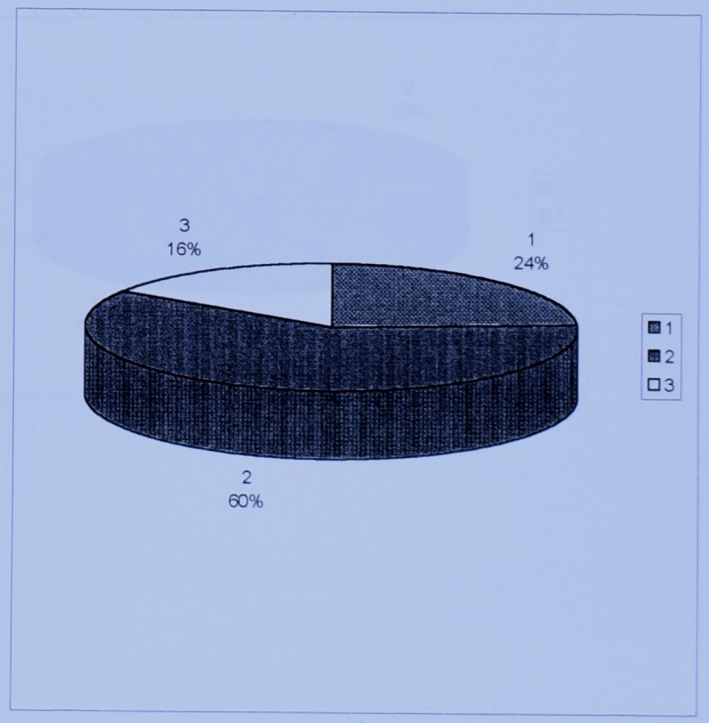

Count of E3	E3		
	0	1	Grand Total
Total	11	39	50
Percentages	22%	78%	100%

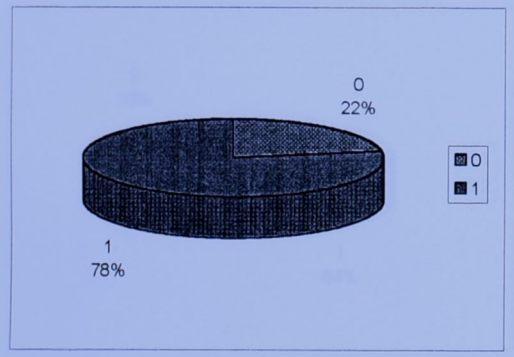

Count of E3	E3		
	0	1	Grand Total
Total	12	38	50
	24%	76%	100%

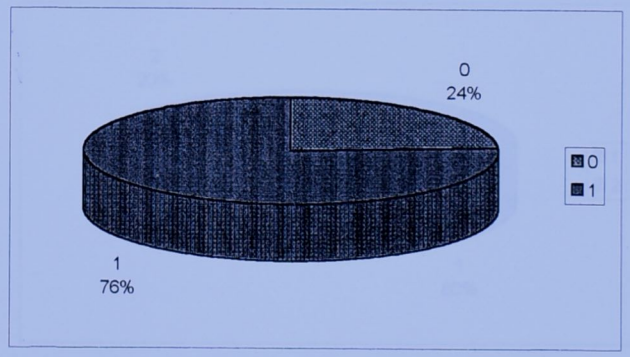

Count of E2	E2		
	0	1	Grand Total
Total	7	43	50
Percentages	14%	86%	100%

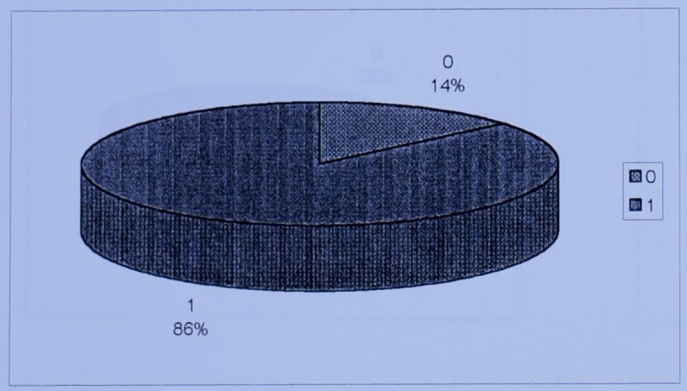

Count of E2	E2		
	0	1	Grand Total
Total	10	40	50
	20%	80%	100%

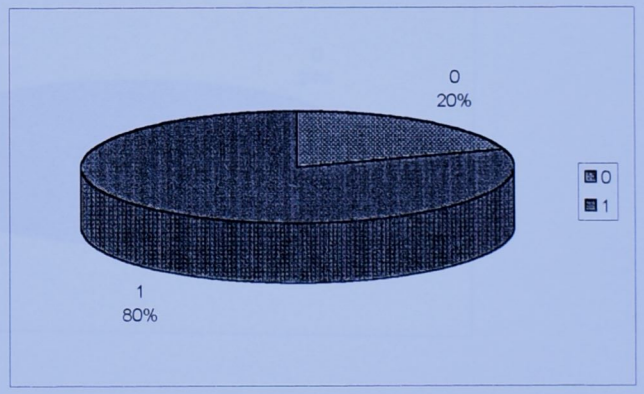

Count of E4	E4		
	1	2	Grand Total
Total	42	8	50
Percentages	84%	16%	100%

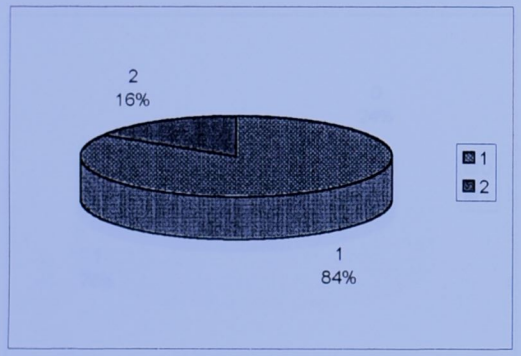

Count of E4	E4		
	1	2	Grand Total
Total	40	10	50
Percentages	80%	20%	100%

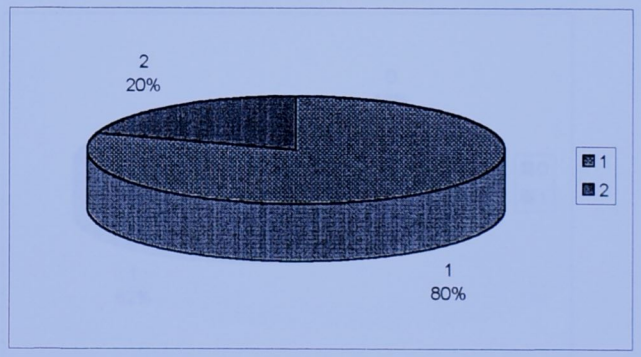

Count of E5	E5		
	0	1	Grand Total
Total	12	38	50
Percentages	24%	76%	100%

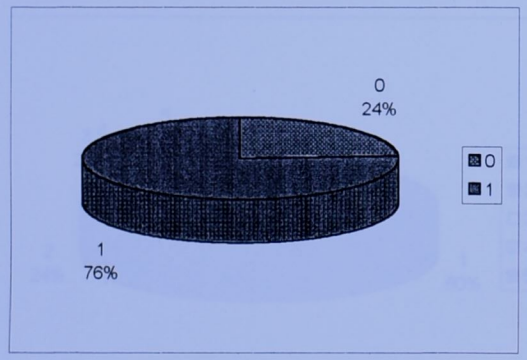

Count of E5	E5		
	0	1	Grand Total
Total	9	41	50
Percentages	18%	82%	100%

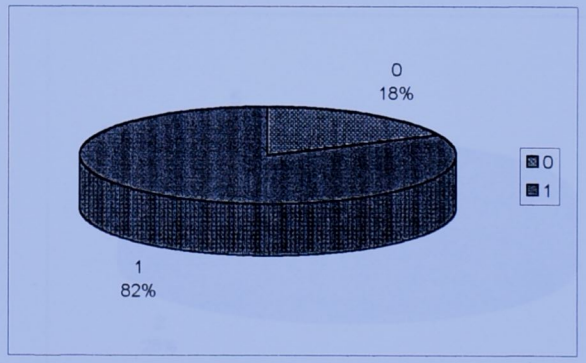

Count of E6	E6					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	30	12	1	1	6	50
Percentages	60%	24%	2%	2%	12%	100%

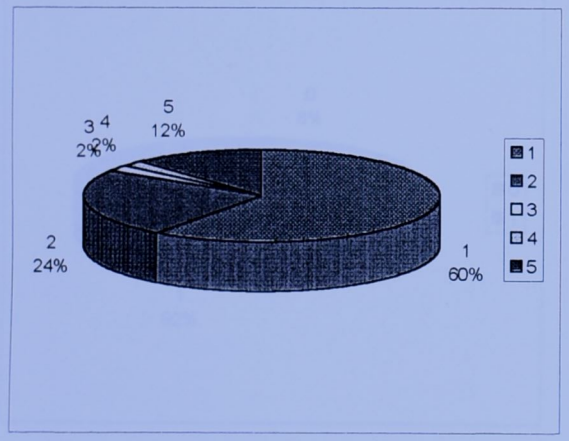

Count of E6	E6				
	1	2	3	5	Grand Total
Total	24	14	6	6	50
Percentages	48%	28%	12%	12%	100%

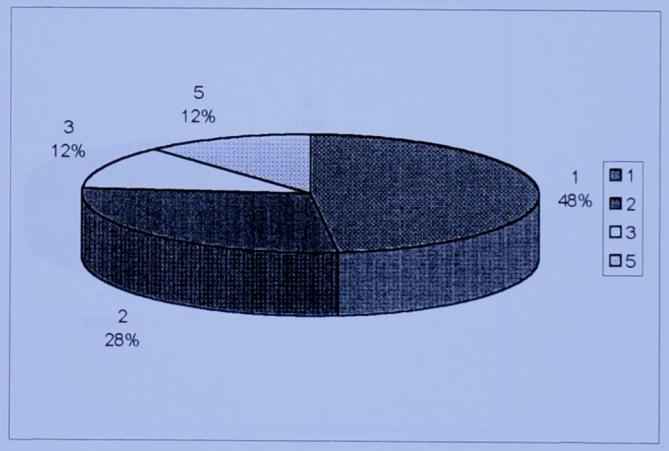

Count of E7	E7		
	0	1	Grand Total
Total	4	46	50
Percentages	8%	92%	100%

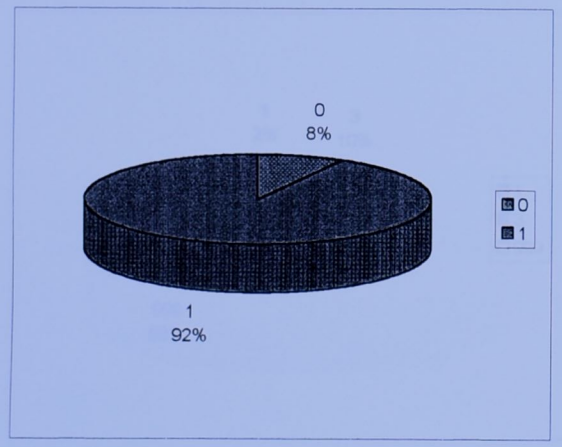

Count of E7	E7		
	0	1	Grand Total
Total	7	43	50
Percentages	14%	86%	100%

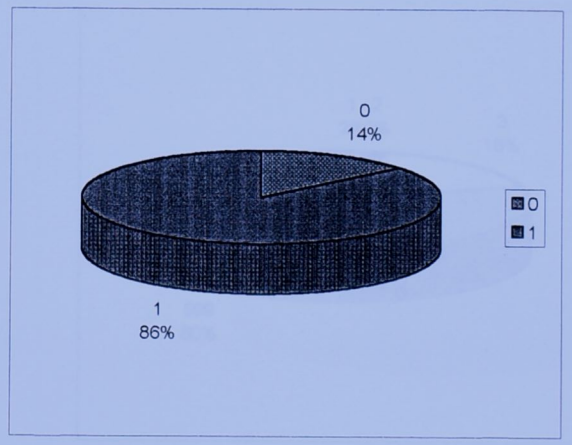

Count of E8	E8			
	1	3	999	Grand Total
Total	1	5	44	50
Percentages	2%	10%	88%	100%

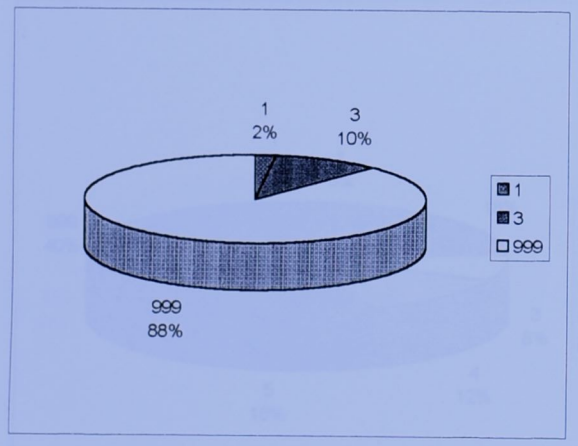

Count of E8	E8				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	1	1	8	40	50
Percentages	2%	2%	16%	80%	100%

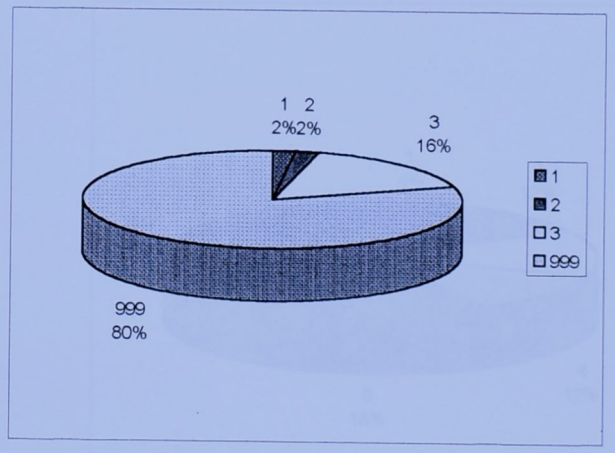

Count of E9	E9						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	3	9	4	6	8	20	50
Percentages	6%	18%	8%	12%	16%	40%	100%

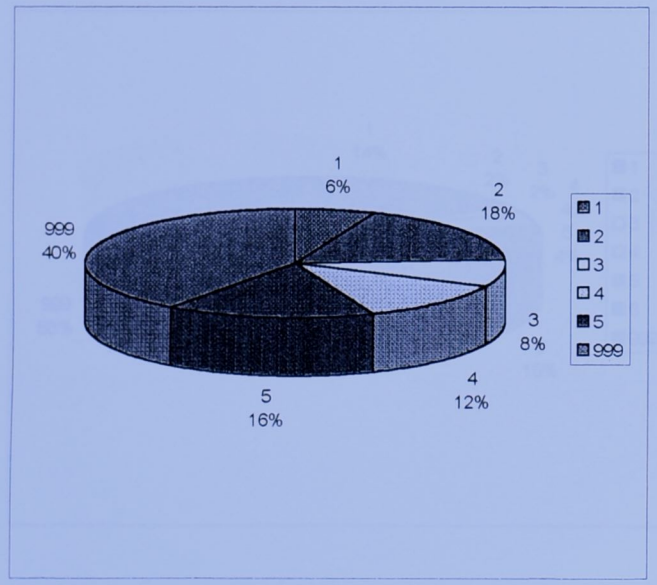

Count of E9	E9						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	2	6	7	6	9	20	50
Percentages	4%	12%	14%	12%	18%	40%	100%

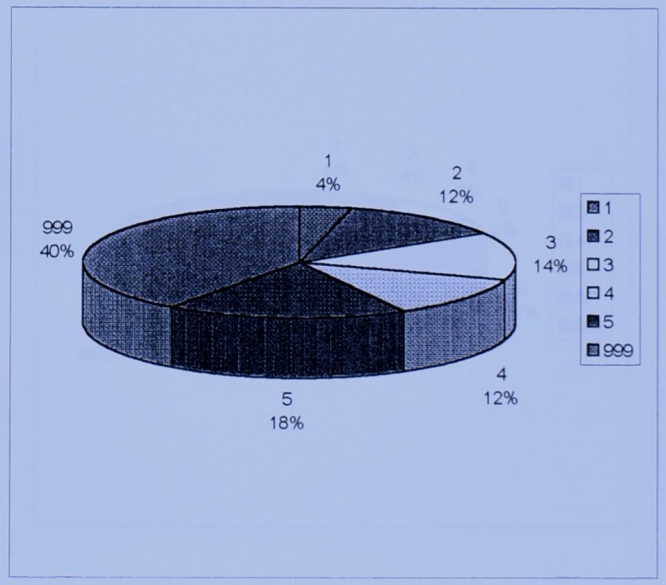

Count of E10	E10							
	1	2	3	4	5	6	999	Grand Total
Total	7	1	1	2	2	8	29	50
Percentages	14%	2%	2%	4%	4%	16%	58%	100%

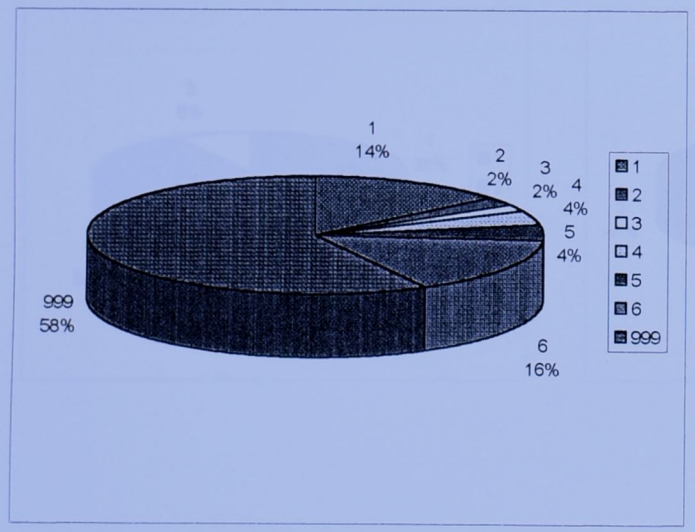

Count of E10	E10						
	1	3	4	5	6	999	Grand Total
Total	3	2	4	1	7	33	50
Percentages	6%	4%	8%	2%	14%	66%	100%

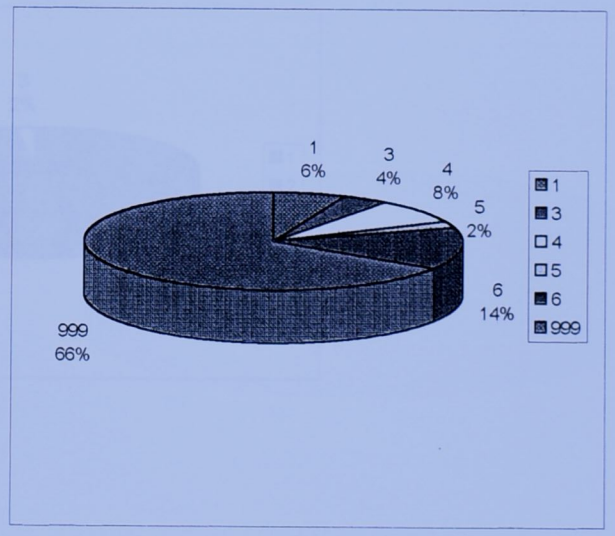

Count of E11	E11			
	1	2	3	Grand Total
Total	19	27	4	50
Percentages	38%	54%	8%	100%

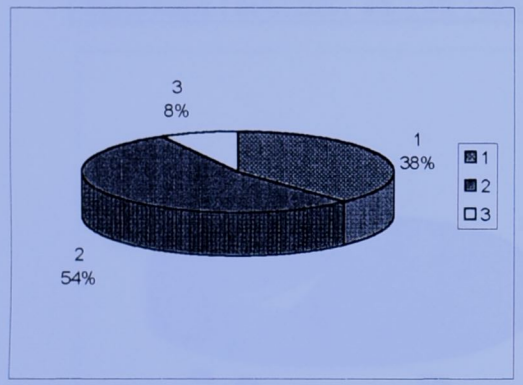

Count of E11	E11			
	1	2	3	Grand Total
Total	25	24	1	50
Percentages	50%	48%	2%	100%

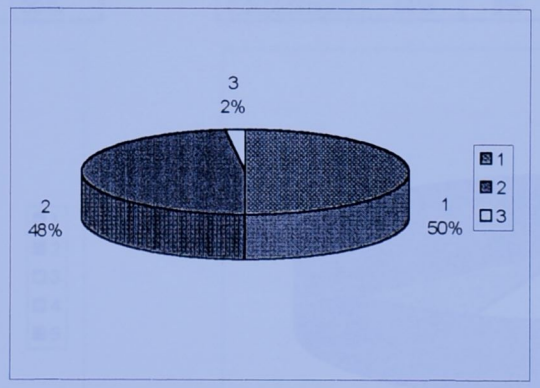

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ1	ΣΤ1					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	17	10	2	2	19	50
Percentages	34%	20%	4%	4%	38%	100%

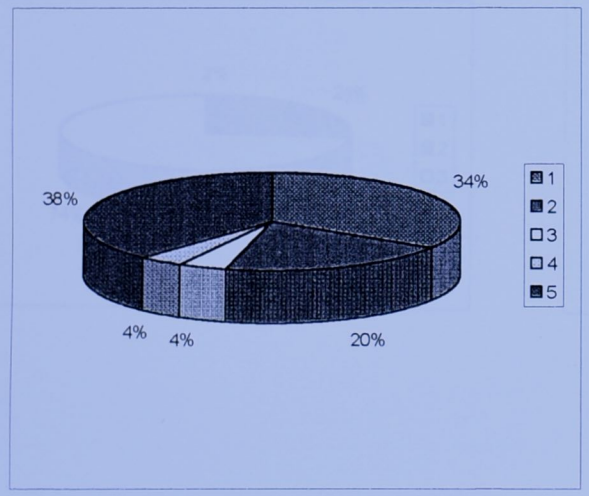

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ1	ΣΤ1					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	22	4	2	4	18	50
Percentages	44%	8%	4%	8%	36%	100%

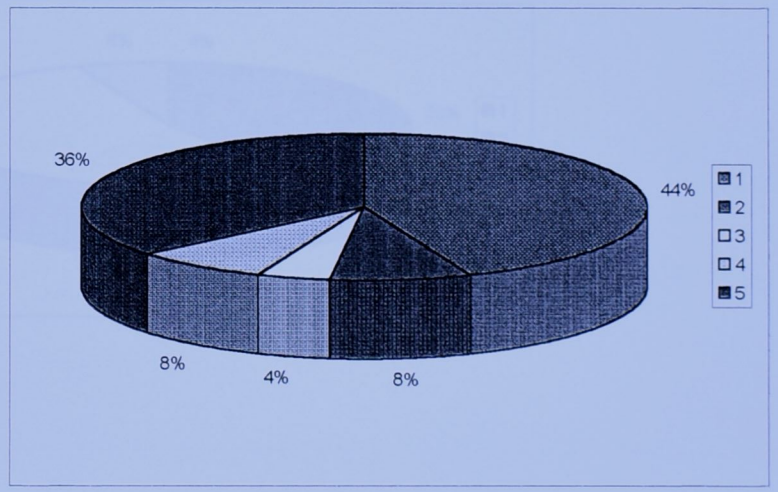

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ2	ΣΤ2			
	1	2	3	Grand Total
Total	1	12	37	50
Percentages	2%	24%	74%	100%

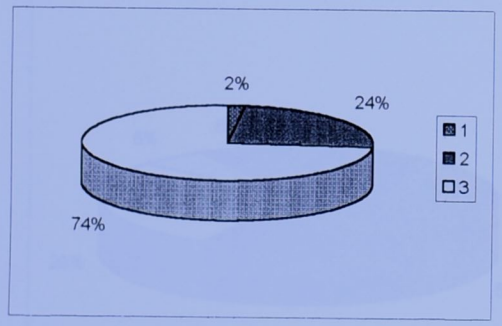

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ2	ΣΤ2				
	1	2	3	4	Grand Total
Total	2	18	27	3	50
Percentages	4%	36%	54%	6%	100%

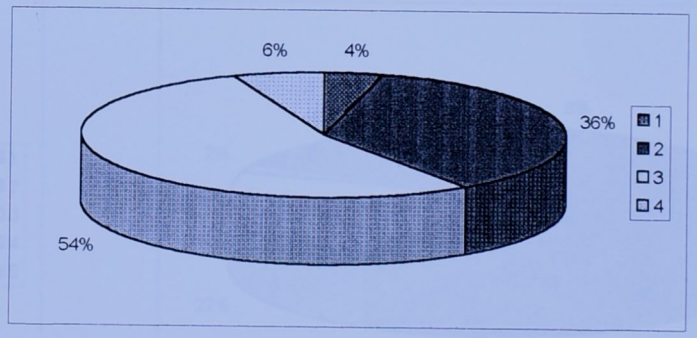

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ3	ΣΤ3					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	3	26	14	3	4	50
Percentages	6%	52%	28%	6%	8%	100%

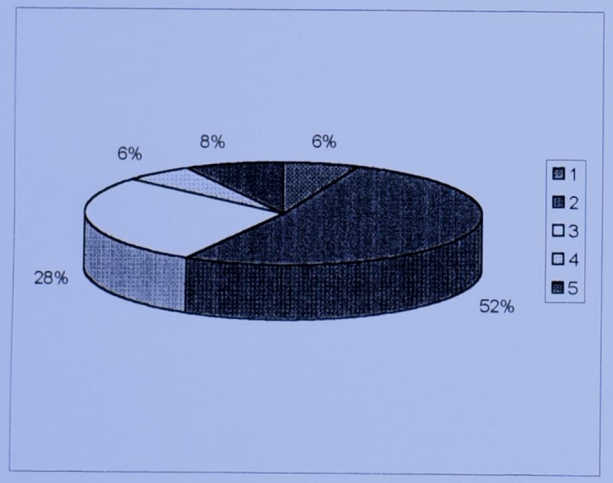

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ3	ΣΤ3					
	1	2	3	4	5	Grand Total
Total	4	25	11	1	9	50
Percentages	8%	50%	22%	2%	18%	100%

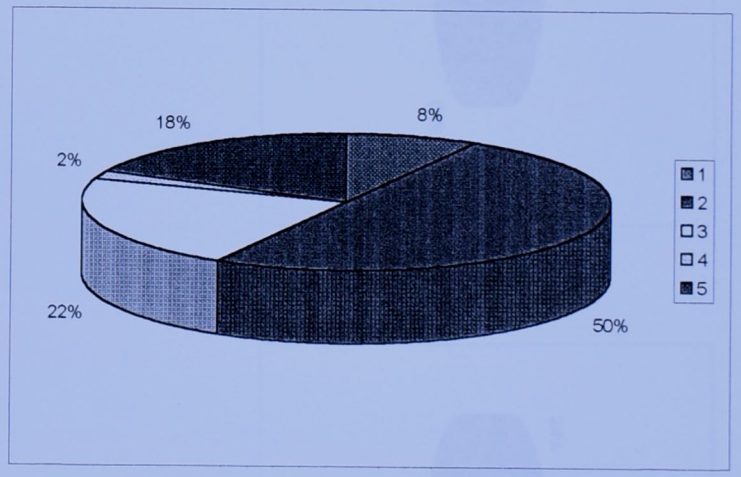

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ4	ΣΤ4			
	2	3	5	Grand Total
Total	1	32	17	50
Percentages	2%	64%	34%	100%

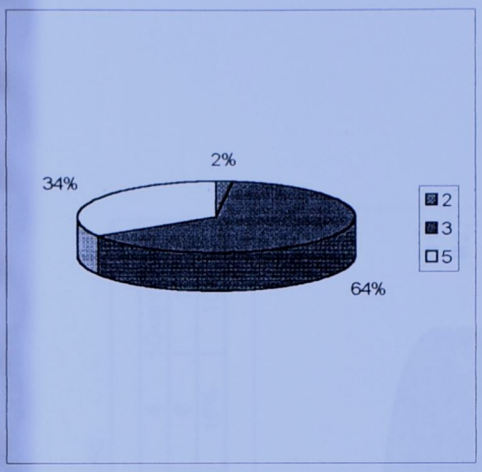

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ4	ΣΤ4		
	3	5	Grand Total
Total	38	12	50
Percentages	76%	24%	100%

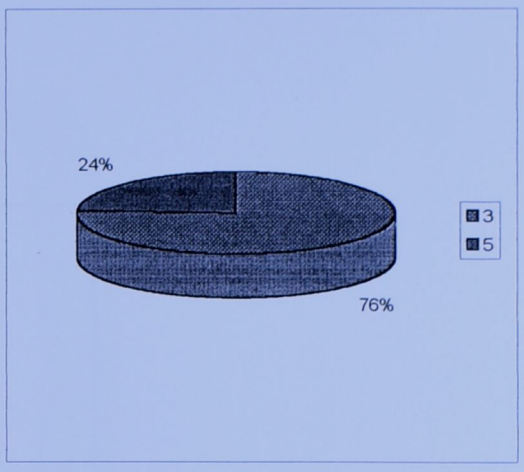

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ5	ΣΤ5			
	1	2	4	Grand Total
Total	38	5	7	50
Percentages	76%	10%	14%	100%

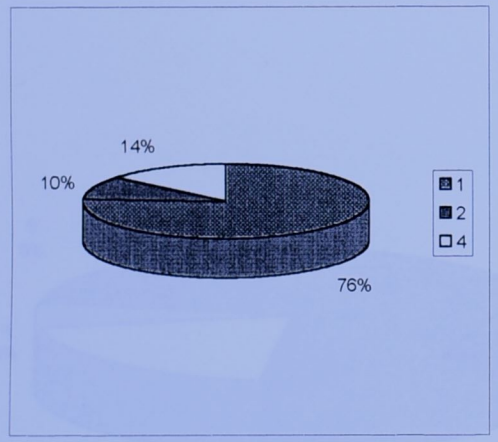

Απαντήσεις 01-50

Count of ΣΤ5	ΣΤ5			
	1	2	4	Grand Total
Total	35	7	8	50
Percentages	70%	14%	16%	100%

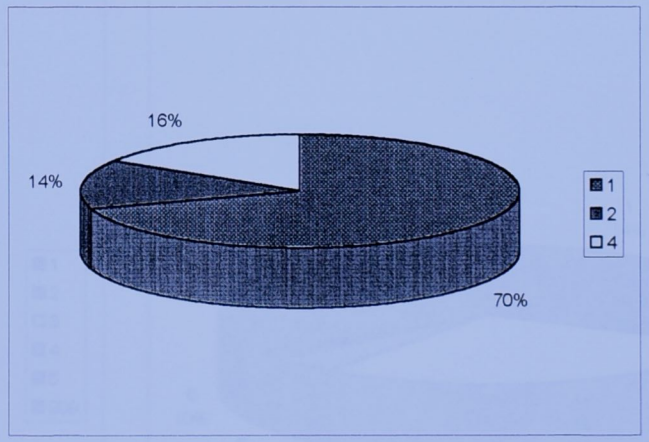

Count of Z1α	Z1α						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	14	12	10	3	3	8	50
Percentages	28%	24%	20%	6%	6%	16%	100%

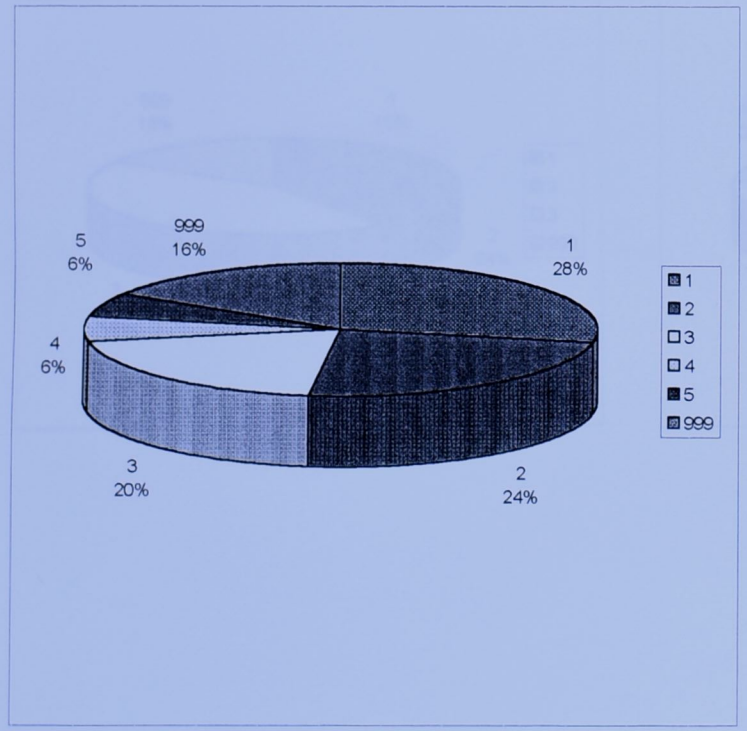

Count of Z1α	Z1α							
	1	2	3	4	5	6	999	Grand Total
Total	7	9	14	2	1	5	12	50
Percentages	14%	18%	28%	4%	2%	10%	24%	100%

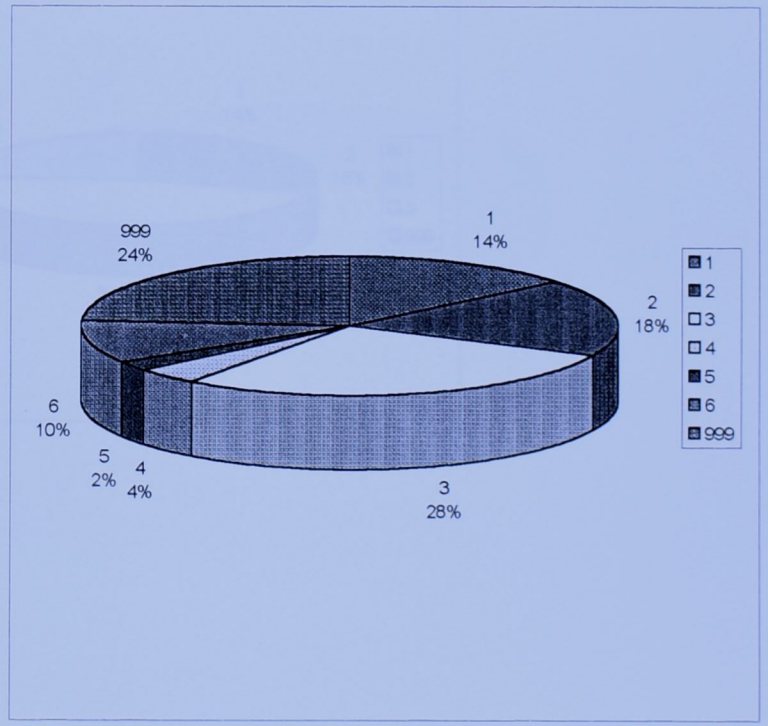

Count of Z1β	Z1β				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	8	12	22	8	50
Percentages	16%	24%	44%	16%	100%

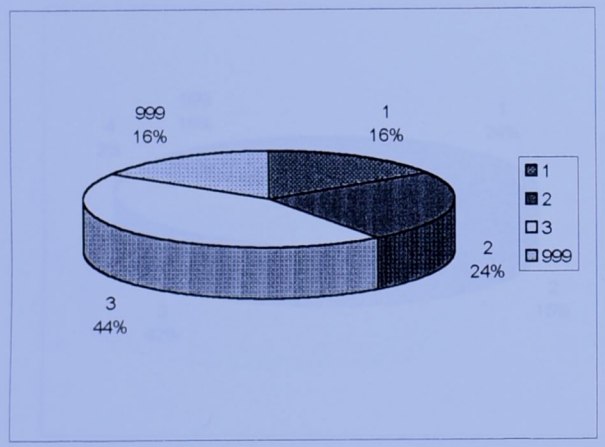

Count of Z1β	Z1β				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	7	8	23	12	50
Percentages	14%	16%	46%	24%	100%

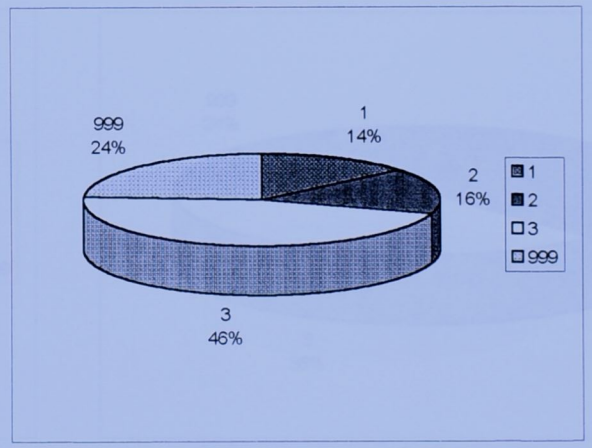

Count of Z1γ	Z1γ					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	12	8	21	1	8	50
Percentages	24%	16%	42%	2%	16%	100%

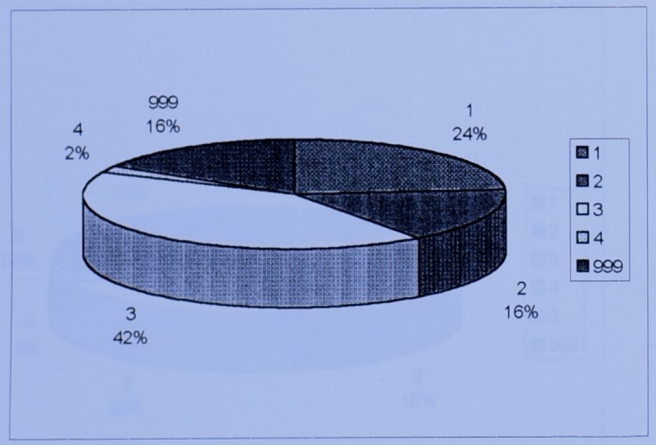

Count of Z1γ	Z1γ					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	12	7	18	1	12	50
Percentages	24%	14%	36%	2%	24%	100%

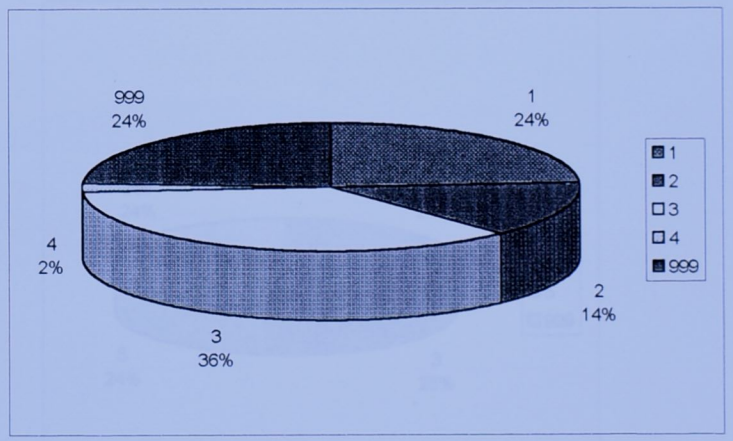

Count of Z1δ	Z1δ						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	15	9	10	2	6	8	50
Percentages	30%	18%	20%	4%	12%	16%	100%

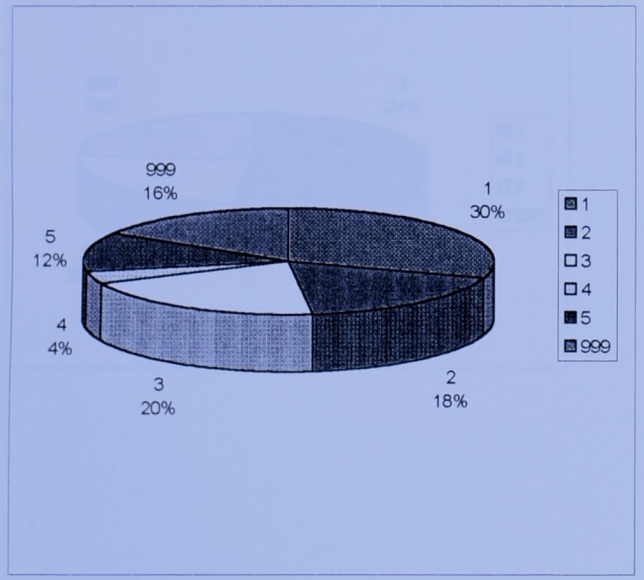

Count of Z1δ	Z1δ				
	2	3	5	999	Grand Total
Total	12	14	12	12	50
Percentages	24%	28%	24%	24%	100%

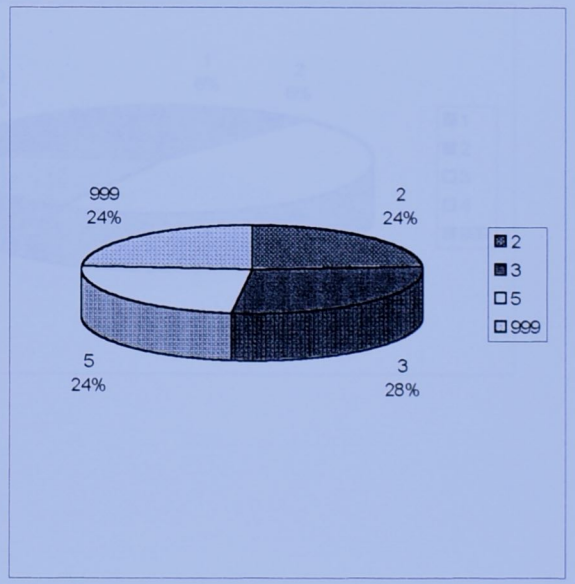

Count of Z1δ	Z1δ				
	2	3	5	999	Grand Total
Total	12	14	12	12	50
Percentages	24%	28%	24%	24%	100%

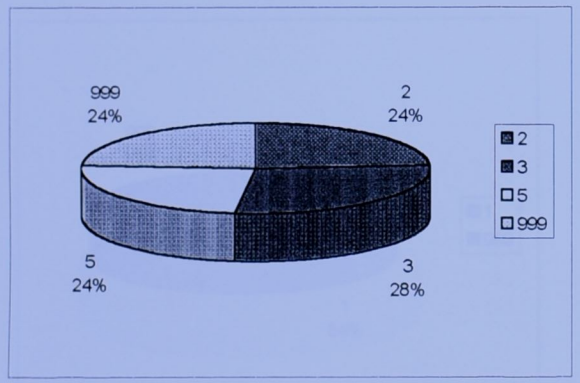

Count of Z1ε	Z1ε					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	3	3	23	9	12	50
Percentages	6%	6%	46%	18%	24%	100%

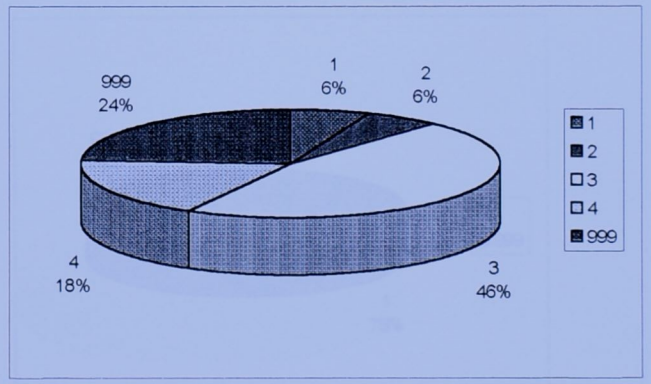

Count of Z2	Z2		
	1	999	Grand Total
Total	42	8	50
Percentages	84%	16%	100%

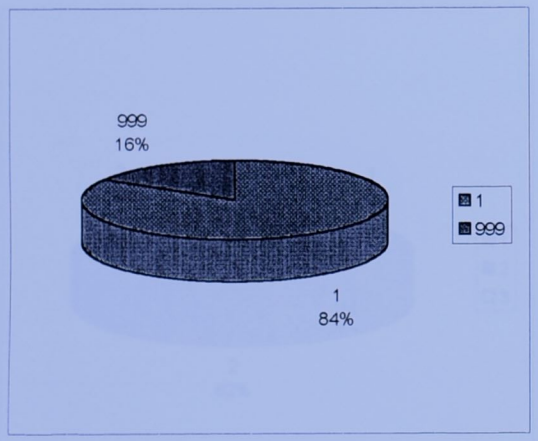

Count of Z2	Z2		
	1	999	Grand Total
Total	38	12	50
Percentages	76%	24%	100%

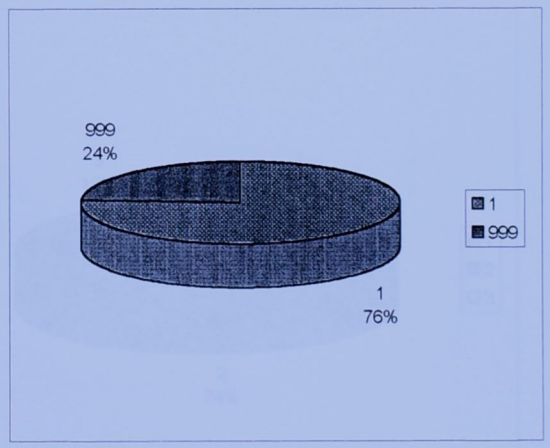

Count of Ζ3α	Ζ3α			
	1	2	3	Grand Total
Total	10	31	9	50
Percentages	20%	62%	18%	100%

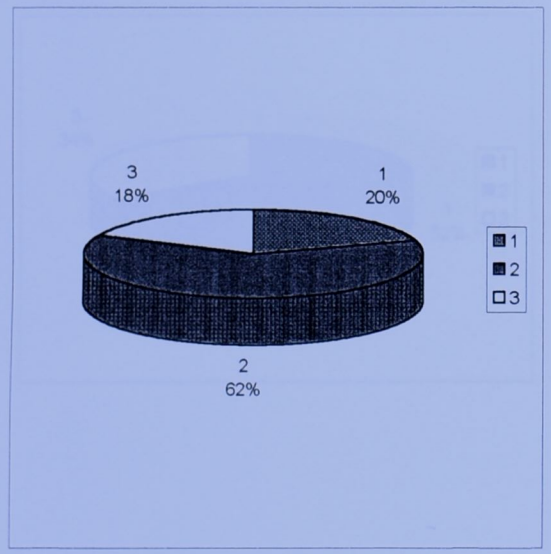

Count of Ζ3α	Ζ3α			
	1	2	3	Grand Total
Total	6	37	7	50
Percentages	12%	74%	14%	100%

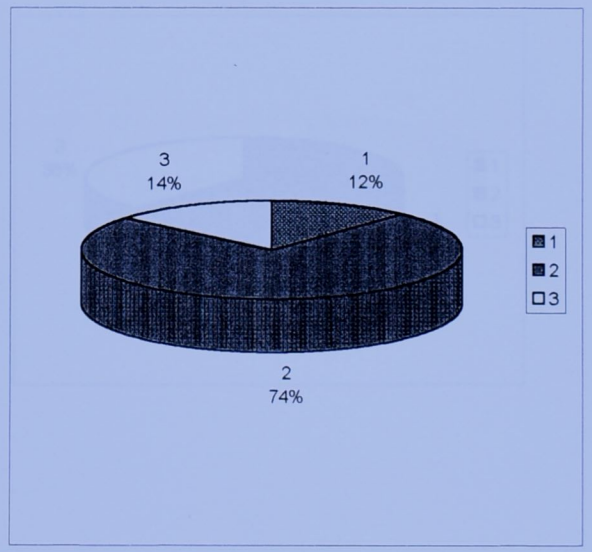

Count of Ζ3β	Ζ3β			
	1	2	3	Grand Total
Total	26	7	17	50
Percentages	52%	14%	34%	100%

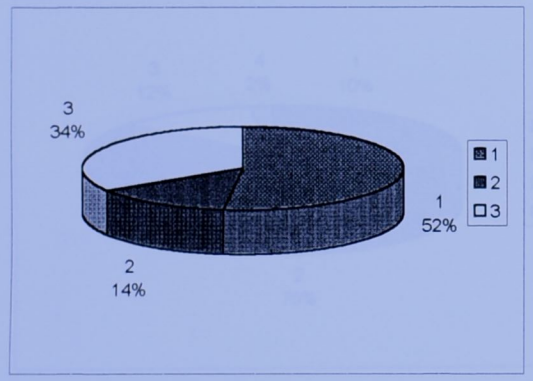

Count of Ζ3β	Ζ3β			
	1	2	3	Grand Total
Total	28	3	19	50
Percentages	56%	6%	38%	100%

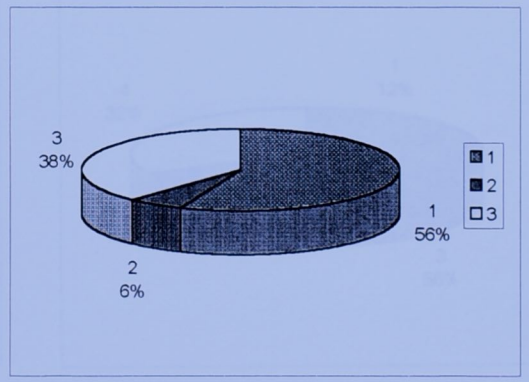

Count of Z3γ	Z3γ				
	1	2	3	4	Grand Total
Total	5	38	6	1	50
Percentages	10%	76%	12%	2%	100%

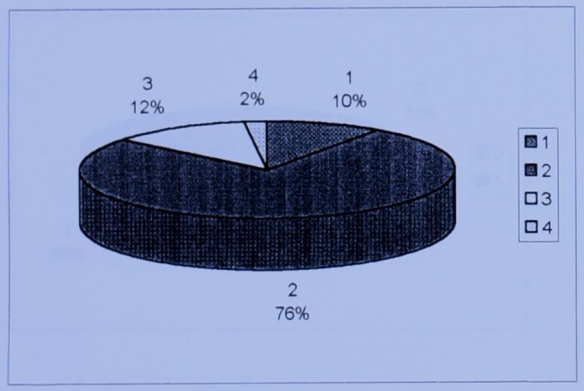

Count of Z3γ	Z3γ			
	1	3	4	Grand Total
Total	6	28	16	50
Percentages	12%	56%	32%	100%

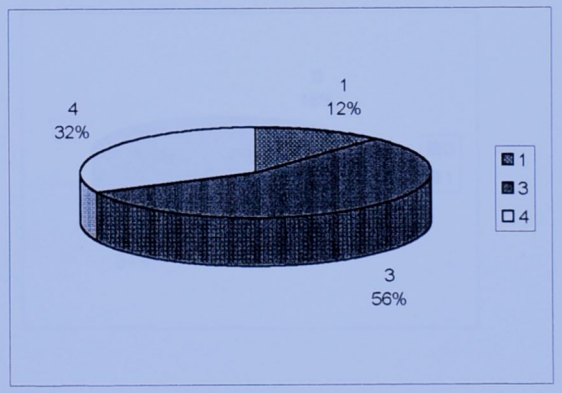

Count of Z5	Z5		
	0	1	Grand Total
Total	17	33	50
Percentages	34%	66%	100%

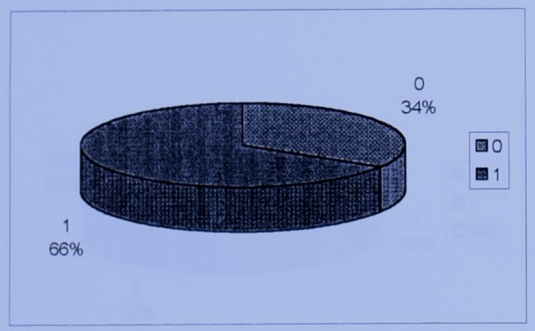

Count of Z5	Z5		
	0	1	Grand Total
Total	8	42	50
Percentages	16%	84%	100%

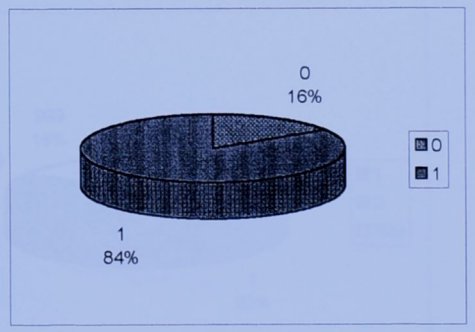

Count of Z6	Z6			
	1	2	999	Grand Total
Total	26	6	18	50
Percentages	52%	12%	36%	100%

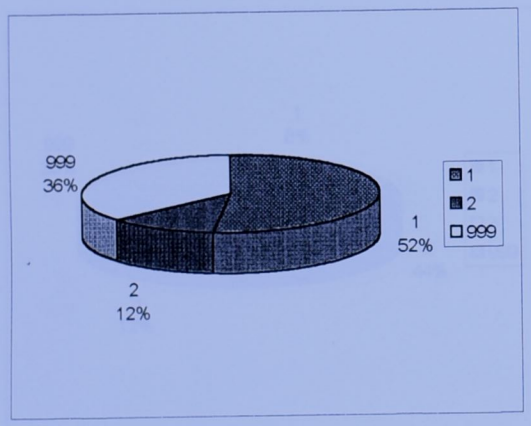

Count of Z6	Z6			
	1	2	999	Grand Total
Total	41	1	8	50
Percentages	82%	2%	16%	100%

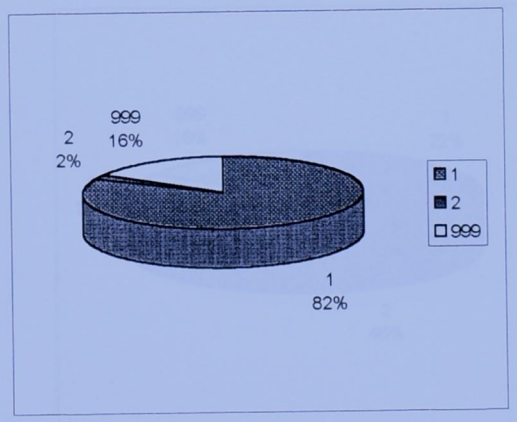

Count of Z7	Z7				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	4	22	6	18	50
Percentages	8%	44%	12%	36%	100%

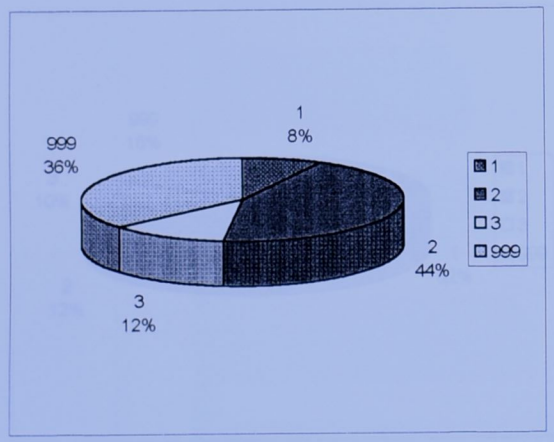

Count of Z7	Z7				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	11	23	8	8	50
Percentages	22%	46%	16%	16%	100%

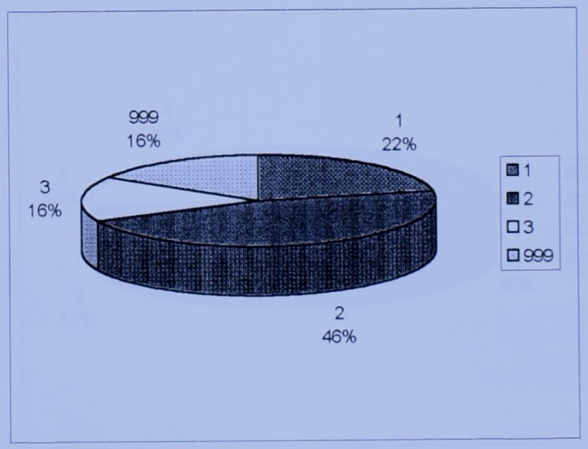

Count of Z8	Z8				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	31	6	5	8	50
Percentages	62%	12%	10%	16%	100%

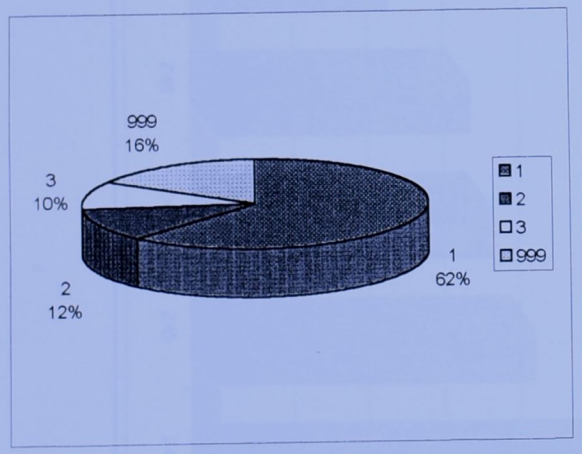

Count of Z8	Z8				
	1	2	3	4	Grand Total
Total	31	6	5	8	50
Percentages	62%	12%	10%	16%	100%

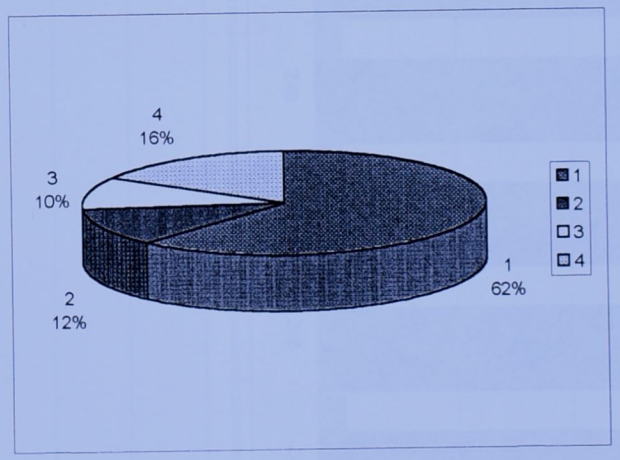

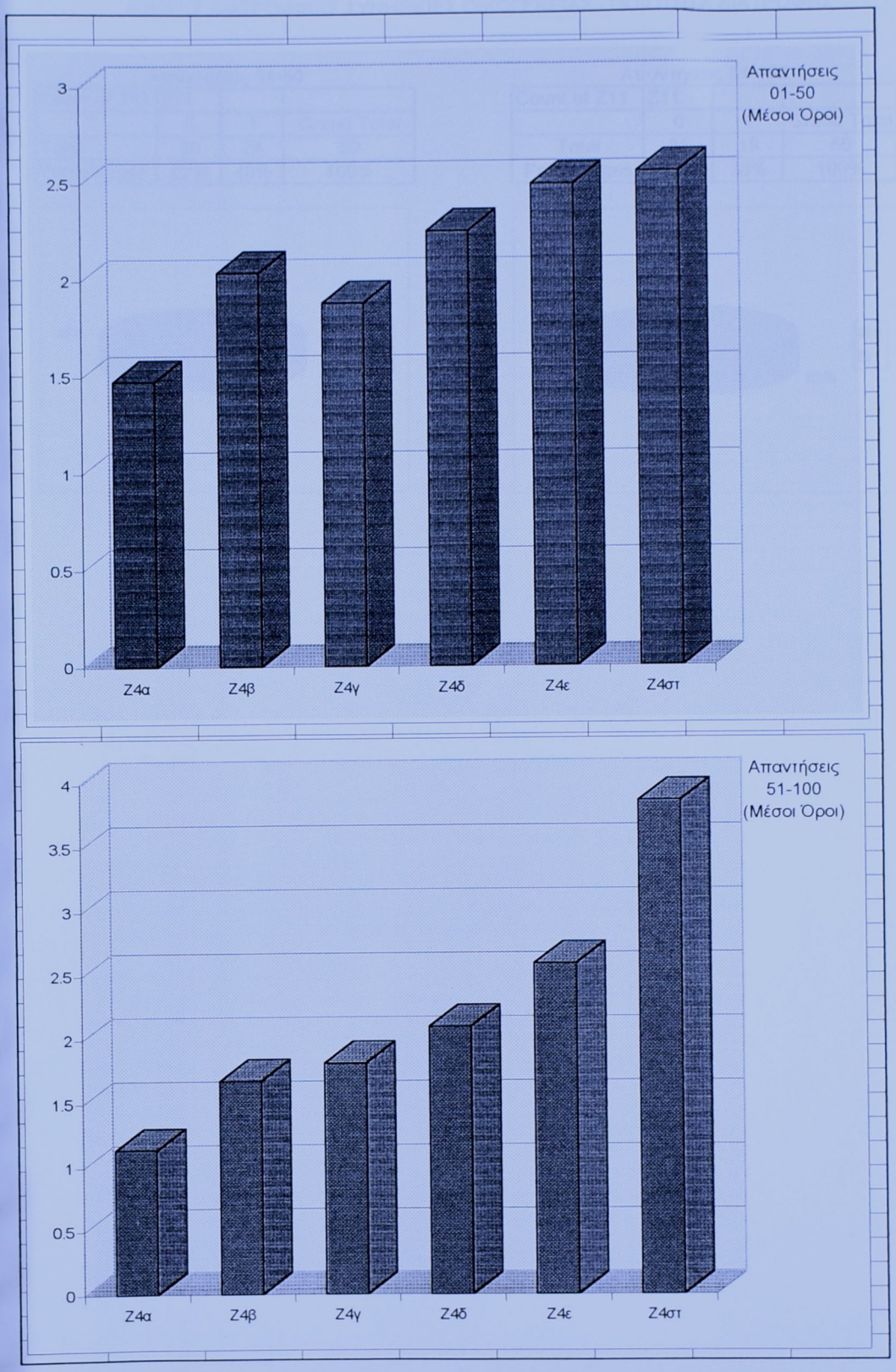
Απαντήσεις
01-50
(Μέσοι Όροι)
3
2.5
2
1.5
1
0.5
0
Ζ4α
Ζ4β
Ζ4γ
Ζ4δ
Ζ4ε
Ζ4στ
Απαντήσεις
51-100
(Μέσοι Όροι)
4
3.5
3
2.5
2
1.5
1
0.5
0
Ζ4α
Ζ4β
Ζ4γ
Ζ4δ
Ζ4ε
Ζ4στ

Απαντήσεις 01-50

Count of Z11	Z11		
	0	1	Grand Total
Total	26	24	50
Percentages	52%	48%	100%

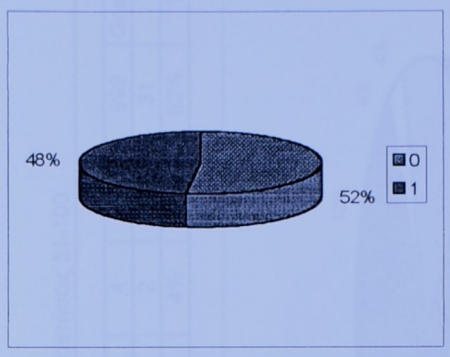

Απαντήσεις 51-100

Count of Z11	Z11		
	0	1	Grand Total
Total	31	19	50
Percentages	62%	38%	100%

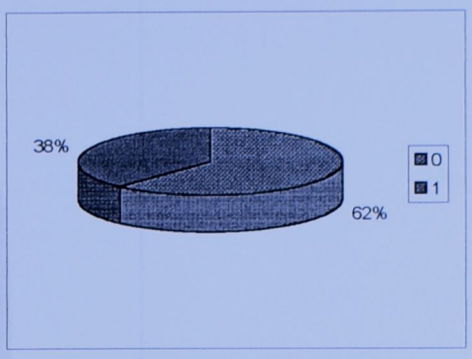

Απαντήσεις 01-50

Count of Z12	Z12						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	1	4	2	1	14	28	50
Percentages	2%	8%	4%	2%	28%	56%	100%

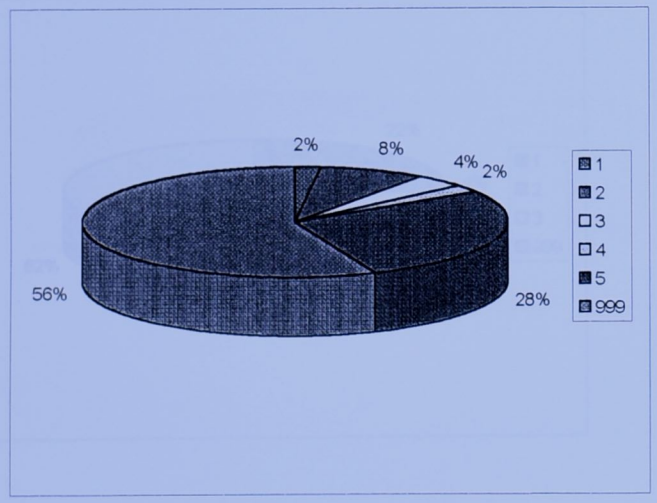

Απαντήσεις 51-100

Count of Z12	Z12					
	1	3	4	5	999	Grand Total
Total	6	2	2	9	31	50
Percentages	12%	4%	4%	18%	62%	100%

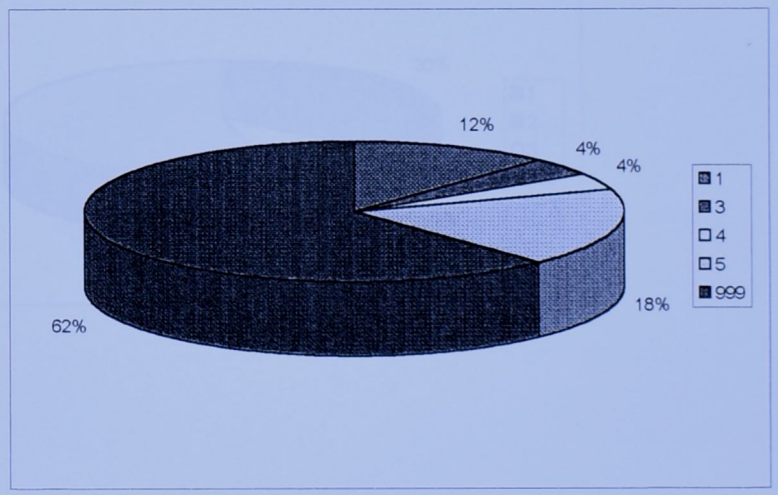

Απαντήσεις 01-50

Count of Z9α1	Z9α1				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	11	2	6	31	50
Percentages	22%	4%	12%	62%	100%

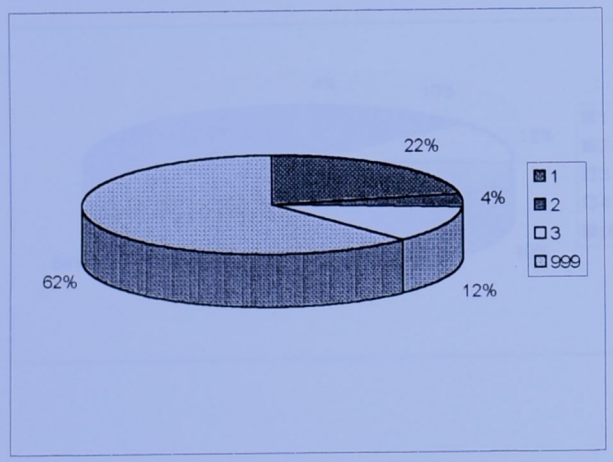

Απαντήσεις 51-100

Count of Z9α1	Z9α1				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	15	3	5	27	50
Percentages	30%	6%	10%	54%	100%

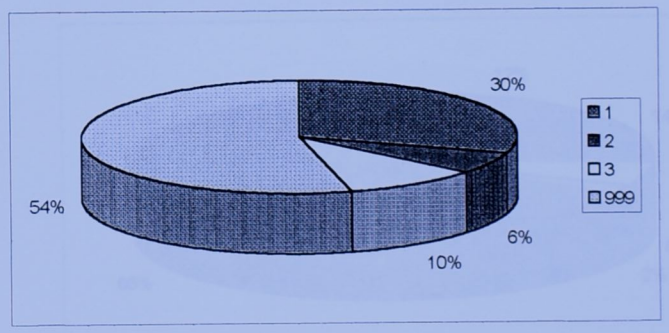

Απαντήσεις 01-50

Count of Z9β1	Z9β1					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	2	5	6	5	32	50
Percentages	4%	10%	12%	10%	64%	100%

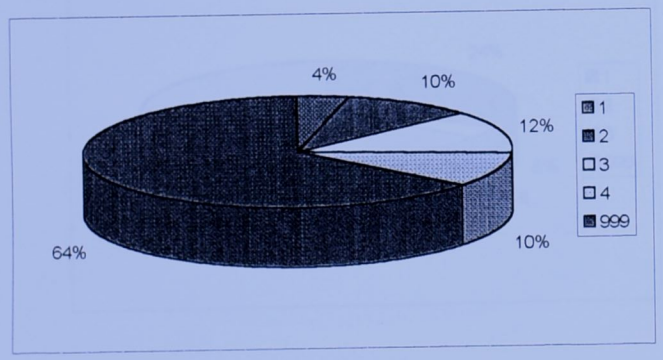

Απαντήσεις 51-100

Count of Z9β1	Z9β1					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	6	7	3	1	33	50
Percentages	12%	14%	6%	2%	66%	100%

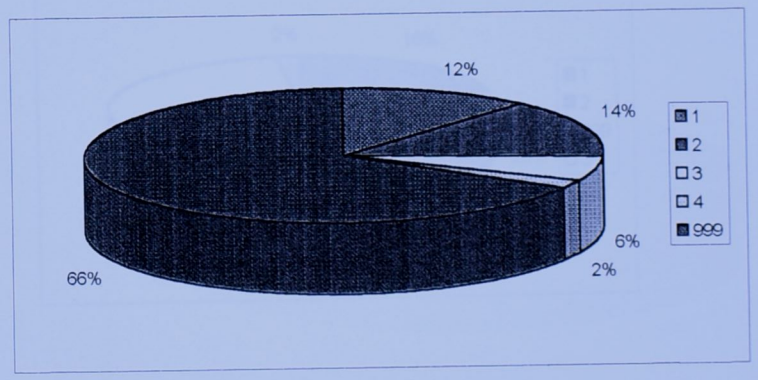

Απαντήσεις 01-50

Count of Z9β2	Z9β2				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	12	4	2	32	50
Percentages	24%	8%	4%	64%	100%

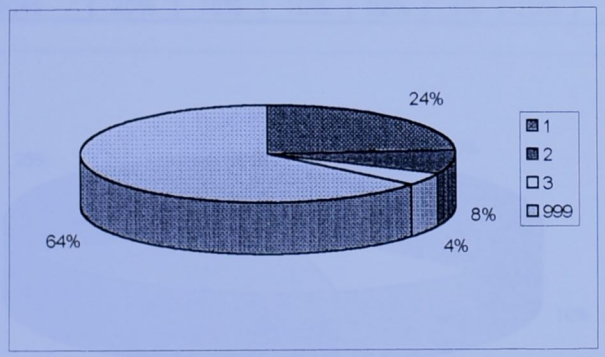

Απαντήσεις 51-100

Count of Z9β2	Z9β2				
	1	2	999	3	Grand Total
Total	8	10	31	1	50
Percentages	16%	20%	62%	2%	100%

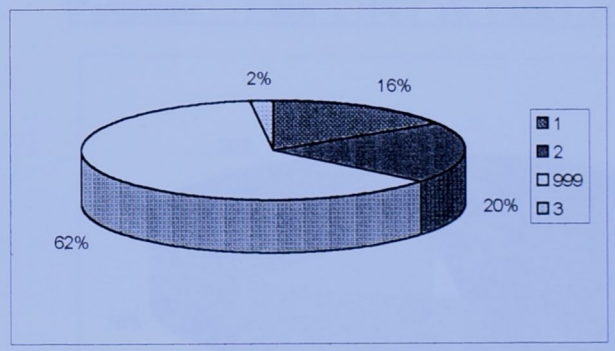

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10α1	Z10α1						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	10	8	5	11	2	14	50
Percentages	20%	16%	10%	22%	4%	28%	100%

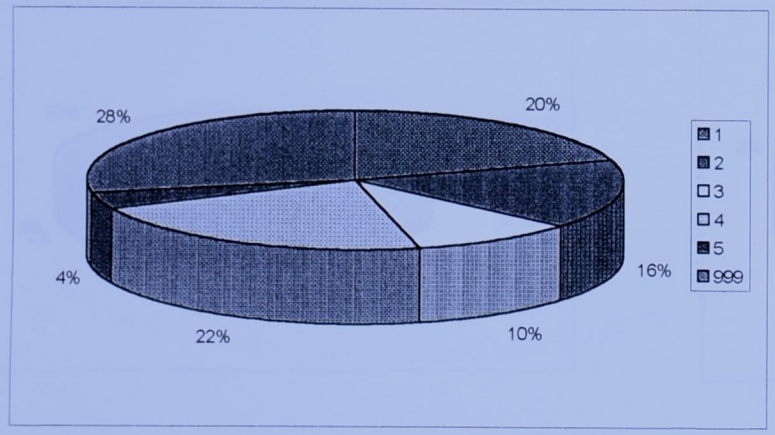

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10α1	Z10α1						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	15	9	1	6	9	10	50
Percentages	30%	18%	2%	12%	18%	20%	100%

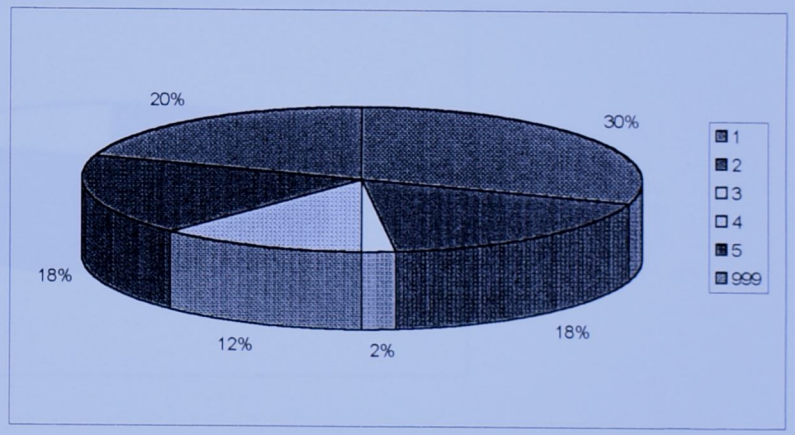

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10α2	Z10α2				
	1	2	5	999	Grand Total
Total	34	1	1	14	50
Percentages	68%	2%	2%	28%	100%

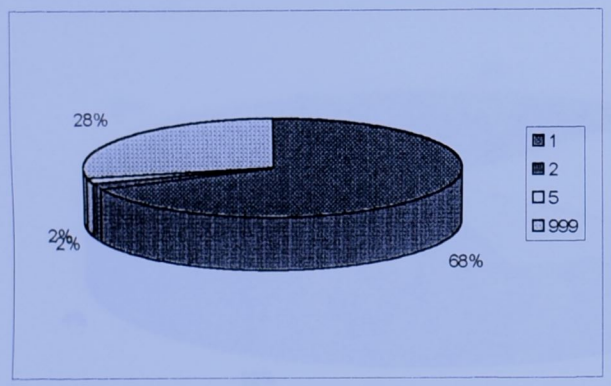

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10α2	Z10α2			
	1	2	999	Grand Total
Total	39	1	10	50
Percentages	78%	2%	20%	100%

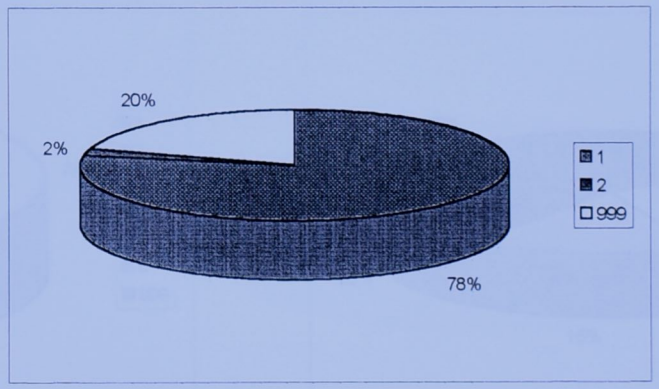

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10α3	Z10α3							
	1	2	3	4	5	6	999	Grand Total
Total	3	3	12	5	11	2	14	50
Percentages	6%	6%	24%	10%	22%	4%	28%	100%

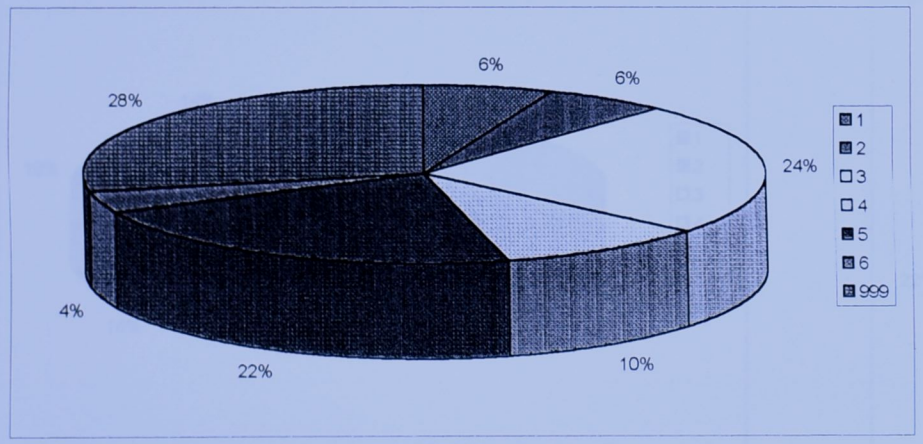

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10α3	Z10α3						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	6	2	14	8	10	10	50
Percentages	12%	4%	28%	16%	20%	20%	100%

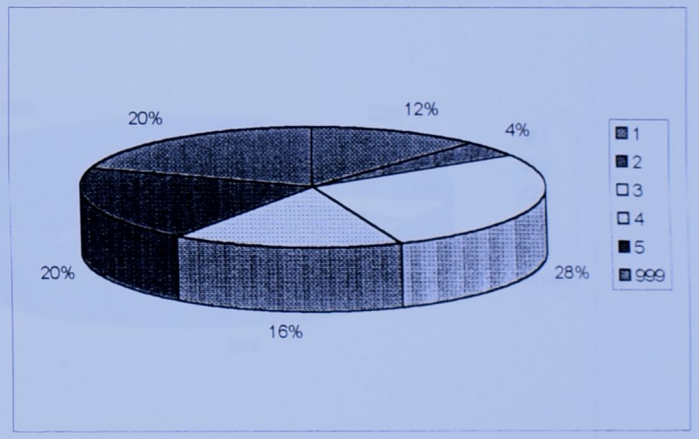

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10β1	Z10β1						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	25	1	1	8	8	7	50
Percentages	50%	2%	2%	16%	16%	14%	100%

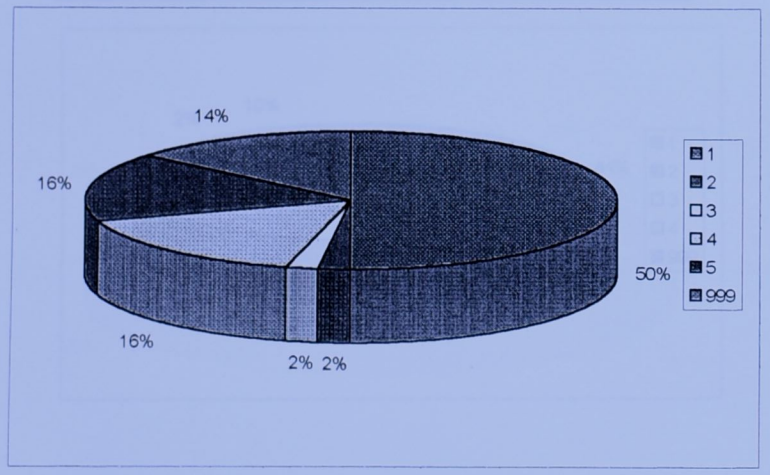

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10β1	Z10β1						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	11	3	3	13	11	9	50
Percentages	22%	6%	6%	26%	22%	18%	100%

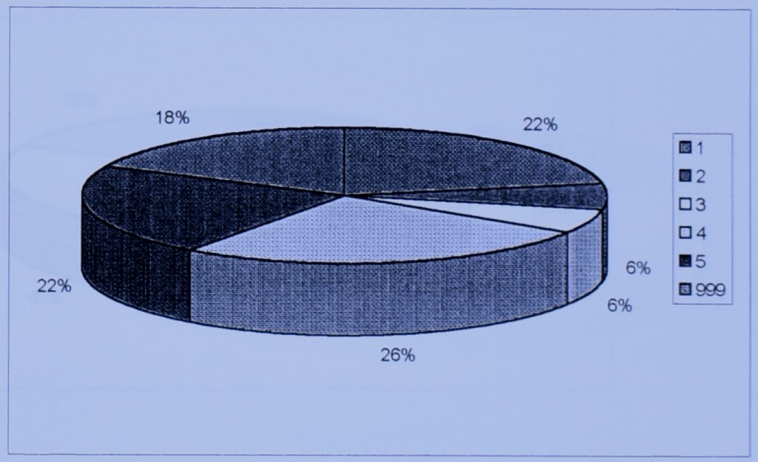

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10β2	Z10β2					
	1	2	3	4	999	Grand Total
Total	22	2	20	1	5	50
Percentages	44%	4%	40%	2%	10%	100%

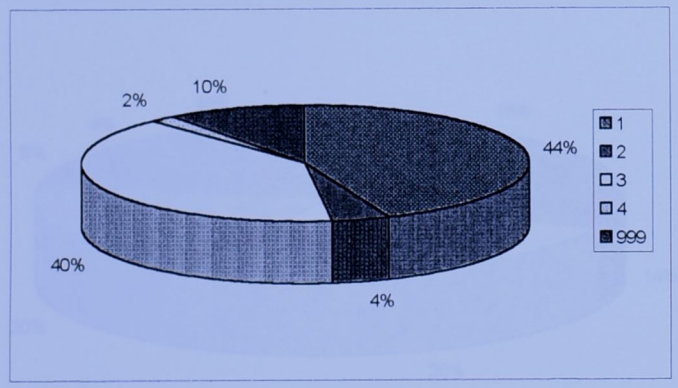

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10β2	Z10β2				
	1	2	3	999	Grand Total
Total	19	2	20	9	50
Percentages	38%	4%	40%	18%	100%

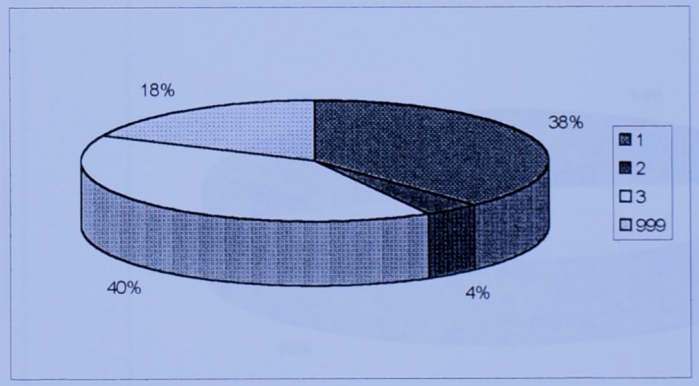

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10β3	Z10β3							
	1	2	3	4	5	6	999	Grand Total
Total	9	7	13	10	4	2	5	50
Percentages	18%	14%	26%	20%	8%	4%	10%	100%

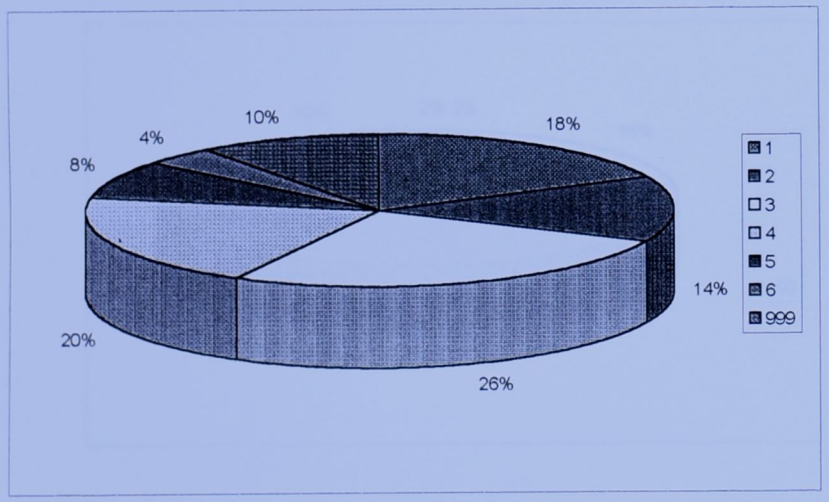

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10β3	Z10β3						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	7	5	14	8	7	9	50
Percentages	14%	10%	28%	16%	14%	18%	100%

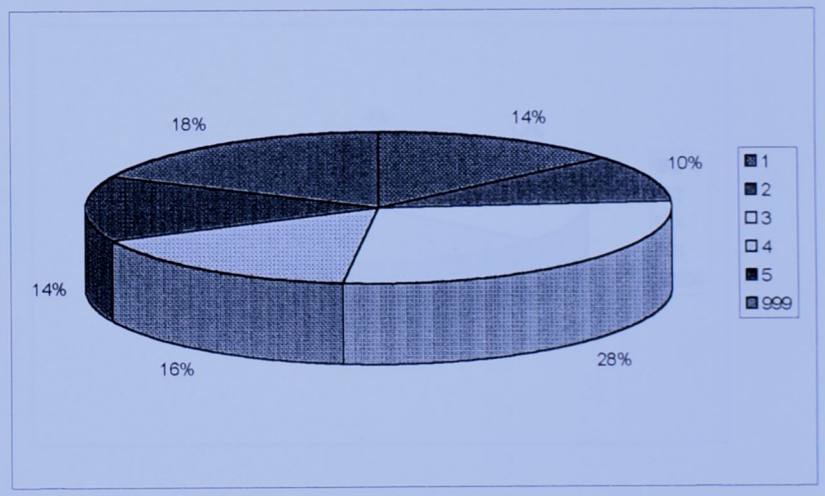

Απαντήσεις 01-50

Count of Z10β4	Z10β4						
	1	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	1	1	9	22	12	5	50
Percentages	2%	2%	18%	44%	24%	10%	100%

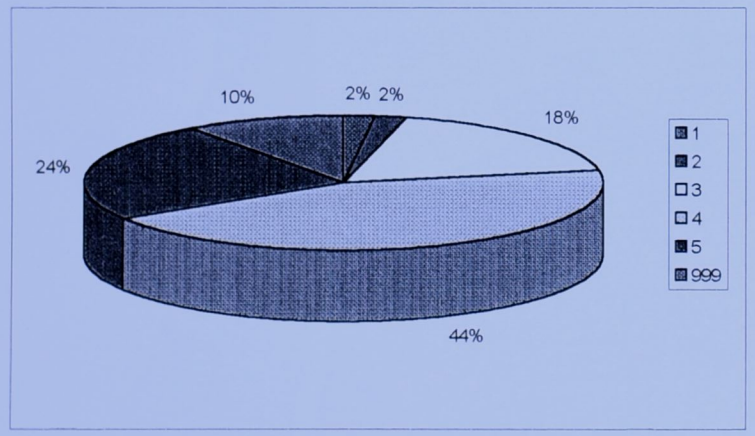

Απαντήσεις 51-100

Count of Z10β4	Z10β4					
	2	3	4	5	999	Grand Total
Total	2	7	9	23	9	50
Percentages	4%	14%	18%	46%	18%	100%

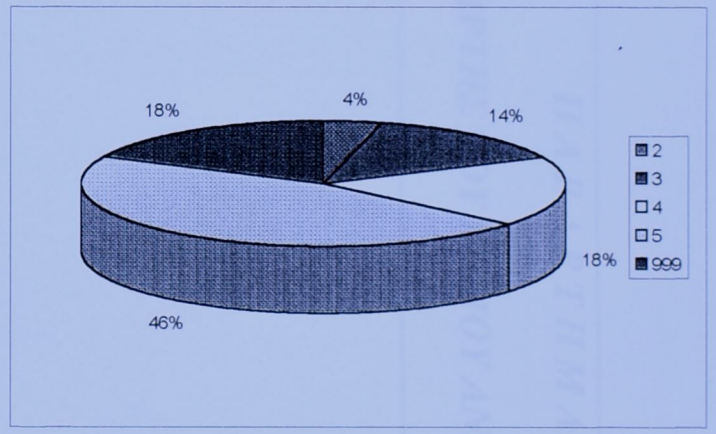

ΔΗΜΟΣ ΑΝΩ ΛΙΟΣΙΩΝ

Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α Δ :

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΤΜΗΜΑ: ΟΙΚΙΑΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ:

Διεξαγωγή έρευνας με θέμα: "κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά και διατροφικές συνήθειες οικογενειών στο Δήμο Άνω Λιοσίων : Ο ρόλος της μητέρας (εργαζόμενης ή μη) στη διαμόρφωσή τους".

N$_o$ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ : .....

Ημερομηνία.....

Άνω Λιόσια 1997

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ:

A_1. Φύλλο ερωτώμενου: **Άντρας 1 ☐**

Γυναίκα 2 ☐

A_2. Η συνέντευξη εδόθη μόνο με τον ερωτώμενο παρόντα:

1 ☐

A_3.Η συνέντευξη εδόθη εν μέρει παρουσία άλλου/ων:

σύντροφος 1 ☐
παιδιά 2 ☐
γονείς 3 ☐
άλλο (καθορίσατε) 4 ☐

A_4. Ηδυνέντευξη εδόθη καθ' ολοκληρία παρουσία άλλου/ων:

σύντροφος 1 ☐
παιδιά 2 ☐
γονείς 3 ☐
άλλοι (καθορίσατε) 4 ☐

Β. ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ:

B_1. Παρακαλώ αναφέρατε όλους τους ανθρώπους που διαμένουν στο σπίτι σας, τη σχέση τους μαζί σας, το φύλλο, την ηλικία και την οικογενειακή σας κατάσταση.

Σχέση με τον/την ερωτώμενο *	Φύλλο Αρσεν. 1 θηλ. 2	Ηλικία	Οικογενειακή κατάσταση ερωτώμενου/ης
			Παντρεμένη 1☐
			Χήρα/ος 2☐
			Διαζευγμένη/ος 3 ☐
			Εν διαστάσει 4 ☐
			Ανύπανδρη/ος 5 ☐

*Σχέση με τον ερωτώμενο/η	Ο ίδιος οερωτώμενος 4 ☐	Αδελφός/ή 8 ☐
Σύντροφος 1 ☐	Πατέρας 5 ☐	>> συντρόφου 9 ☐
Παιδί 2 ☐	Μητέρα συντρόφου 6 ☐	Ερωτώμενη 10 ☐
Μητέρα 3 ☐	Πατέρας >> 7 ☐	Άλλο 11☐

B_2. Τα παιδιά πηγαίνουν σχολείο (ηλικίας 5-18 χρόνων):

Ναι 1 ☐ αρ.-----

Οχι 2 ☐ αρ.-----

B_3. Στο δικό σας νοικοκυριό η φροντίδα των παιδιών είναι έργο:

Μόνο της γυναίκας	1 ☐
Κυρίως >>	2 ☐
Μόνο του άνδρα	3 ☐
Κυρίως >>	4 ☐
Ίση συμμετοχή των συντρόφων	5 ☐
Και άλλου μέλους	6 ☐
Άλλο.....	7 ☐

B_4. Στο δικό σας νοικοκυριό η κατανομή των εργασιών στο σπίτι είναι έργο:

Μόνο της γυναίκας	1 ☐
Κυρίως >>	2 ☐
Μόνο του άνδρα	3 ☐
Κυρίως >>	4 ☐
Ίση συμμετοχή των συντρόφων	5 ☐
Και άλλου μέλους	6 ☐
Άλλο.....	7 ☐

Γ. ΜΩΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ

$Γ_1$. Για την γυναίκα (την σύζυγο).
Ποιό ανώτερο αποδεικτικό ή πτυχίο έχετε;

Αναλφάβητος/η	1 ☐	αρ.ετών	☐☐
Δημοτικό	2 ☐		☐☐
Γυμνάσιο	3 ☐		☐☐
Γενικό Λύκειο	4 ☐		☐☐
Τεχνικό Λύκειο	5 ☐		☐☐
Μεταλυκειακές σπουδές	6 ☐		☐☐
Α.Ε.Ι.	7 ☐		☐☐
Τ.Ε.Ι.	8 ☐		☐☐
Μεταπτυχιακές σπουδές	9 ☐		☐☐
Διδακτορικό	10☐		☐☐

$Γ_2$. Καθορίσατε τί δίπλωμα ή διπλώματα έχετε και ποιά η ειδικότητά σας.

Δίπλωμα	Ειδικότητα
1.----------	1.----------
2.----------	2.----------
3.----------	3. ----------

Γ3. Για τον άνδρα (τον σύζυγο):
Ποιό ανώτερο αποδεικτικό ή πτυχίο έχετε;

Αναλφάβητος	1□
Δημοτικό	2□
Γυμνάσιο	3□
Γενικό Λύκειο	4□
Τεχνικό Λύκειο	5□
Μεταλυκειακές σπουδές	6□
Α.Ε.Ι.	7□
Τ.Ε.Ι.	8□
Μεταπτυχιακές σπουδές	9□
Διδακτορικό	10□
Άλλο---------	11□

Γ4. Καθορίσατε τί δίπλωμα ή διπλώματα έχετε και ποιά η ειδικότητά σας.

Δίπλωμα	Ειδικότητα
1.----------	1.----------
2.----------	2.----------
3.----------	3.----------

Δ. ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΤΡΟΦΩΝ

Δ1. Για την σύζυγο:

Ιδιοκτήτρια/Γεν. διευθυντής επιχ/σεως με 30+άνω άτομα	1 □
Ιδιοκτήτρια / Γεν. διευθυντής με 2-9 άτομα	2 □
Ιδιοκτήτρια επιχ/σεως χωρίς ξένο προσωπικό	3 □
Επιστήμων /Ελευθ.Επαγ/τίας	4 □
Ανώτερος υπάλληλος	5 □
Άλλος υπάλληλος	6 □
Ελευθ.Επαγ/τίας όχι Επιστήμων	7 □
Τεχνικός	8 □
Εργάτρια	9 □
Αγρότισσα	10 □
Σπουδάστρια/φοιτήτρια	11 □
Συνταξιούχος	12 □
Νοικοκυρά	13 □
Άνεργη	14 □
Άλλο----------	15 □

$Δ_2$. Ώρες απασχόλησης ημερησίως κατα μέσο όρο :

2-3 ώρες 1 □
4-5 >> 2 □
6-8 >> 3 □
8-12 >> 4 □
12+άνω ώρες 5 □

$Δ_3$.Για τον σύζυγο:

Ιδιοκτήτης/Γεν.διευθυντής επιχ/σεως με 30+άνω άτομα 1 □
Ιδοικτήτης /Γεν.διευθυντής με 2-9 άτομα 2 □
Ιδιοκτήτης επιχ/σεως χωρίς ξένο προσωπικό 3 □
Επιστήμων/Ελευθ.επαγ/τίας 4 □
Ανώτερος υπάλληλος 5 □
Άλλος υπάλληλος 6 □
Ελευθ.επαγ/τίας όχι επιστήμων 7 □
Τεχνικός 8 □
Εργάτης 9 □
Αγρότης 10□
Σπουδαστής Φοιτητής 11□
Συνταξιούχος 12□
Άνεργος 13□
Άλλο-------- 14□

$Δ_4$.Ώρες απασχόλησης ημερησίως κατα μέσο όρο:

2-3 ώρες 1□
4-5 >> 2□
6-8 >> 3□
8-12 >> 4□
12+άνω ώρες 5□

Ε. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

$Ε_1$. Θα θεωρούσατε ότι τα χρήματα που μπαίνουν στο νοικοκυριό σας είναι:

Περισσότερο από αρκετά 1□
Περίπου αρκετά 2□
Δεν επαρκούν 3□

$Ε_2$.Εκτός τους γονείς του νοικοκυριού υπάρχει κάποιο άλλο μέλος που συμβάλλει οικονομικά στα έξοδα του νοικοκυριού;

Ναι 1□
Όχι 2□

Ε3.Υπάρχουν κάποια μέλη τουνοικοκυριού ,που καλύπτουν προσωπικά τουςέξοδα με δικές τους δαπάνες; Αν ναι,πόσα άτομα;

Ναι 1□ αρ.....
Όχι 2□

Ε4. Το σπίτι που κατοικείτε είναι:

Δικό σας 1□
Νοικιάζεται 2□
Άλλο------- 3□

Ε5. Συντηρείτε και άλλη κατοικία; Αν ναι,τί είδους είναι;

Ναι 1□ Είδος
1.----------
2.----------
Όχι 2□

Ε6.Ποιά είναι τα μεταφορικά μέσα της οικογένειάς σας και ποιά είδη;

ΠΟΣΟΤΗΤΑ		ΕΙΔΟΣ	
Ένα	1□	Φορτηγό	1□
Δύο	2□	Τζίπ	2□
Τρία +άνω	3□	Μηχανή	3□
Τέσσερα	4□	Μηχανάκι	4□
Κανένα	5□	Άλλο	5□

Ε7. Οι γονείς /σύντροφοι εκτός από τα μέλη του νοικοκυριού συντηρούν άλλα άτομα;

Ναί 1□
Όχι 2□

Ε8. Αν συντηρούν κάποια άλλα άτομα εκτός νοικοκυριού ,ποιά είναι αυτά;

Παιδί που σπουδάζει 1□
Παιδί παντρεμένο 2□
Γονείς 3□
Αδελφό/ή 4□
Άλλο--------- 5□

Ε9.Ποιό το χαρτζιλίκι που δίνετε για τα παιδιά σας, εφόσον έχετε,εβδομ/ως που πηγαίνουν σχολείο και μέχρι 17-18 χρόνων;

Καθόλου 1□
Μέχρι 1.000 δρχ. 2□
>> 2.000 >> 3□
>> 3.000 >> 4□
>> 4.000 >> 5□

>> πολυκατάστημα 4□
Άλλο (καθορίστε)---------- 5□

ΣΤ3.Πόσο συχνά γίνονται τα ψώνια του νοικοκυριού συνήθως;

Κάθε μέρα 1□
Μια φορά την εβδομάδα 2□
2-3 φορές την >> 3□
Μια φορά το μήνα 4□
2-3 φορές >> >> 5□
Άλλο (καθορίστε)---------- 6□

ΣΤ4.Ποιά είδη διατροφής ψωνίζονται συνήθως;

Κονσέρβες 1□
Κατεψυγμένα 2□
Φρέσκα 3□
Έτοιμα παρασκευάσματα 4□
Άλλο(καθορίστε)---------- 5□

ΣΤ5. Πόσες φορές μαγειρεύετε την μέρα ή πόσες την εβδομάδα;

Κάθε μέρα 1□
2-3 την εβδομάδα 2□
Καθόλου 3□
Άλλο (καθορίστε)----------4□

Ζ. ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΕΣ ΣΥΝΗΘΕΙΕΣ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ

Ζ1. Θα μπορούσατε κατα προσέγγιση ν'αναφέρετε για το κάθε μέλος του νοικοκυριού, όταν τρώει εκτός σπιτιού ,πού τρώει,τί τρώει,πόσες φορές την μέρα και τί ώρα;

Σχέση με τον ερωτώμενο (α)	Φύλλο Αρσ.Θηλ 1 2	Ηλικία	Τόπος διατροφής (β)	Είδος διατροφής (γ)	Συχνότητα (δ)	Ώρα (ε)

(α) Σχέση με τον ερωτώμενο/η

Σύντροφος 1☐
Παιδί 2☐
Μητέρα 3☐
Πατέρας 4☐
Μητέρα συντρόφου 5☐
Πατέρας >> 6☐
Αδελφός/ή 7☐
>> συντρόφου 8☐
Ερωτώμενη 9☐
Άλλο(καθορίστε)---------10☐-

(β) Τόπος διατροφής

Εργασία 1☐
Σχολείο/Σχολή 2☐
Παιδικός σταθμός 3☐
Έξοδος 4☐
Άλλο---------- 5☐

(γ)Είδος διατροφής

Ταβέρνα 1☐
Fast food 2☐
Τοστ/τυρόπιτες 3☐
Άλλο---------- 4☐

(δ) Συχνότητα

Κάθε μέρα 1☐
4-5 φορές εβδ/ως 2☐
Λιγότερο από 4 φορές εβδ/ως 3☐
1 φορά την εβδομάδα 4☐
Άλλο---------- 5☐

(ε) Ώρα

Μόνο πρωί 1☐
Κυρίως >> 2☐
Μόνο μεσημέρι 3☐
Κυρίως >> 4☐
Μόνο απόγευμα 5☐
Κυρίως >> 6☐
Μόνο βράδυ 7☐
Κυρίως >> 8☐
Όλη την ημέρα 9☐
Άλλο---------- 10☐

Z_2.Τα παραπάνω άτομα τρώνε μόνο εκτός σπιτιού;

Ναι 1 ☐
Όχι 2 ☐

Z_3. Θα μπορούσατε κατα προσέγγιση ν'αναφέρετε για τα μέλη του νοικοκυριού που τρώνε στο σπίτι, τί τρώνε κυρίως,πόσες φορές και τί ώρα;

Σχέση με τον ερωτώμενο/η (α)	Φύλλο Αρσεν. 1 Θηλ. 2	Ηλικία	Είδος διατροφής (β)	Ώρα (γ)

(α)Σχέση με τον ερωτώμενο/η

Σύντροφος 1 ☐
Παιδί 2 ☐
Μητέρα 3 ☐
Πατέρας 4 ☐
Μητέρα συντρόφου 5 ☐
Πατέρας συντρόφου 6☐

Αδελφός/ή 7☐
>> Συντρόφου 8☐
Ερωτώμενη 9☐
Άλλο..... 10☐

(β) Είδος διατροφής

Σπιτική 1 ☐

Ταβέρνας 2 ☐

Fast food 3 ☐

Άλλο 4 ☐

(γ) Ώρα

Μόνο πρωί 1☐
Κυρίως πρωί 2☐
Μόνο μεσημέρι 3☐
Κυρίως -»- 4☐
Μόνο απόγευμα 5☐
Κυρίως -»- 6☐
Μόνο βράδυ 7☐
Κυρίως -»- 8☐
Όλη μέρα 9☐
Άλλο 10☐

Ζ4. Μπορείτε κατα προσέγγιση ν'αναφέρετε πόσα ισοδύναμα της κάθε ομάδας τροφίμων καταναλώνει κάθε μέλος του νοικοκυριού ημερησίως;

Σχέση με τον ερωτώμενο/η (α)	Φύλλο Αρσ. 1	Θηλ. 2	Ηλικία	Ισοδύναμα Α	Β	Γ	Δ	Ε	ΣΤ

Α=Ομάδα γάλατος
Β= >> κρέατος
Γ= >> Λαχανικών
Δ= >> Φρούτων
Ε= >> Ψωμιού
Ζ= >> Λιπών

* 0Ισοδύναμα=0Χ 1☐
1Χ >> =1Χ 2☐
2Χ >> =2Χ 3☐
3Χ >> =3Χ 4☐
4Χ+άνω >> =4Χ 5☐

(α)Σχέση με τον ερωτώμενο/η

Σύντροφος 1☐
Παιδί 2☐
Μητέρα 3☐
Πατέρας 4☐
Μητέρα συντρόφου 5☐
Πατέρας >> 6☐
Αδελφός/ή 7☐
>> συντρόφου 8☐
Ερωτώμενη 9☐
Άλλο ---------- 10☐

Ζ5. Συνήθως τρώτε όλα τα μέλη μαζί;

Ναι 1☐
Όχι 2☐

Ζ6. Αν όχι γιατί;

Λόγω εργασίας 1☐
Λόγω σχολείου 2☐
Άλλο..... 3☐

Ζ7. Πότε τρώτε συνήθως όλα τα μέλη μαζί;

Κυρίως το πρωί 1☐
Το μεσημέρι 2☐
Το βράδυ 3☐
Σάββατα 4☐
Κυριακές 5☐
Σαβατοκύριακα 6☐
Αργίες/γιορτές 7☐
Άλλο---------- 8☐

Ζ8. Στην περίπτωση που εργάζεται η νοικοκυρά ποιός μαγειρεύει;

Οικιακή βοηθός 1☐
Μητέρα 2☐
>> Συντρόφου 3☐
Νοικοκυρά (η ίδια) 4☐
Ο σύντροφος 5☐
Ίση συμμετοχή συντρόφων 6☐
Παιδί/παιδιά 7☐
Άλλο μέλος 8☐
Άλλο..... 9☐

Ζ9 Ποιά απ' τα μέλη της οικογένειας αθλούνται και ποιά έχουν προβλήματα υγείας, σε ποιές ηλικίες και τί παθήσεις ;

ΑΘΛΗΣΗ

Σε σχέση με τον/την ερωτώμενο (α)	Ηλικία	Φύλλο Αρσ. 1	Θηλ. 2

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΥΓΕΙΑΣ

Σε σχέση με τον/την ερωτώμενο (α)	Ηλικία	Φύλλο Αρσ. 1 Θηλ. 2	Παθήσεις (β)

Σχέση με τον ερωτώμενο/η(α)

Σύντροφος 1☐
Παιδί 2☐
Μητέρα 3☐
Πατέρας 4☐
Μητέρα συντρόφου 5☐
Πατέρας συντρόφου 6☐
Αδελφός/ή 7☐
>> Συντρόφου 8☐
Ερωτώμενη 9☐
Άλλο..... 10☐

Παθήσεις (β)
Αρτηριακή υπέρταση 1☐
Καρδιοπάθειες 2☐
Σακχαρώδης διαβήτης 3☐
Ήπατοπάθειες 4☐
Νεφροπάθειες 5☐
Χολιδόχου κύστης 6☐
Στομάχι 7☐
Εντέρου 8☐
Άλλο..... 9☐

Z_{10}. Ποιά μέλη του νοικοκυριού καπνίζουν-πίνουν, τί πίνουν, κάθε πότε, και πόσο;

ΚΑΠΝΙΣΜΑ

Σχέση με τον ερωτώμενο (α)	Είδος ποτού (β)	Συχνότητα (γ)	Ποσότητα (δ)1	Ηλικία

ΠΟΤΟ

Σχέση με τον ερωτώμενο (α)	Είδος ποτού (β)	Συχνότητα (γ)	Ποσότητα (δ)2	Ηλικία

Σχέση με τον ερωτώμενο/η(α)

Σύντροφος 1 ☐
Παιδί 2 ☐
Μητέρα 3 ☐
Πατέρας 4 ☐
Μητέρα συντρόφου 5 ☐
Πατέρας συντρόφου 6☐
Αδελφός/ή 7☐
>> συντρόφου 8☐
Ερωτώμενη 9☐
Άλλο..... 0☐

Είδος ποτού (β)	
Κρασί	1☐
Ούζο	2☐
Μπύρα	3☐
Ουίσκι	4☐
Βότκα	5☐
Τσίπουρο	6☐
Άλλο.....	7☐

Συχνότητα (γ)	
κάθε μέρα	1☐
3-4 φορές εβδ.	2☐
1-2 >> >>	3☐
2-3 >> μην/ως	4☐
1-2 >> >>	5☐
Άλλο.....	6☐

Ποσότητα (δ)2	
1-2 φιάλες	1☐
1 + άνω >>	2☐
1 ποτήρι	3☐
4-5 >>	4☐
2-3 >>	5☐
Άλλο.....	6☐

Ποσότητα τσιγάρων (δ)1	
5 τσιγάρα ημ	1☐
10 >>	2☐
20 >>	3☐
30 >>	4☐
40 >>	5☐
Άνω από 40	6☐
άλλο.....	7☐

Z_{11}. Είστε ευχαριστημένοι με τη διατροφή της οικογένειάς σας;

Ναι 1☐
Όχι 2☐

Z_{12}. Αν όχι γιατί;

Λόγω εισοδήματος 1☐
>> εργασίας 2☐
>> συνήθειας 3☐
>> ασθένειας 4☐
>> προτιμήσεων 5☐
Άλλο ..... 6☐

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΠΤΥ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ...
Α. Καλλιαρέση
6033 3765

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Υπηρ.Βιβ/κης Χαροκόπειου Παν/μίου.957705
K 6033 *